
इलं ल्हयया
ललितविस्तर
(सार संक्षेप)

- प्रेमहिरा तुलाधर

इलं ल्ह्ययां

ललितविस्तर

(सार संक्षेप)

प्रेमहिरा तुलाधर

नेपालभाषा मिसा खल:

पिकाक: - नेपालभाषा मिसा खल:
जम:, यँ , नेपा:
सफूया ब्याक्क भार कयादीम्ह- मयजु केशरीतारा ताम्राकार
न्हापां - ७००
पिदंगु - ने.सं. ११२३ पोहेलागा: ३०
मू -
थाकू - हिसि अफसेट प्रिन्टर्स
जम:, यँ । फोन ल्या: २२६४१६

देछा

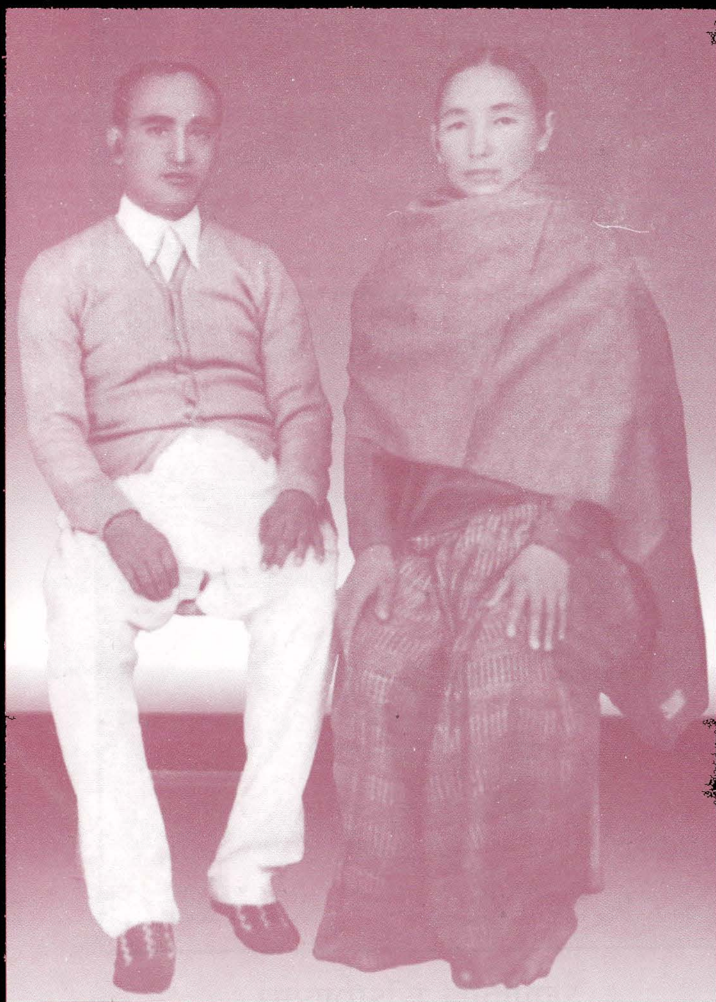
जितः संसार खंकादीम्ह

मां हेरालानी व अबु नीलवीरसिं ताम्राकारया नापं

जीवनया लिधंसाय् न्ह्यागगु कथं नं तिबः बियादीम्ह

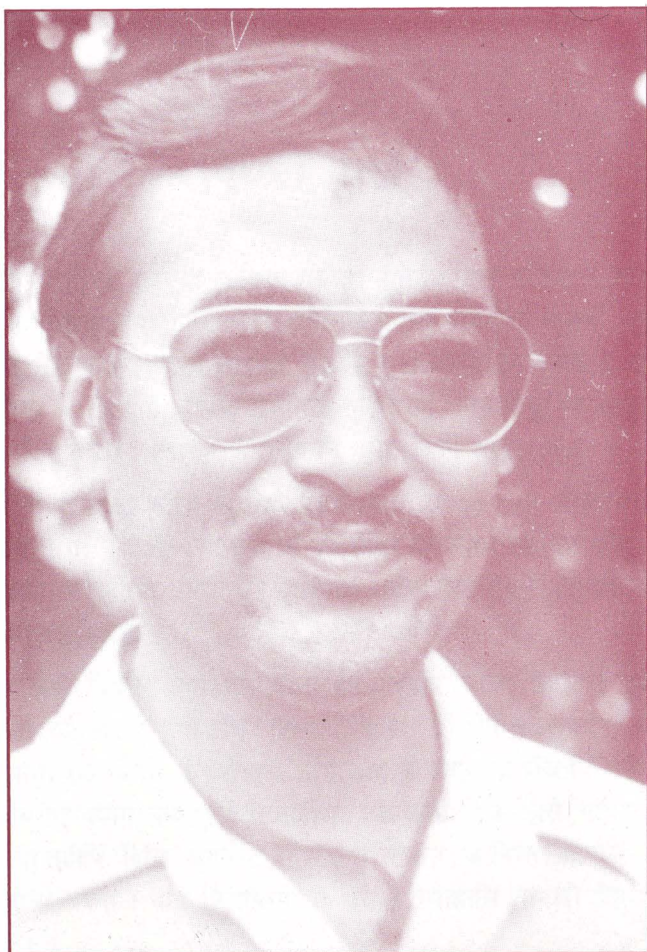
दाजु पद्मवीरसिं ताम्राकारपिन्त ।

– प्रेमहिरा

नीलबीर सिं ताम्राकार व हेरालानी ताम्राकार

बुदिं	बुदिं
ने.सं. १०३० गुँलाथ्व सप्तमी	ने.सं. १०३५ पोहेलागाः द्वादसी
मदुगु दिं	मदुगु दिं
ने.सं. ११११ गुँलागाः एकादशी	ने.सं. १०९३ पोहेलाथ्व मिलापुन्हि

पद्मवीरसिं ताम्राकार

बुदिं
नेसं. १०६७ गुंलाथ्व अष्टमी
मदुगु दिं
नेसं. ११११ सिल्लाथ्व त्रियोदशी

पिथना पाखें

भाषा, साहित्य, संस्कृति, कलाया संरक्षण व नेवा: मिसा प्रतिभा व ऊर्जायात थनेगु व सशक्तिकरणया निंतिं नेवा: मौलिकतायात घयेसुना न्हूकथं न्ह्यज्यां वनाच्वनागु नेपालभाषा मिसा खल:या न्याक्व:गु त:मुँज्या क्वचायेवं हे खल:या कार्यसमितिया ज: उप-प्राध्यापक प्रेमहिरा तुलाधरजुं च्वयादीगु थ्व सफू "इलं ल्ह्ययया "ललितविस्तर" (सार संक्षेप) पिथने दया: जिपिं साप लय्ता: ।

झी नेवा: मिस्त स:स्यू, सुं सिबें क्वमन्ह्या: तर छेँज्या व लजगालय् जक तक्यना: इग:मिग: जुयाच्वंपिन्त थुजा:गु प्रतिभाया हावलासा त्वयेका झीगु भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति व धर्मया धुकू जायेका: सकल नेवा:तय् न्हाय् तयेत ह:पा: जुइ धैगु जिमित भलसा दु ।

थ्व सफू पिथनेत ग्वाहालि यानादीपिं- च्वमि मय्जु प्रेमहिरा तुलाधर, "ललितविस्तरया सार सफूया खँय्" च्वयादीम्ह प्रा. प्रेमशान्ति तुलाधर, आर्थिक ग्वाहालि यानादीम्ह मय्जु केशरीतारा ताम्राकार व वय्क:या छेँज:पिं अले इलय् हे सफू पिथनेगु ज्याय् कम्प्युटर यानादीम्ह भक्तकृष्ण श्रेष्ठ लिसें थायेगु ज्याय् ग्वाहालि यानादीपिं हिसि अफसेट प्रिन्टर्सया सकल ज:पिन्त आपालं आपा: सुभाय् देछाना च्वना । नापं लिपालिपा नं थथे हे ग्वाहालि यानादी धैगु भलसा कयाच्वना ।

नेपालभाषा मिसा खल:या थीथी ज्याय् सकलसिनं सदां थें नुग:स्वां ह्वयेका: स्यल्ला:गु ग्वाहालि ह:पा: तिब: दया हे च्वनी धैगु विश्वास यासें सकलसित सुभाय् देछानाच्वना ।

ने.सं. ११२३ पोहेलागा: आमाइ

नेपालभाषा मिसा खल:

जम:, यैं ।

मनं खना

थुगु सफू नेपालभाषा साहित्य व नेपालय् बुद्धधर्म थकायेगु हेतुं आपालं योगदान बिया भ्रा:म्ह नेपालभाषा साहित्यया पुनर्जागरण कालया छ्गः थां, बुद्धधर्मया पुनरुद्धारक व नेपालभाषा साहित्यया आधुनिक गद्यया गद्यगुरु पण्डित निष्ठानन्द वज्राचार्यजुं च्वयादीगु ललितविस्तरया सार संक्षेप कथं न्ह्यब्वयागु खः । थुगु ललितविस्तर सफू शिक्षां वञ्चित राणाकालीन जनतातय्त थ:के दुगु ज्ञान इनाबिइत वय्कलं अति हे दुःख सिया: थीथी ग्रन्थ अध्ययन याना: थम्हं हे च्वया:, थ:हे कलकत्ता थ्यंक भ्राया:, आख:या थासा हया:, थ: काय् पासा कया:, थम्हं हे न्हिं छ्पा: छ्पा: छापये याना: छेँखाछेँखा व पस:पस:पतिं मिया: उकिं व:गु ध्यबां मेगु पौ छापये यानादिल। थुकथं हे छापये यायां ने.सं. १०२९ निसें पिकाकां ने.सं. १०३४ सालं पूवंका च्वगु सफू खः ।

थुगु सफुतिइ मीनबहादुर शाक्यजुं सम्पादन याना: युवक बौद्ध मण्डल पाखें प्रकाशित जुयाच्वंगु निष्ठानन्दया ललितविस्तरया लिधंसाय् सारांश कथं ६६ गू परिवर्त दुथ्याकागु दु। बुद्धया जीवनी व मेमेगु आपालं ग्रन्थया खँ दुथ्यागु थुगु सफू भ्री सकस्यां ब्वनेमा:गु सफू ख:सां विशेष याना: नेपालभाषा एम.ए. ब्वनीपिनि निंतिं नं तिब: जुइगु तायेका पिथनेगु कुत: यानागु खः । नापं आ:तक पिदनाच्वंगु ललितविस्तर सफू पूवंक ब्वनेत आपा: ई काइगुलिं थौंया थुभनं लिमला:गु इलय् बुद्धया जीवनी ललितविस्तर सफू म्हो इलय् हे क्वचायेक ब्वनेत आपालं ग्वाहालि जुइगुलिं नं थ्व सफू पिथनेगु आवश्यक तायेकागु खः ।

नापलाक्वपतिं ललितविस्तरया सारांश पिकाये माल धका: हथाय् चायेका दीम्ह गुरुवर काशीनाथ तमोटजुप्रति जि आपालं आभारी। अले नेपालभाषा मिसा खल: जम:, यँ पाखें थुगु सफू पिथनेगुली कुत: जूगुलिं खल:यात आपालं आपा: सुभाय् बियाच्वना ।

सफू पिथनेगु झ्वलय् दिवंगत जिमि मां हेरालानी ताम्राकार, अबु नीलवीर

सिंह ताम्राकार व पीप्यदँया बैसय् मत्यवं मदुम्ह दाजु पद्मवीरसिं ताम्राकारया लुमन्तिइ थुगु सफू पिकायेत तफा:गु नुगलं आर्थिक ग्वाहालि यानादीम्ह वयक:या जहान मयूजु केशरीतारा ताम्राकार, काय्भाजु नीरजवीरसिं ताम्राकार, म्ह्याय्पिं मयूजु पलिना सिखाकार, मयूजु रेलिना ताम्राकार व मयूजु मिलिना ताम्राकारपिन्त आपालं सुभाय् बियाच्वना ।

ने.सं. ११२३ पोहेलागा: आमाइ

प्रेमहिरा तुलाधर
असं

"ललितविस्तरया सार" सफूया खँय्

प्रेमहिरा तुलाधर नेपालभाषा साहित्य ख्य:या निंतिं अपरिचित व्यक्तित्व अवश्य मखु। 'निष्ठानन्द वज्राचार्य' व वयूक:या 'ललितविस्तर' सम्बन्धी इलय् ब्यलय् थीथी च्वसु च्वयेगुया नापं धर्म, भाषा, साहित्य, संस्कृति सम्बन्धी समसामयिक विषयस च्वसा न्ह्याकादीम्ह मयूजु प्रेमहिरा तुलाधर थौं भीगु न्ह्य:ने पवित्र बौद्ध ग्रन्थ 'ललितविस्तरया सार' सफू ज्वना: दं भायादीगु दु। भीगु भाषा साहित्य ख्यलय् धर्म व साहित्यया अविभाज्य सम्बन्ध प्राचीनकालंनिसें दुगु तथ्ययात लोमंके फैमखु। विभिन्न पुजा, व्रतबलय् तीर्थ व्रत महात्म्यया बाखं कनेगु, थीथी नख:चख:बलय् प्याखं क्यनेगु, अथे हे बा:पुजा आदिबलय् देवदेवीपिन्त शिल: तुत: छायेगु परम्परा थौंतकं नं विद्यमान हे तिनि। थज्या:गु हे परम्परां याना: नेपालभाषा साहित्यया निंतिं तच्व:गु पका: व:गु राणाशासनकालय् नं थ्व भाषाया साहित्यिक इतिहासया क्रमिकतायात अवरुद्ध यानातये माल। थथे हे धर्म व साहित्य संस्कृतियात छस्वा याना: न्ह्यज्याकेगु ज्या यानादीम्ह छम्ह मयूजु प्रेमहिरा तुलाधर नं ख:। वयूक:या थ्व 'ललितविस्तरया सार' सफू थज्या:गु हे छगू कुत: ख:। ख: थौं धर्मप्रति आस्था दुपिंके जुइमा वा साहित्यप्रति निष्ठा दुपिंके जुइमा समय तसकं हे म्हो। थ्वहे अभावयात महसुस याना: वयूकलं ललितविस्तर थें ज्या:गु त:हाक:गु बाखंयात संक्षेपं जक न्ह्यब्वया: पाठकपिनिगु अभाव ईया सदुपयोग यायेगु नापं अमिगु जिज्ञासा नं लंकेगु ज्या यानादिल। निष्ठानन्द वजाचार्यया 'ललितविस्तर' सफुतिइ दुथ्या:गु ६५ गू सर्गया नापं लिपा मीनबहादुर शाक्यजुया सम्पादनय् पिदंगु 'ललितविस्तर' सफुतिइ दुथ्या:गु 'निगम परिवर्त' सर्ग नापं याना: ६६ गू सर्गया सार संक्षेप थ्व सफुतिइ दुथ्यानाच्वंगु दु। थुकथं ललितविस्तर बाखं सम्बन्धी छुं हे सर्ग त्व:मफीक, थम्हं दुग्यंक अध्ययन याना: बाखंया सार संक्षेप जक न्ह्यब्वया: थौंया इलं मला:पिं पाठकपिन्त अमिगु जिज्ञासा लंकेगु गुगु ज्या यानादिल प्रेमहिराया थ्व कुत: तसकं हे च्वछायेबह: जू।

नेपा:या बौद्ध धर्मया ख्यलय् नापं नेपालभाषा साहित्यिक इतिहासय् निष्ठानन्दया 'ललितविस्तर' सफूया त:धंगु महत्त्व दु। नेपा:या बुद्ध धर्मय् पुनर्जागरण ह:पिं मध्ये निष्ठानन्द वज्राचार्य नं छम्ह ख:। बुद्धया जीवनी नापं बुद्धया अनेक शीलाचरणादि धर्म सम्बन्धी उपदेश नं दुथ्या:गु, थासा आखलं थानात:गु याउँक हे न्याये दइगु, फुक्कस्यां थूगु जनभाषा, देवनागरि लिपिं च्वयात:गु 'ललितविस्तर' सफूया प्रकाशनं तत्कालीन समाजय् धार्मिक जागरणया नापनापं भाषिक जागरण नं हयाबिल। नां जक बौद्ध जुया: बुद्ध धर्मया विषयस छुं मस्यूपिं, पुरोहिततय्सं छु धाल वहे जक याइपिं बौद्धतय् दथ्वी 'ललितविस्तर'या प्रकाशनं

अतिकं प्रभावकारी भूमिका म्हितल। पुरोहितवादं ग्रस्त तत्कालीन बौद्ध धर्मय् सुधार हयेगु ज्या थ्व सफुतिं यात। बौद्ध धर्मप्रति हे छगू न्हूगु जागरण, न्हूगु दृष्टिकोण ब्वलंकल। नापं बौद्ध धर्मया थ्व सफू छेँखा-छेँखापतिं थ्यंके बिया: नेपालभाषाया प्रचार प्रसार यायेगु ज्या नं थ्व सफुतिं यात। तत्कालीन च्वमिपिन्त बोलिचालिया भाषा छ्यला: सफू च्वयेगु लँपु क्यनाबिल। थुकथं 'बाइबल'या अंग्रेजी अनुवादं अंग्रेजी भाषाया प्रचार प्रसारय् गुगु महत्त्वपूर्ण भूमिका म्हितल नेपालभाषा साहित्यया प्रचार प्रसारय् नं उगु इलय् थ्व 'ललितविस्तर' सफुतिं अज्या:गु हे भूमिका म्हितूगु दु। थुकथं नेपा:या धर्म साहित्य सम्बन्धी छगू महत्त्वपूर्ण सफूया सारसंक्षेप न्ह्यब्वया: प्रेमहिरां धर्म, साहित्य नितांया सेवा यानादीगु दु।

'ललितविस्तरया सार' सफू प्रेमहिराजुं थ: पूज्य मां अबु नापं थ: स्नेहमयी दाजुयात यच्छा स्वरूप पिकयादीगु ख:। मां अबुपिन्त मन्हिचरि ज्वना: थ:पिनिगु श्रद्धा भक्ति स्वरूप ख्वा: स्व:वनेगु, मदयेधुंका: उमिगु नामय् विभिन्न तीर्थय् वना: श्राद्ध यायेगु, निसला: छायेगु गुगु झीगु पुलांगु संस्कार ख: व स्वया: नं त:जिगु ज्या अमिगु नामय् सफू पिकया: अमित न्ह्याबलें अमर यानातयेगु ख: धैगु खँया छगू नमूना थ्व 'ललितविस्तरया सार' सफू नं ख:। उकिं थ्व सफूया च्वमि प्रेमहिरा नापं सफू पिकायेत आर्थिक ग्वाहालि यानादीम्ह वय्‌क:या पीभत केशरीतारा ताम्राकार अवश्य नं छगू न्हूगु संस्कार न्ह्याकेगुलिइ तिब: बियादीपिं ख:।

'ललितविस्तर' छगू धर्मया सफू, छगू नेपालभाषाया सफू जक मजुसे पठन-पाठनय् दुथ्या:गु सफू नं ख:। अथे हे प्रेमहिरा तुलाधर छम्ह म्ह्याय्, छम्ह केहें जक मजुसे नेपालभाषाया छम्ह प्राध्यापिका नं ख:। थथे पठन-पाठनय् दुथ्या:गु सफूयात कया: उकिया सार संक्षेप न्ह्यब्वया: विद्यार्थीपिन्त गुगु ग्वाहालि यानादिल थ्व वय्‌क:या थ:गु पेशाप्रति निष्ठा परायणताया दसि नं ख:। थुकथं प्रेमहिरा थ:गु पेशा, थ: मां-अबु-दाजुप्रति निष्ठावान जुया: थ:गु कर्म यानादीगु दुसा थ: मातृभाषा नेपालभाषाया नापं बौद्ध धर्म सम्बन्धी सफू च्वया: धर्म नं यानादीगु दु। उकिं थ्व 'ललितविस्तरया सार' सफू प्रेमहिराया धर्म नापं कर्मया नं सफू ख:। आशा दु वय्‌क:थें ज्या:म्ह थ:गु कर्मप्रति सचेत, धर्मप्रति निष्ठावानम्ह मयजुपाखें थथे हे मेमेगु नं सफू अवश्य पिदनी। तर छता सुझाव वय्‌क:यात बीमास्ति व:, वय्‌क:थें ज्या:म्ह च्वसा न्ह्या:म्ह मयजुपाखें पिदनीगु मेगु सफुतिइ फयांफचि थ:गु हे भाषा शैली छ्यलेगु जुइमा, नापं वय्‌कलं अध्ययन अनुसन्धान यानादीगु निष्ठानन्द व 'ललितविस्तर' सम्बन्धी आपालं खँत याकनं हे प्रकाशनय् वयेमा थ्वहे वय्‌क:यात इनाप नापं भिंतुना नं।

प्रेमशान्ति तुलाधर

ने.सं. ११२३, पोहेलागा: द्वादशी

ज्ञानेश्वर

न्ह्यखं

नेपालभाषा साहित्यय् पुनर्जागरण कालया प्यंगः थामं नां दनाः चर्चा जूपिं प्यम्ह साहित्यकारपिं मध्ये छगः धिसिलाःगु थां गद्यगुरु पण्डित निष्ठानन्द वज्राचार्य खः। नेपालभाषा साहित्यय् छुं ग्यसुलाःगु साहित्य मदुगु इलय् वय्कःपिसं नेपालभाषा व वया साहित्यय् ह्यूपा हयाबिल। गद्यया न्हूगु जग स्वनाबिल। थ्व पुनर्जागरण कालय् प्यंगः थांया थःथःगु कुतलं दकलय् न्हापां थासा आखलं ने.सं. १०२९ स निष्ठानन्द वज्राचार्यजुं देवनागरी लिपि छ्यचलाः अष्ट सहस्रिका प्रज्ञापारमिता देवीया नीछ्पु श्लोकया अनुवाद पिकया दिल। थुकथं निष्ठानन्दजुं देवनागरी लिपिं थासा आखलय् सफू पिकयादीगु व्यावहारिकतां प्रेरित व भाषाया प्रचार व प्रसारया दृष्टिकोणं छ्गू न्हापांगु पलाः खः। डा. कमलप्रकाश मल्लजुया धापूकथं "वय्कःया थ्व पलाः हे झीगु भाषा व साहित्यया पुनर्जागरणया ब्याहांचुलि सः खः।" थ्व सफुतिं हे झीगु भाषं थाना सफूया जग पलिस्था जुल।

थ्वहे इलय् ने.सं. १०३४ बछलागा १३ शुक्रबाःखुन्हु 'ललितविस्तर' सफू पूवंक थाना पिकया दिल। वय्कलं 'ललितविस्तर' थें ज्याःगु वृहत् रचना पिकयादीगु धैगु भाषानुराग व धर्म प्रचारया उच्च आदर्श स्वयाः नेपालभाषा साहित्यय् गद्य शैलीया सृजनाय् वय्कःया महान देन खः। बुद्ध धर्मया जः जुयाः लँ क्यनाच्वंगु थ्व सफू नेपालभाषाया गद्य विकासया दृष्टिं नं उलि हे महत्त्वपूर्ण जू।

झीगु भाषाय् न्हिन्हिया खँल्हाबल्हा व्यवहारया भाय् न्हापा स्वयाः हिले धुंकाःनं च्वयेगु ज्याय् पुलांगु भाय् हे जुयाच्वंगुयात निष्ठानन्दजुं भाषाया प्रचार व प्रसारया लागिं च्वयेगु ज्याय् नं खँल्हाबल्हाया भाय् छ्यचले माःगु आवश्यकताय् खँल्हायेगु भाषां हे च्वयेगु यानाः थासा आखलं सफू पिकयाः झीगु भाषाय् विशेष कथं गद्यय् जीवन दान बियादिल।

थुकथं 'ललितविस्तर' सफू च्वयाः वयकलं नेपालभाषाय् न्हूगु गद्यया शुरु यानादिल। अले नवायेगु कथं हे च्वयेगु थ्व इलंनिसें वा थ्व सफुतिनिसें शुरु जूगुलिं

ललितविस्तरया भाषा नेपालभाषा गद्य साहित्यया प्राक्प्रतिमान खः। थौंकन्हय् थ्व सफूया भाषा पुलां जुइ धुंकूसां थ्व सफुतिं न्हापाया पुलांगु गद्ययात त्वाःथलाः न्हूगु हे गद्य शुरु यात। थुकथं वय्कलं आधुनिक नेपालभाषा गद्यया निर्माण यायेगु ज्याय् 'ललितविस्तर' सफू नेपालभाषां च्वयाः थासा आखलं पिथंगु महत्त्वपूर्णगु खँ जुल। थुकिं हे यानाः नेपालभाषा व साहित्य थौकन्हय्या अवस्थाय् तक थ्यंकेत तःधंगु तिबः जुल। थुकथं नेपालभाषा साहित्यय् वय्कःया आधुनिक गद्य निर्माण थें ज्याःगु देनयात कयाः हे स्व. चित्तधर हृदयजुं वय्कःयात गद्यगुरु धकाः सकसितं म्हसीका बिल। डा. कमलप्रकाश मल्लजुं नेपालभाषा साहित्यय् आधुनिक गद्यया शुरु याःम्ह निष्ठानन्द वज्राचार्य खः धकाः मूसः निबन्धया भूमिकाय् न्ह्यथनादीगु दु। थुकथं भाषानुराग व धर्म प्रचारया उद्देश्यं जक च्वयेगु यानादीसां वय्कः मुक्कं साहित्यकार मजुसे हे साहित्यिक देन दुम्ह साहित्यिक व्यक्तित्व जू वल।

निष्ठानन्द वज्राचार्य नेपालभाषा साहित्यया प्यंगः थांया छगः थां खःसा वय्कःया ललितविस्तरं नेपालभाषा गद्य साहित्यय् व नेपालया महायान बौद्ध धर्मय् नं ऐतिहासिक महत्त्व कथं थाय् काःगु दु। उकिं वय्कःयात नेपाःया महायान बौद्ध धर्मया पुनरुद्धारक धकाः नं नालातःगु दु। नवधर्म वा नवबौद्ध महावैपुल्यया नामं नां जाःगु गुंगू महायान बौद्ध ग्रन्थया पुचलय् ललितविस्तर नं छगू खः। थ्वहे बुद्धया पूवंक जीवनी दुगु ललितविस्तर निष्ठानन्द वज्राचार्यजुं च्वयादिल। थुकिं यानाः बुद्ध धर्मप्रति जनताया श्रद्धा वनाः धर्मया प्रचार जुल। थीथी विषयया अवदान, धारणी, मृत्यु संस्कार, संसार सृष्टि आदि खँ दुथ्याकाः भद्रकल्पावदान, निर्वाण सूत्र, स्वयम्भू पुराण, नेपाल महात्म्य, अशोकावदान, रत्नमालावदान, अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिता आदिया सार बाखं नं दुथ्याकातःगु थुगु ग्रन्थं नेपालय् बुद्ध धर्मया पुनर्जागरण हयेत तिबः जुल।

नेपालभाषा साहित्यय् साहित्यिक देन दुम्ह वय्कः नेपालभाषा साहित्यय् छम्ह प्रेरणास्पद व्यक्ति खः। नेपालभाषा साहित्यया न्हाय्कं जुयाच्वंगु चित्तधर हृदयजुया 'सुगत सौरभ' महाकाव्य सृजना यायेगुलिइ ललितविस्तर सफूया देन दु। ने.सं. १०३४ निसें १०६८ दँया दुने दँय्दसं गुँलां ललितविस्तर बाखं न्यनेगु ज्यां वय्कःयात सुगत सौरभ महाकाव्यया कथानक ल्ययेगुली प्रेरणा जूवंगु दु।

'ललितविस्तर' सुफुतिं बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञा नानीकाजि श्रेष्ठ तिनिबलय् चिनाखं च्वयेगु विषयवस्तु चूलाकाः बौद्ध धर्मय् धेचुइक वैराग्य पिज्वयेका ब्यूगु खः धकाः वसपोलया 'आत्मकथा' या 'वैराग्यया पुसा' अध्यायलय् धयातःगु दु।

थुकथं थ्व ललितविस्तर सफुतिं नानीकाजि बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञा जुइत भूमिका म्हितूगु न्ह्यथने बहः जू ।

थ्वहे 'ललितविस्तर' ग्रन्थया आधारय् यलया ॐकुली वर्ण महाविहारया शाक्यपिसं ने.सं. १०४४ स सर्वार्थसिद्धया नाटक दयेकाः न्हय्न्हु-न्हय्चा तक प्याखं हुइकल । थुकिं अबलय्या जनतातय्त बोध यायेगु कुतःलं भगवान बुद्धया धर्म तसकं प्रचार जुयाः भोजपुरया टक्सारय्तक नं सर्वार्थसिद्ध प्याखं थ्वहे सफूया आधारय् क्यन । थ्वहे प्याखंया छम्ह प्याखंम्व उपासक प्रज्ञा बिमल शाक्य (सुबोधानन्द महास्थबिर) स्थबिरवादी भिक्षु जुइत प्रेरणा बिल ।

अले यैंय् मञ्जुश्री पर्वस्थानय् हर्षरत्न गुर्जुपाखें अष्टमीव्रत धलं दंकीबलय् लक्ष्मीनानीं थ्वहे 'ललितविस्तर' या बाखं न्यंकीगु जुयाच्वन ।

थुकथं नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् निष्ठानन्द वज्राचार्य व ललितविस्तर सफूया तःधंगु महत्त्व दु । उकिं वय्कः नेपालभाषा साहित्य ख्यलं गुबलें ल्वःमंके मफैकथंयाम्ह छम्ह ऐतिहासिक साहित्यिक व्यक्ति खः । भीसं थ्वय्कःयात हनेगु हे नेपालभाषा साहित्यय् थ्वयकःया देनयात लुमंकेगु खः । थौं नं भीसं थ्वय्कःया ललितविस्तरया बारे सीकेगु, मालेगु ज्या यानाः थ्वय्कःया देनयात कदर यासे अभ अप्पो वालास्वयेगु भीगु कर्तव्य खः ।

मूखँ कुला ललितविस्तरया

१. निदान परिवर्त

छन्हु भगवान् बुद्ध श्रावस्ती नगरया जेतवन विहारय् बिज्याना धर्म देशना याना बिज्या:गु खं तुरुन्त हे स्वर्ग व पातालय् प्रख्यात जुल। कन्हय्कुन्हु भगवान् बुद्ध सकलें मुनाच्वंथाय् भिक्षुपिन्त स:ता थौं चान्हय् कायिका धैगु भुवनया देवपुत्रपिं वया: न्हापा जुयावंपिं बुद्धपिसं मनूतयूत हित सुख यायेत कना बिज्या:गु ललितविस्तर धर्म कथा कना बिज्याहुँ धका: धया बिज्यात। थ्व खँ न्यना: सकस्यां बोधिसत्वपिं, श्रावक भिक्षुपिं व यक्को देवपुत्रपिसं प्रशंसा याना बिज्या:गु ललितविस्तर जिमित कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। थुकथं सकसिगुं बिन्ति न्यना सकसितं हित व सुख जुइगु उपदेश बिइ धका: मती तया: भगवान बुद्धं जवा: मब्युसे सुंक च्वनाबिज्यात।

२. समुत्साह परिवर्त

अले भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त थ्व शुद्धगु ललितविस्तर सूत्रया नं दुर्लभगु महावैपुल्य सूत्र कना बिज्यात। भगवान बुद्ध न्हापान्हापाया जन्मय् दश पारमिता पुरेयाना: उद्धार हृदययाम्ह धर्म मेघ जुया बिज्यात। तुषिता भुवनय् बिज्याना च्वंम्ह श्वेतकेतु बोधिसत्व जगत हितया नितिं पृथ्वीलय् क्वहां बिज्यायेत तयार जुया बिज्या:म्ह ख:। कलियुगय् मनूतयूसं धर्मकर्म मयासें पाप यानाच्वंगुलिं थिमित उद्धार यायेमाल धका: चतुर्मुख ब्रम्हां बिन्ति या:गुलिं बोधिसत्वं जगत उद्धार यायेत श्वेतकेतु बोधिसत्व जुया: धर्म मेघ प्रकट जुया: सकसिनं पुजा प्रशंसा याका: तुषिता भुवनय् बिज्याना देवपुत्रपिन्त उपदेश बिया बिज्यात। थिमि राग, द्वेष, मोह छुं मदु। छन्हु अप्सरातयूसं श्वेतकेतु बोधिसत्वयात याकनं बुद्ध जन्म का:बिज्याहुँ, याकनं जगत उद्धार याना: तथागत पद लाना बिज्याहुँ धका: भेरी पुया: च्वयेकल।

३. कुलशुद्धि परिवर्त

अप्सरातय्‌सं भेरी पुया: च्वयेकूगुलिं श्वेतकेतु बोधिसत्वं पृथ्वीलय्‌ जन्म जूवने धैगु मती तया: तुषिता भुवनय्‌ देवपुत्रपिं मुंका: धर्म सभा याना बिज्यात। अले श्वेतकेतु बोधिसत्व जन्म जू बिज्याइगु ज्ञज्ञ१२ दँ न्ह्यो तुषिता भुवनं देवपुत्रपिं जम्बुद्वीपय्‌ क्वहां बिज्याना: १२ दँ लिपा ३२ ता लक्षणं युक्त, ८४ ता व्यञ्जनं पूर्ण जूम्ह, गृहस्थीइ च्वंसा चक्रवर्ती जुजु जुइम्ह जन्म जुइ धका: ब्राम्हणपिन्त श्वेतकेतु बोधिसत्वयागु समाचार न्यंकल। वसपोलं चतुरंगबलं संयुक्त जुया: सप्तरत्न लाभ याना: चक्ररत्न माला बिज्याई नापं कुकर्म यायेगु त्व:ति धका: पूर्व दिशाय्‌ च्वंपिं जुजुपिन्त उपदेश बिया बिज्याइ। अले असत्य पाप कर्म यायेमते धर्म या धका: उपदेश बिया: पूर्व समुद्र तरे याना दक्षिण दिशाय्‌ च्वंपिं जुजुपिन्त धर्म उपदेश बिया: पश्चिम दिशाय्‌ बिज्याना: पश्चिम दिशाया समुद्र पारयाना: चक्ररत्न कया: चतुरंगबलं सहित याना: आकाश मार्ग थ:गु राजधानिइ लिहां बिज्याइ। अले तुषिता भुवनय्‌ बिज्यानाच्वंम्ह बोधिसत्वं मर्त्यलोकय्‌ जन्म जूबिज्याय्‌त काल, द्वीप, देश, कुल आदि प्यंगू प्रकारया ध्यानालोक बिचा: याना बिज्यात।

४. धर्मालोक मुख परिवर्त

श्वेतकेतु बोधिसत्वं जम्बुद्वीपय्‌ जन्म जू बिज्याये धका: धर्मोच्चय प्राशादं क्वहां बिज्याना: उच्चध्वज धैगु बिमानय्‌ थहां बिज्याना: देवपुत्रपिन्त निमन्त्रणा याना बिज्यात। अले श्वेतकेतु बोधिसत्वं महामण्डलया बिचय्‌च्वंगु रत्नयागु सिंहासनय्‌ बिज्याना: धर्मालोक मुख धैगु १०८ गू धर्म मार्ग कना बिज्यात। थ्व धर्मालोक धर्म मार्ग न्यना ८८,००० देवपुत्रपिनि मती अनुत्तराया सम्यक्‌ संबोधि ज्ञान लायेगु बाचा याना: ३२,००० देवपुत्रपिनि न्हापायागु कर्मफलं उत्पत्ति जूगु धर्मय्‌ सहनशीलता प्राप्त जुया: ३६,००० देवपुत्रपिनि राग द्वेषरहितगु निर्मलगु धर्मय्‌ धर्मचक्षु प्राप्त जुया: अन दक्को देवपुत्रपिनि मन प्रसन्न जुयाच्वन। हानं श्वेतकेतु बोधिसत्वं देवपुत्रपिन्त संसारय्‌ नित्य वस्तु छुं मदु धैगु सीका मैत्री चित्त याना: परोपकारी जुया: बुद्ध धर्म संघया खँ न्यँ धका: आज्ञा बिया बिज्यात।

५. प्रचलित परिवर्त

थुकथं श्वेतकेतु बोधिसत्वं फुक्क देवपुत्रपिन्त उपदेश बिया बिज्याये धुंका: जि जम्बुद्वीपय्‌ जन्म जू वनेत्यल, आ: छिमित मैत्री बोधिसत्वं उपदेश बी धका: मैत्री बोधिसत्वयात अभिषेक बिया: जिं लिपा अनुत्तर सम्यक्‌ संबोधि लाइम्ह छ

जुइ धका: बोधिसत्वयात आशिर्वाद बिया बिज्यात। अले उग्रतेज धैम्ह देवपुत्रं शास्त्रय् च्वयात:थें गर्भ जू बिज्याइ धका: बिन्ति या: थें मत्ताम्ह किसि जुया: गर्भय् च्वं बिज्याइ धका: कना बिज्यात। श्वेतकेतु बोधिसत्व गर्भय् च्वं बिज्याइखुन्हु महारानी मायादेवीया नं अष्टमी व्रत दनेगु इच्छा जुया: शुद्ध याना: अष्टमी व्रत आरम्भ याना बिज्यात। उखे फुक्क भुवनया देवतापिनि श्वेतकेतु बोधिसत्व नाप बाय् मालीन धका: मेगु ज्या त्व:ता थनिनिसे वसपोलं निर्वाण पद मलातलें भ्रीसं पुजाभाव या:वने धका: सल्ला यानाच्वन। अले श्वेतकेतु बोधिसत्व गर्भय् च्वं बिज्यायेत देव, नाग, असुर, यक्ष, राक्षस, गरुड, किन्नर आदिपिसं चा:हुइका पुजा याका: धर्मोच्चय धैगु बिमान न्ह्याका: जम्बुद्वीपय् क्वत हल।

६. गर्भावक्रान्ति परिवर्त

बोधिसत्व तुषिता भुवनं खुपु वा दुम्ह छ्चों छ्गः जक ह्याउँसे च्वना: म्ह तुइसे च्वंम्ह किसिया रूप कया: क्वहां बिज्याना: मायादेवीया जवगु न्हाय्पं प्वालं द्वहां बिज्याना: व्यक्वय् रत्नव्यूह धैगु गर्भमल छुं मदुगु मचाछेँय् द्वहां बिज्याना: गर्भवास याना बिज्यात। थनाच्वंम्ह महामायादेवीया नं खुपु वा दुम्ह छ्चों छ्ग: जक ह्याउँसे च्वना: म्ह छम्हं तुइसे च्वंम्ह किसि छम्ह न्हाय्पं प्वालं द्वहां वना: गर्भवास यात धका: म्हनाच्वन। थज्या:गु आश्चर्यगु म्हनाच्वगुलिं कन्हय्कुन्हु मायादेवी थम्हं म्हगसय् खनागु खँ शुद्धोदनं महाराजयात बिन्ति यात। अले महाराजां तुरुन्त हे स्वप्न परीक्षा स्यूपिं ब्राम्हणपिन्त सतके छ्वया: ब्राम्हणपिं थ्यनेवं मायादेवीया अपूर्व कथं म्हनाच्वंगु खँ कनाबिज्या:गु न्यना: ब्राम्हणपिसं स्वप्न परीक्षा स्वया: छ्लपोलं म्हगसे खंगु भिंगु हे ख:, राजकुलय् त:धंम्ह पुरुष ज्वीम्ह काय्मचा जन्म जुइन। तर थ्व मचां राज्य त्याग याना: भगवान् बुद्ध जुया: लोक रक्षा याइम्ह जुइ धका: बिन्ति या:गु न्यना: महाराज शुद्धोदन खुसि जुया: ब्राम्हणपिन्त भोजन याका: प्रसाद बियाछ्वल।

मांया गर्भय् च्वनाबिज्या:म्ह बोधिसत्वं मायादेवीया जवगु व्यक्वय् पद्मासन याना: न्हाय्कनय् दुने च्वंगु तस्वीर स्वये थें पिने खने दयाच्वन। थुबले अन बिज्यानाच्वंपिं देवतापिसं बोधिसत्व दर्शन याना: मलमुत्र आदि गर्भमल छुं मखना: आश्चर्य चायाच्वन। मायादेवीया थ:गु गर्भय् बिज्यानाच्वंम्ह काय्यागु ख्वा: स्वयेगु इच्छा जुया: स्व:बलय् तेजवानम्ह काय्या ख्वा: खना: खुसि जुयाबिज्यात। गर्भवास जुसांनिसें मायादेवीया मनय् राग, द्वेष, मोह छुं मव:।

७. जन्म परिवर्त

बोधिसत्व गर्भवास यानाबिज्या:गु भिला दसेंलि जन्म जुइत शुद्धोदन महाराजया दरबारय् स्वीनिता अपूर्व लक्षण खने दयावल। छन्हु मायादेवीं चा:ह्यूवने मास्ती वल धायेवं शुद्धोदन महाराजां मन्त्रीयात मा:गु तयार याके बिल। लुम्बिनी वनय् थ्यंसेंलि मायादेवी रथं क्वहांबिज्याना: वँवं वनय् दुने पिलासिमा क्वय् आराम कयाबिज्यात। जन्म जुइगु ई जुसेंलि मायादेवीं जवगु ल्हा: थछ्वया: सिमाकचा ज्वना: आकाशय् स्वया: वाका तयेवं मायादेवीया व्यक्वं बोधिसत्वया जन्म जुल। फयाच्वंपिं ब्रम्हा व इन्द्र निम्हस्यां थामय् यायेमफया: बोधिसत्व बँय् त्वफित। अले पृथ्वी तज्याना: पलेस्वां उत्पत्ति जुया: पलेस्वांया द्योने लात। बोधिसत्व पलेस्वांया द्योने बिज्याना: पूर्व, पश्चिम, उत्तर, दक्षिण प्यंगू दिशाय् स्वया: न्हय्पला: न्हय्पला: छिना: धर्म यायेगुलिइ जि न्हापांम्ह जुइ, लोके श्रेष्ठम्ह जि हे ख:, सुनानं अन्त काये मफुम्ह अनन्त पुरुष जि हे ख:, दैव मनुष्यपिं सकसिनं पुजा यायेगुलिइ योग्यम्ह जि हे जुइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यात।

बोधिसत्व जन्म जुया: खुन्हु दुखुन्हु कुलाचार कथं ब्यंका: मचाया नां सर्वार्थसिद्ध कुमार धका: तल। न्हय्न्हु दुखुन्हु मायादेवी अकस्मातं प्राण त्याग याना: स्वर्गवास जुल। उकिं राजकुमारयात गौतमी महारानीं पालन-पोषण याना बिज्यात। राजकुमारयात लुम्बिनीं कपिलवस्तु नगरय् दुत यंकूबलय् जनताया इच्छा कथं छेँ छेँ दुत यंका: पुजा फयावनं प्यला फुना न्याला दसेंलि राजकुलय् थ्यंका बिज्याकल। राजकुमार लाय्कुली बिज्याकूगु खँ असित ऋषिं सिइवं थ: भिंचा नरदत्तयात नं ब्वना: पाजुभिंचा निम्हं लाय्कुली बिज्याना: शुद्धोदन महाराजा नापलाना: बोधिसत्वया पालि भ्वपुया: मचा कया: चिन्तना याना: ख्वयाहल। शुद्धोदन महाराजां छाय् ख्वयाबिज्याना ? धका: न्यना बिज्यायेवं ऋषिं थ्व मचा राज्यय् च्वन धा:सा चक्रवर्ती जुजु जुइ, गृह त्याग यात धा:सा तथागत जुया: बोधिज्ञान लाना: धर्मचक्र प्रवर्तन यानाबिज्याइ। जि बुढा जुल थ्वसपोलं ज्ञान लाना बिज्याइबलय् जिं खनी मखुत। उकिं जित: नुग: मछिन धका: ऋषिं कनाबिज्या:गु न्यना: शुद्धोदन महाराजा खुसि जुया: दना: पुत्र बोधिसत्वयात पालि भ्वपुया: नमस्कार याना बिज्यात। असित ऋषिं थ: भिंचा नरदत्तयात थ्वसपोलं बुद्ध पद लाना बिज्यायेवं थ्वसपोलया शरणय् वना: भिक्षु जुया: थ्वसपोलया ज्ञानय् च्वंसा मोक्ष फल लाइ धका: आज्ञा दयेका बोधिसत्वया पालि भ्वपुया बिदा जुयाबिज्यात।

८. देवकुलोपनयन परिवर्त

सिद्धार्थकुमार प्यला फुना: न्याला दसेंलि कुलाचार कथं कुलदेवता दर्शन याकेत फुक्क ठीक याके बिया: देशया फुक्क मनूत मुंका: मङ्गल याना: राजकुमार यात रथय् तया: जात्रा याना: देवकुलय् बिज्याकल। बोधिसत्वं देवकुलय् पला: तयेमात्रं चैतन्य मदुपिं देवतापिं सकलें दना: वसपोलया पालि भ्वपुया नमस्कार यानाच्वन। थज्या:गु अद्‌भूत दृष्य खना: शुद्धोदन महाराजा व मेमेपिं सकलें आश्चर्य चाया: राजकुमारयात देवकुलं राजकुलय् लित हया: अन्तपुरय् बिज्याकल।

९. आभरण परिवर्त

छन्हु शुद्धोदन महाराजाया पुरोहित उदायन ब्राम्हणं जुजुयात राजकुमारया जंको यायेगु ई जुल धका: बिन्ति यासेंलि शुद्धोदन महाराजां जंकोयात मा:गु ज्वलं ता:लाके बिया: मा:मा:गु आभरण दयेके बिल। जंकोखुन्हु विवल व्यूह धैगु क्यबय् यंका गौतमी महारानीयागु मुलय् तया: यायेमा:गु कर्म क्रिया यात। ध्व धुंका: भद्रिक धैम्ह शाक्य जुजु वया: कुमारयात तिसां तिइकल। तर बोधिसत्वया तेजं फुक्क तिसा बुलुसे च्वनावंगुलिं सकलें अजू चाल। थुबले हे व क्यबया देवता सुन्दरी रूप जुया: महाजनया न्ह्योने वना: लुँ द्वंचिना ब्यूसां लुँया शोभा पिहां वइमखु, वसपोलया तेजं तिसा वस: फुक्क बिशोभा जुल धका: आज्ञा दयेका बिज्यात।

१०. लिपिशाला सन्दर्शन परिवर्त

बोधिसत्व न्यादँ फुना: खुदँ क्यंसेंलि भिद्व:म्ह मचात नापं पाठशालाय् यंका: शुद्धोदन महाराजां गुरु विश्वामित्रयात राजकुमार व भिद्व: मस्त ल:ल्हाना: लिहां बिज्यात। राजकुमार गुरु विश्वामित्रया न्ह्योने वना: संसारय् ख्वीप्यता लिपि दुगुमध्यय् न्हापां जित: छु स्यनाबिज्याये त्यना ? धका: न्यनाबिज्यायेवं विश्वामित्र मुसुहुं न्हिला: ध्वसपोल समान विद्या स:म्ह मेपिं सुं मदु धका: मती तया: थज्याम्हसिया अनुभावं लिपि विद्या स्यने धका: मती तया: विश्वामित्रं मा आख: भिंनिग:, बा आख: स्वीप्यंग: च्वया: ब्वंका बिज्यात। थुकथं बोधिसत्वया अनुभावं छग: छग: आख:यागु विशुद्धि शब्द पिहां वया: कोष, काव्य, अलङ्कार आदि नाना शास्त्र सया: धर्म संवाद याइपिं जुया: सकलें ज्ञानं पुरे जुल। थुकथं राजकुमार प्रमुख भिद्व: कुमारपिं फुक्क शास्त्रं पारंगत जुसेंलि जुजु शुद्धोदन भिद्व: कुमारपिं सहित राजकुमारयात न्ह्य:न्ह्य: तया: मङ्गल उत्सव याना: राजुकलय् दुत बिज्याकल।

११. कृषिग्राम परिवर्त

सर्वार्थसिद्ध कुमार झिंन्यादँ झिंखुदँ दुबलय् ग्रीष्म ऋतु शुरु जुइवं छन्हु मन्त्रीया काय् आदि सकलें मुनाः मांबौपिंके मन्यंसे न्हिनय् कृषिग्रामय् बिज्यात। अन कृषकतय् चःति स्वःस्वः वयेक ज्या यानाच्वंगु खनाः राजकुमारया मन विरक्त जुयाः वंवं तापाक्क थ्यंसेंलि पासापिं छखे लाका सुनानं मखंक जम्बुवनया झम्सिमाया क्वय् च्वनाः एकचित्त यानाः छु याःसा जगत उद्धार याये फै धकाः समाधि याना बिज्यात। उखे दरबारय् शुद्धोदन महाराजां राजकुमार मखना दक्कोभनं माला बिज्यातं नं मदया राजपुरुषपिं छ्वयाः झिगू दिशाय् नं खबर याकेछ्वल। पासापिनि नं राजकुमार मखना उखेंथुखें माःवंबलय् जम्बुवनय् झम्सिमाया क्वय् ध्यानयाना बिज्यानाच्वंगु खनाः राजकुलय् खबर थ्यंकल। अले जुजु शुद्धोदनं मन्त्री, भारदार, सकलें मुनाः जम्बुवनय् बिज्यानाः ल्हाः बिन्ति यानाः कुमारया पालि भ्वपुयाः बारम्बार नमस्कार यात। लिपा समाधि योग यायेधुंकाः बोधिसत्वं मिखा कनास्वःबलय् थः बौ शुद्धोदन महाराजा बिज्यानाच्वंगु खनाः कृषकतय्सं दुःख सीम्वायेक धाःधाःपिन्त धाःधाःगु ब्यू धकाः आज्ञा बियाः सकलें मुंकाः राजकुलय् बिज्यात।

१२. शिल्प सन्दर्शन परिवर्त

राजकुमार ल्यायम्ह जुसेंलि छैं त्वःता पिहां वनी धकाः शुद्धोदन महाराजां याकनं बिहाः यानाबी माल धकाः मती तयाः राजकुमारयाके न्यनाः राजकुमारं आज्ञा जूथें ज्याःम्ह कन्या मालाबिज्याहुँ धकाः ब्राम्हणपिन्त पत्र लःल्हानाबिज्यात। ब्राम्हणपिसं थज्याःगु गुणं पूर्ण जूपिं कन्यात मामां छन्हु दण्डपाणि शाक्य जुजुया छेंय् वनाः स्वःवंबलय् थ्व गुणं पूर्णम्ह कन्या खनाः ब्राम्हणपिसं कन्या लुल धकाः जुजुयात खबर ब्यूवल। अथेसां कुमारया गुम्ह यः स्वयेत शुद्धोदन जुजुया आज्ञा थें छन्हु दर्शनशालाय् निमन्त्रणा यायेवं मेमेपिं कन्यात थें यशोधरा नं पासापिं नापं अन छखे च्वनाच्वन। दक्कोसितं अशोकभाण्ड आदि, म्हितेगु वस्तु बीधुंकाः यशोधराया पाः वःबलय् बिइगु छुं मदुगुलिं राजकुमारं मुसुमुसु न्हिलाः ल्हाःतय् अंगू तयाबिल। यशोधरा नं अंगू कयाः छेंय् लिहांवन। यशोधरा व राजकुमार ताउत परस्पर खँ ल्हानाच्वन धैगु खँ जुजुं सियाः ब्राम्हणपिं छ्वयाः दण्डपाणि जुजुयाथाय् यशोधरा कन्या फ्वंके छ्वल। दण्डपाणि जुजुं शिल्प विद्या सःम्हसित जक कन्यादान बी धयाहःथें जिं शिल्पविद्या क्यने धकाः राजकुमारं आज्ञा दयेका बिज्यात। अले थनिं न्हयन्हुत्वाः राजकुमारं शिल्प विद्या क्यनी शिल्पकार्य सःपिं रंगभूमिइ वा धकाः

नगरय् उर्दि ब्युसेंलि न्हय्‌न्हु दुखुन्हु फुक्क राजकुमारपिं राजकुलय् मुनाच्वन। दण्डपाणि जुजु नं यशोधरायात ब्वनाः सुनां फुक्क विद्या त्याकी वयात थः म्ह्याय् कन्यादान बी धकाः प्रतिज्ञा यानाच्वन। ख्वीप्यता विद्यायुसं मेमेपिं कुमारपिं नापं ज्वरे जुयाः सिद्धार्थकुमारं फुक्कसितं त्याकल। अले दण्डपाणि जुजुं थःम्ह्याय् यशोधराया ल्हाः ज्वनाः सर्वार्थसिद्ध कुमारया न्ह्यःने वनाः कन्यादान बिल। शुद्धोदन महाराजा सहित मन्त्री, भारदार, दाजुकिजा, महाजन, नोकरचाकर आदि सकलें मुनाः मङ्गल यानाः थःकाय् सर्वार्थसिद्ध व भौमचा यशोधरा निम्ह न्ह्यःन्ह्यः तयाः सिन्दुरजात्रा याकाः लाय्‌कुली द्वहां बिज्यात।

१३. सञ्चोदना परिवर्त

बोधिसत्व अन्तपुरय् बिज्यानाः बांबांलाःपिं मिस्तनाप च्वना विभिन्न नाटक क्यनाबिज्यानाः विलम्ब याःगु खनाः ब्रम्हा, इन्द्र, देव, नाग, यक्ष, गन्धर्व, किन्नर आदिपिसं बोधिसत्वं गृहत्याग यायेगुलिइ छाय् विलम्ब यानाच्वन धकाः सल्ला यानाच्वन। छन्हु भिंगू दिशाय् बिज्यानाच्वंपिं बोधिसत्वपिसं चान्हय् अन्तपुरय् बिज्यानाः जगत संसार उद्धार यायेत पिहां बिज्यायेगु ई जुल धकाः च्वयेकाः धर्म संगीति पुयाः धर्म शब्द न्यंकल। अन्तपुरय् धर्म संगीति पुयाहःगु तायाः मन वैराग जुयाः संसार त्याग याये धकाः प्रतिज्ञा याना बिज्यात।

१४. स्वप्न परिवर्त

थुकुन्हु चान्हय् जुजु शुद्धोदनया म्हगसय् राजकुमारं गृहत्याग यानाः भिक्षु जुयाबिज्यात धकाः म्हनाच्वन। उकिं राजकुमारयात पित मछ्वयेत अन्तपुरय् युवतीपिंनाप म्ये हायेका बाजं थाकाः भुलेयाना तल। नापं मू ध्वाकाया खापा बल्लाक छुके बिल। तर राजकुमार धाःसा पिहां वनेत ई स्वयाच्वन।

छन्हु राजकुमारं छन्दक सारथीयात सःता उद्यानय् चाःह्यू वने मास्तीवल रथ तयार या धकाः आज्ञा दयेकूसेंलि रथ तयार याना पासापिं मुंकाः उद्यानय् बिज्याःबलय् शुद्धावासकायिका देवपुत्र बुढाया रूप कयाः च्वंच्वंगु राजकुमारं खन। अले हुं वःम्ह पुरुष सु धकाः सारथियाके न्यसेंलि सारथिं थ्व पुरुष जीर्ण बुढा, छुं ज्या ख्यलय् मदुम्ह खः, भी नं बुढा जुइतिनि धकाः बिन्ति यात। अय्‌सा थौं जि उद्यानय् वनाः छाय् न्ह्यइपुकःवने धका राजकुमार राजकुलय् तुं द्वहां बिज्यात। हानं छन्हु उद्यानय् बिज्याःबलय् वहे देवपुत्र महारोगी जुयाः मलमुत्रय् तुं लानाच्वन। थ्वयात खनेवं हुं सु धकाः आज्ञा दयेकूसेंलि सारथिं थ्व महारोगी

खः धकाः बिन्ति यात। अले राजकुमारं सुख धैगु क्षणिक जक खः धकाः रथ फहीका राजकुलय् लिहां बिज्यात । हानं छन्हु उद्यानय् बिज्याःबलय् सिथं हःगु खनाः हुं छु क्वब्बुया हःगु ?, छाय् मनूत ल्यूल्यू ख्वया वल धकाः न्यना बिज्यायेवं सारथिं मनू सीगुलिं सिथं हःगु खः धकाः बिन्ति यात । थ्व खँ न्यनाः राजकुमारं सदां म्वानाच्वने मदुगु धिक्कार, जरा;व्याधि मृत्यु जुइ म्वायेकेगु उपाय बिचाः याये धकाः रथ फहीका राजकुलय् तुं लिहां बिज्यात । थथे हे छन्हु उद्यानय् बिज्याःबलय् छम्ह भिक्षु खनाः हुं वम्ह सु ? थ्व ला तसकं शान्तम्ह धकाः न्यंसेंलि व भिक्षु खः, थ्वसपोलं काम भोग यायेगु त्वःता भिक्षु चर्या यानाच्वन धकाः बिन्ति याःगु न्यना राजकुमारं छन्दकयात छं भिंगु खँ ल्हात थ्वसपोल थें जिनं भिक्षु चर्या यायेगु इच्छा दु थ्व धर्मय् च्वंसा थःत नं परयात नं हित जुइ धकाः आज्ञा दयेका राजकुलय् तुं लिहां बिज्यात। थ्व खँ न्यनाः शुद्धोदन महाराजां राजकुमार पिहां बिज्याये मफयेक फुक्क बन्दोबस्त यानातल। न्हापायापिं बोधिसत्वपिनि थें सर्वार्थ सिद्धकुमारया पिहां बिज्यायेत न्हापां म्हगसय् पूर्व निमित्त खन ।

१५. अभिनिष्क्रमण परिवर्त

छन्हु देवतापिं राजकुमारया अन्तपुरय् बिज्यानाः शुद्धोदन महाराजाया अन्तपुर छगुलिं ग्यानापुसे खिउँसे च्वंकाः सुयागुं हाःसः मवयेका याकनं पिहां बिज्याहुँ धकाः च्वयेकूसेंलि राजकुमार लासां दनाः धर्म चित्त उत्पन्न यानाः प्राणी मात्रया उपरय् करुणा तयाबिज्यात। थ्वहे चान्हय् राजकुमारं छन्दक सारथिंयात सःताः प्राणीपिन्त उद्धार यायेगु ई जुल, कन्थक सलयात हिं धकाः आज्ञा दयेका बिज्यायेवं नुगः मछिंकाः ख्वख्वं सल हल । अले राजकुमार अन्तपुरय् बिज्याना स्वःबलय् यशोधरा द्यनाच्वंगु खनाः जि पिहां वनेवं शुद्धोदन महाराजयागु कुलय् वंश छिन्न जुइगु जुल धकाः मती तया. द्यनाच्वंम्ह यशोधराया नाभि मण्डलय् जवगु तुतिया म्हालापतिं नं थियाः छ थनिंनिसें गर्भवती जुल धकाः अधिष्ठान याना बिज्यात । अले छिपिं निम्हसिनं पूर्व जन्मय् यानावःगु पापं खुदं तक गर्भ धारण यायेमाली, पुखुली, मी भीरं कुर्के छूवइ। अय्सां धन्दा कायेमते त्रिरत्नया नां कयाच्वं धकाः आज्ञा दयेकाः श्री प्रतिसरा देवीया जन्त्र क्वखायेका दृष्टिभोग यानाः आशिर्वाद बियाः अन्तपुरं पिहां बिज्याना कन्थक सलया म्हय् च्वनाः इन्द्र व ब्रम्हा न्ह्यःन्ह्यः तयाः राजकुलं पिहां बिज्याना दक्षिण दिशा स्वयाबिज्यात ।

वंवं खुगू योजन थ्यंकाः सुथय् जुइवं सल म्हं क्वहां बिज्यानाः थःगु तिसा वसः फुक्क त्वयाः छन्दकयात बियाः छ राजकुलय् वनाः शुद्धोदन महाराजयात

जिगु समाचार कनाब्यु धका: राजकुमारं आज्ञा दयेका बिज्या:गु न्यना छन्दकं नुग: मच्छिंकल । तर जि याकनं बोधिज्ञान लाना: वये धका: छन्दकयात बोध यानाबिज्या:गु खना: कन्थक सल नं ख्वया: राजकुमारया तुति फ्यत्तुफ्यायाच्वन । अयूसां राजकुमारं निम्हसितं ह्ययेका तिसा वस: बिया: लित छ्वयाबिज्यात । राजमहलय् फुक्कस्यां न्ह्यलं चा:बलय् राजकुमार मदुगुलिं दक्कोभनं माला जुल । तर गनं लुइके मफुसेंलि सकलें ख्वयाच्वन । राजकुमार मायेके छ्व:पिं दूतपिसं कन्थक सल ज्वनाव:म्ह छन्दक नापलायेव छन्दकं इमित जुक्को खँ कन । राजकुलय् थ्यंका: छन्दकं शुद्धोदन महाराजयात राजकुमारया समाचार फुक्क बिन्ति यात । थ्व खँ न्यना: शुद्धोदन महाराज, गौतमी महारानी, यशोधरा फुक्कस्यां तसकं विरह याना: ख्वल । यशोधरां थनिंनिसें जि नं व्रत च्वनेगु जुल धका: प्रतिज्ञा यात ।

१६. विम्विसारोपसंक्रम परिवर्त

बोधिसत्वं चूडाकर्म याना: चीवर पुना: दक्षिणपाखे स्वयाबंवं शाक्य ब्राम्हणी, पद्मा ब्राम्हणी, रैवत ब्रम्ह ऋषि पिन्थाय बासं च्वंच्वं प्यन्हु दुखुन्हु त्रिमंदडिक व राजक ऋषिपिसं निमन्त्रणा यात । न्यान्हु दुखुन्हु आराडकालामयाथाय् वना: जित: नं ब्रम्हचर्या धर्मय् तया बिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: आराडकालामं ज्यू धका: धयाबिज्यायेवं क्षणमात्र जक परिश्रम याना: अध्ययन यायेवं साक्षात प्रत्यक्ष खना बिज्यात । तर आराडकालामयागु धर्म निर्वाण पद लाइमखु धका: सिसेंलि जगत् उद्धार यायेत थ्वयासिकं त:धंगु ज्ञान मा:वने धका: वैशाली त्व:ता: मगध देशय् बिज्यात । कन्हय्खुन्हु सुथय् राजगृहलय् भिक्षा फ्वंबिज्या:बलय् वसपोलया तेज खना: फुक्कस्यां स्वयाच्वन । जुजु विम्बिसारं खना: भिक्षा बियाछ्वत । थ्वसपोल अन पाण्डव पर्वतय् बिज्यानाच्वंगु सिइवं थुकुन्हु हे बहनी जुजु विम्बिसार पाण्डव पर्वतय् बिज्याना: वसपोलनापं कुशल वार्ता याना: थुगु उमेरय् आम्थे भिक्षु जुइमल्व:, बरु जिगु बच्छि राज्य बी जिमि म्ह्याय् नं बिहा: यानाबी आनन्दं च्वनाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यात । तर बोधिसत्वं थ्व खँ मन्यंसें जिगु नं राज्य दु तर बोधिज्ञान लाना: लोकहित याये धका: राज्य त्व:ता चूडाकर्म याना: तपोवन वने धका: वया । जिके राज्य भोग यायेगु अभिलाषा मदु धका: जुजुयात लिस: बिल । अयूसा छलपोलं बोधिज्ञान लाना बिज्यायेवं धर्मज्ञान न्यनीम्ह जि हे जुल, छलपोलया इच्छा पुरेयाना: याकनं जिगु लायेकुली लिहां बिज्याहुँ धका: बिन्ति याना पालि भ्वपुया: राजगृहलय् लिहां बिज्यात । वसपोलया चच्छि ध्यान याना: सुथय् नैरन्जना खुसिइ बिज्याये धका: बिज्यात ।

१७. दुष्कर चर्या परिवर्त

बोधिसत्व नैरन्जना खुसिइ बिज्या:बलय् ऋषि रुद्रक रामपुत्र थ: शिष्यपिन्त धर्म उपदेश बियाच्वंगु खना: थ्व त:धंम्ह योगी जुइ धका: अन बिज्यात। तर बोधिसत्वं थ्व ज्ञानय् च्वना मोक्ष लाये फैमखु धका: अनं बिज्या:बलय् पञ्चभद्रवर्गी धैपिं न्याम्ह योगीत नं गौतमया ल्यूल्यू वल। वसपोल गुबलें गयाशीर्ष, गुबलें नैरन्जना खुसिसिथय् आश्रम दयेका समाधि योग याना बिज्यानाच्वन। थुकथं ध्यान यायां जगत् संसार उद्धार यायेत दुष्कर चर्या याना: व्रत तप याना क्यने धका: थ:गु शरीरया नाडी दक्को खिचय् याना: समाधि यायेवं सास: बन्दजुया: सीम्ह थें बँय् भ्वसुनाच्वन। थ्व खना: मनूतय्सं प्रतिज्ञा पुरे मजुइकं राजुकमारया मृत्यु जुल धका: धाल। गुलिस्यां मृत्यु जूगु मखु समाधि योगय् बिज्यानाच्वन धाल। थ्व खँ मायादेवीं सिया: थ: कायूनं जगत संसार उद्धार यायेत बोधिज्ञान प्राप्त याये फैमखुत धका: दु:ख ताया बिलाप यात। असित ऋषिया नं थ्वसपोलं बुद्ध भगवान धायेका लोक रक्षा याइ धा:गु शास्त्र नं भुठ्ठा जुल धका: मतिइ तयाच्वन। थ्व खँ बोधिसत्वं सिया: बरु पृथ्वी सच्छिकू दयावनी, सुमेरु पर्वत लखं चुइके यंकी, चन्द्र सूर्य नगु फुक्क कुतुंवनी तर जि सी मखु। जिं बोधिज्ञान लाइगु छलपोलं खनीतिनि धका: बिन्ति या:गु न्यना: मायादेवी खुसि जुया: स्वर्गय् लिहां बिज्यात। हानं बोधिसत्वं संसारया ज्ञानीजनपिसं अल्पआहार याना: विशुद्धि बिचा: याइथें जिनं याये धका: भिंच्यालातक न्हिं छ्गः जक क्वल:, भिंच्यालातक न्हिं छ्गः जाकि, भिंच्यालातक न्हिं छ्गः जक हामो तया: हानं भिंच्यालातक छुं मनसें च्वनाबिज्यात। थुकथं मनसें च्वनाबिज्या:गुलिं गंसि जुया: बल, तागत मदया: खुदँ दयेका: दने धका: स्व:बलय् दने मफया: धेधेचुया बँय् भ्वसूवन। थुथकं खुदँतक फुक्क सहयाना: दुष्कर चर्या याना बिज्यात। खुदँ दसेंलि नमुचि मारं सिया: तप भङ्ग याये धका: वसपोलया न्ह्य:ने वया: छं आम्थे सास्ति नयाच्वने स्वया: सिनावने भिं, आ: छ म्वाइ मुखत छँय् वना: धर्मकर्म या:हुँ, छं दुष्कर चर्या याये फैमखुत लिहां हुँ धका: धाल। थ्व खँ न्यना: बोधिसत्वं जि सी धका: नं मग्या:, जि ब्रम्हचर्याय् च्वंच्वनाम्ह विना प्रतिज्ञापुरे मयासें लिहां वने मखु। छं च्याम्ह सेनातय्त जिगु ज्ञानं नाश यानाबी छं जित: छुयाइ धका: धायेवं पापी मार कृष्णबन्धुं स्वयेका छंगु तमाशा धका: धया तँम्वयेका लिहां वन।

१८. गर्भ संधारण परिवर्त

राजकुमारं गृह त्याग यानाबिज्यासेंलि यशोधरां तसकं दु:ख सिल। गौतमी

महारानी ख्वख्वं कां जुल । शुद्धोदन महाराजा व राजकुमारया पासापिं फुक्कस्यां शोक यानाच्वन । देवदत्त छम्ह जक फुक्क जिगु जुल धका: खुसि जुल । राजुकमार पिहां बिज्यासेंलि यशोधरा न्हिन्हिं अष्टमी व्रतय् च्वना: न्ह्याबलें राजुकमार लुमंका जिं छु पाप यानागुलिं थज्या:गु दु:ख भोग यायेमाल धका: थ:गु कर्मयात धिक्कार यानाच्वन । अयूसां प्वाथय् दुगुलिं मचा मबूतले न्ह्याथें जूसां सह यानाच्वने धका: मतिइ तयाच्वन । थुकथं हे दिन बिते जुजुं यशोधराया गर्भलक्षण सी दयावल । गौतमी महारानी शुद्धोदन महाराजायात यशोधरा गर्भवती जूगु खँ बिन्ति यासेंलि थ्व मचा जन्म जुइवं जिगु शोक शान्त जुइ, थ्व मचां गृहधर्मय् च्वना: कुल स्थीर याइ धका: शुद्धोदन महाराजा खुसी जुल । अले शुद्धोदन महाराजाया आज्ञाथें गौतमी महारानीं यशोधरायात बांलाक नकेत्वंके याना: न्हिथं त्रिरत्नया स्मरण याना: प्वाथय् च्वंम्ह मचायात रक्षा या, छं शोक यायेमते कुमार बोधिज्ञान लाना लिहां वइ धका: बोध या:सां कुमारं आज्ञा दयेका बिज्या:गु दु:खया खँ लुमंका गौतमी महारानीयात थौं सुखं च्वनां छुयाये लिपा दु:ख भोग यायेमालीतिनि धका: बिन्ति यात । थ्व खँ न्यना: गौतमी महारानीं छं दु:ख भोग यायेमालीगु कारण छु ? धका: न्यसेंलि थ: भा:तं आज्ञा दयेकूगु खँ कने धका: स्व:बलय् यशोधरा मूर्छा जुल ।

थथे मूर्छा जूम्हेसित सखि मनोधरां बोध याना: छलपोलं न्ह्याबलें दु:खी धका: आज्ञा दयेका बिज्याइ, राजुकमारं छु आज्ञा दयेका बिज्यात ? फुगु उपकार याये धका: बिन्ति यासेंलि सुयातं मकंसे तयात:गु खँ कना बिज्यात । अयूसां थ्व खँ सुयातं कनेमते, जित: सुनां रक्षा याइ धका: यशोधरां धा:गु न्यना मनोधरां छलपोलं शोक यानाबिज्याये मते धैर्य यानाबिज्याहुँ कर्मया फल ला भ्कीसं भोग मयासें मगा: धका: यशोधरायात बोध यात ।

१९. देवदत्त कामलोभोन्मत्त परिवर्त

राजुकमारं गृहत्याग यायेवं दुष्ट देवदत्तं शुद्धोदन महाराजया लिपा जि जुजु जुइ दइगु जुल धका: हर्ष यानाच्वन । यशोधरा गर्भवती जूगु सिया: यदि थ्वया काय् बुल धा:सा थ: जुजु जुइ खनीमखु धका: दण्डपाणि जुजुया छेँय् वना: यशोधरा छम्ह जित: ब्यू धका: धा:गु न्यना: दण्डपाणि जुजु तसकं तँम्वयेका देवदत्त वँय् जुल धका: निन्दा यात । देवदत्त दण्डपाणि जुजु खना: तँम्वयेका बदला कायेत छन्हु यशोधराया ख्वपिइ दुहां वना: यशोधरायात जित: दण्डपाणि जुजुं छ्वयाहल धका: धा:गु न्यना: त्रिरत्नया नां कया: थ: भा:त लुमंका: थौं जिं गज्या:गु वचन

न्यनेमाल ? थ्वयात अघोर पाप लात धका: मतिइ तया मूर्छा जुयावन। लिपा होश वयेवं मनोधरायात स:ता चण्डाल देवदत्तं जित: दु:ख बिल धका: राजुकमार लुमंका: बिलाप यानाबिज्यायेवं मनोधरां शाक्यकुल ध्वंस या:व:म्ह दुष्ट देवदत्त नरकय् वनी धका: धाल। अन नं देवदत्त तँम्वयेका छ्रिमिसं जित: अपमान यात, तर जि जुजु जुइवं छ्रिमिगु तमाशा स्वये धका: लिहां वना: मनय् ताप जुइका चच्छि मद्यंसे बितेयात।

२०. गोपातीर्थ परिवर्त

थुकुन्हुया चा बिते जुसेंलि यशोधरा न्ह्याबलें थें अष्टमी व्रतय् च्वना त्रिरत्न लुमंका माजु, सस:अबुया सेवा याना बिज्यानाच्वन। देवदत्तया न्हिथं यशोधराया गल्ती मालाच्वन। यशोधरा गर्भवती जूगु भिला फुइधुंका: नं मचा मबूनी। थुकथं हे यशोधराया प्वाथय् दुगु दच्छि फुना वंसेंलि दुष्ट देवदत्त जुजुया सभाय् वया: छलपोलया भौमचा गर्भवती जूगु दच्छि फुइधुंकल अय्‌नं मचा मबूनी, निश्चय नं यशोधरा ल्यव:सिं ख: छलपोलं बिचा: यानाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। तर शुद्धोदन महाराजा यशोधरा निश्चय नं पतिव्रताम्ह मिसा ख:, न्ह्याम्हस्यां न्ह्यागु धा:सां मेगु खुलातकं यशोधराया उपरय् दया तया: सुंक च्वने धका: धया बिज्यात। शुद्धोदन महाराजाया खँ न्यना: दुष्ट देवदत्त थ:गु प्रतिज्ञा पुरे मजूगुलिं मन आकुलव्याकुल जुइकाच्वन।

तर निदँ फुना: वन नं भौमचाया मचा मबूनिगुलिं लज्जा जुया: कर्म दोषं जक जुल ला ? गर्भय् च्वंम्ह मचा जकं अलछिन जुल ला धका: जुजुं मिखाय् श्वबि तया: आज्ञा दयेका बिज्या:गु न्यना: देवदत्तं छलपोलं दु:ख ताया बिज्यायेमते छलपोलयागु दु:ख हरण याइपिं जिपिं मदुला धका: बिन्ति यात। अले यशोधरा व मनोधरा निम्ह ल्यव:सिं जूगुलिं दाजुं गृहत्याग यात। छलपोलया काय् नापलाये धैगु जूसा यशोधरा व मनोधरा निम्ह ल्यव:सिंतय्‌त थ्व राज्यं पितछ्वयाबिज्याहुँ। थ्व ज्या छलपोलं याये मछा:सा नीछन्हुतक जित: राज्य बियाबिज्याहुँ। नीछन्हुया दुने जत्न याना: काय् बौ संयोग याकाबिइ धका: बिन्ति यात। देवदत्तया खँ न्यना: शुद्धोदन महाराजां थनिनिसें नीछन्हुतक जिगु राज्यया हर्ताकर्ता छन्त जुल, अन्याय यायेमते धका: आज्ञा दयेका राज्य त्वताबिल। दुष्ट देवदत्त जुजुया भाला क्वबुया बालहथ्या, स्त्रीहथ्या लाइगु जूसां यशोधरायात पुखुली क्वफाना: स्याना: सुयागुं भय मदयेक राज्यभोग यायेदैगु जुल धका: मतिइ पाप तयाच्वन। कन्हय्‌कुन्हु राजसभाय् वना: मा:मा:गु अड्डे याना: प्रतिहार धैम्ह द्वाऱ्यायात स:ता: यशोधरां ल्यव:कया:

गर्भ धारणा यानाच्वन धकाः तँम्वयेकाः थःम्हं याये मछाला यशोधरायात पुखुलिइ क्वफाना छ्वू धकाः जितः अह्रेयानाः हल, उकिं यशोधरायात पुखुलिइ क्वफाना छ्वयेत्यना धकाः न्यंकाब्यु धकाः धायेके छ्वल । द्वाऱ्यां यशोधराया अन्तपुरय् वनाः देवदत्तं आज्ञा जूगु खँ तसकं नुगःमछिंकाः ख्वख्वं बिन्ति यात । थ्व खँ न्यनाः यशोधरां छुं थौं जितः भिंगु हे खँ न्यंकल, जिगु कारणय् थौं महाराजा आदि सकलें लज्जा चायाच्वन । उकिं जि पुखुलिइ क्वब्वानाः सिनावने धकाः धया बिज्यात । थ्व खँ न्यनाः सकस्यां देवदत्तया निन्दा यात ।

यशोधरां मनोधरायात बोध यानाः अष्टमीव्रत च्वनेसिधयेका गौतमी महारानीयात व्रतया प्रसाद बियाः शाक्य कुलया दोषी जि पापी पुखुलिइ क्वब्वाः वनेत्यना, छलपोलं दुःख तायेमते धकाः थः भाःतया वचन शिरोपर यानाः अन्तपुरं पिहां बिज्यात । यशोधरा नाप सकलें ख्वख्वं ल्यूल्यु वन । यशोधरा पुखुलिइ क्वब्वायेत तयार जूबलय् मनोधरा मूर्छा जुयाः प्राण त्याग यानाः तुषिता भुवनय् वन । अन सकस्यां बोध याःसां कर्मया फल भोग मयासें मगाः धकाः पुखुलिइ क्वब्वाःवन । यशोधरा पुखुलिइ कुतुं वना धर्मस्वामी नागराजाया फणाय् जुत । नागराजां जिगु फणाय् छु जू वल धकाः स्वःबलय् यशोधरा महारानी खनाः नाग भुवनय् यंकाः नागराजां छलपोल सु ? छाय् क्वब्वाःवया धकाः न्यंसेंलि यशोधरा महारानी थःगु दुःखया खँ दक्को बिन्ति यानाः लिपा सर्वार्थसिद्ध राजुकमारया कलाः धकाः बिन्ति यासेंलि नागराजा खुसि जुयाः यशोधरायात आनन्दं बिज्याका तल । देवदत्तया धाःसा यशोधरा सित भाःपा खुसि जुयाः लोकं धाइ धकाः मिखाय् ख्वबि तयाः जिगु इच्छा पुरे जुल धकाः हर्ष यानाः सकलें मुंका छेँय् लिहां वयाः आनन्दं च्वनाच्वन ।

२१. प्रत्यागमन परिवर्त

कन्हय्कुन्हु यशोधरायात पुखुलिइ क्वफांना सन्तुष्ट जुयाः आः जितः सुयागुं भय मन्त, जि जुजु जुल धकाः देवदत्त खुसि जुयाच्वन । उखे दण्डपाणि जुजु पुखूयागु सिथय्च्वनाः यशोधरा लुमंकाः ख्वयाच्वन । थुबले हे म्हिते धकाः थहां बिज्याःम्ह धर्मस्वामी नागराजां दण्डपाणि जुजु ख्वयाः बिलाप यानाच्वंगु तायाः जुजुयात धैर्य याना बिज्याहुँ धकाः बोध यानाः थः पुखुलिइ क्वब्वानाः यशोधरायाथाय् वनाः दण्डपाणि जुजु छलपोलयात लुमंकाः बिलाप यानाच्वन, जिं छलपोलया समाचार कनाः बोध यानावया छलपोल थहां बिज्याहुँ धकाः यशोधरायात बिन्ति यात । नागराजाया बिन्ति न्यनाः थहां वनेगु इच्छा मदुम्ह यशोधरा महारानी गज्यागज्यागु

दु:ख भोग याये मालीतिनि थें धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। नागराजां यशोधरायात ब्वना: पुखुलिं थहां बिज्याना: मांबौया न्ह्य:ने तया: नागभुवनयृतुं लिहां बिज्यात।

पुखुलिं थहां बिज्या:म्ह यशोधरा खना: सकलें खुसि जुल। यशोधरां नं सकसितं नागभुवनया खँ कना: नागयागु दयां जि पापी म्वानाच्वनातिनि धका: आज्ञा दयेकाबिज्यात। दण्डपाणि जुजुया नं जिगु भाग्यं नागराजाया दयां भ्रीपिं निम्ह संयोग जुल धका: हर्ष जुल। यशोधरायात बोध याना: नागराजाया नामं पुखुली पुजा याना: लिहां बिज्यात। थ्व समाचार न्यना: सकलें आश्चर्य चायाच्वन। थुकथं सकस्यां प्रशंसा याका: यशोधरा महारानी राजकुलय् दुहां बिज्याना: गौतमी महारानीयाथाय् वना: नागभुवनया खँ कना: छ्लपोलया काय् व श्री प्रतिसरादेवीयागु प्रभावं रक्षा जुया वया, उकिं जि दु:खी धयागु धका: बिन्ति यात। अले न्हापा राजुकमारं थ:त आज्ञा बिया बिज्या:गु खँ बिन्ति यासेंलि गौतमी महारानी गज्यागज्यागु स्वयेमाली तिनि थें धका: शोक याना बिज्यात।

२२. गोपा अग्निपातन परिवर्त

दुर्मति जुयाच्वंम्ह देवदत्तं हानं जत्न लुइका: शुद्धोदन महाराजयाथाय् वना: यशोधरा मन्त्रं पारंगत जुयाच्वंम्ह डाकिनी ख: । यशोधरा मन्त्र मस:म्ह जूसा पुखुलिइ क्वब्वा वनेधुंकूम्ह गथे थहां वइ ? जिं याकनं छ्लपोलया काय् नापलाका बी धका: बिन्ति यासेंलि शुद्धोदन महाराजां फुक्क अधिकार देवदत्तयात बिल। थुकथं आज्ञा दयेकूगु न्यना देवदत्तं द्वाऱ्यायात स:ता यशोधरायात ब्वना: याकनं लुम्बिनी वनय् वा धका: धया: सकलें लुम्बिनी वनय् वन। द्वाऱ्यां यशोधरायात देवदत्तं स:तके हल धका: बिन्ति यायेवं जि वयेत्यल धका: माजु गौतमी महारानीयाथाय् बिज्याना: थौं जित: ब्वनायंके धका: द्वाऱ्या वयाच्वन। जि पुखुलिइ क्वब्वावने धुन, थौं मी कुर्के छ्वयेत स:तके हल धका: बिन्ति याना: व्रत सिधयेका सखिपिं नापं राजद्वारं पिहां बिज्याना: लुम्बिनी वनय् दुहां बिज्यात। अन यशोधरायात खनेवं देवदत्तं थ्व दत्तले राज्य मङ्गल जुइमखु धका: दाजुं धयाह:गुलिं थ्वयात नाश यायेत जुजुं जित: अह्रे यानाहल। उकिं श्रीखण्ड आदि सिं पंचिना: यशोधरायात तया: मि तयाब्यु धका: आज्ञा बिल। थ्व खँ न्यना: स्वयाच्वंपिं सकस्यां नुगलय् देवदत्तप्रति क्रोध यानाच्वन। नुग:मछिंम्ह थें मिखाय् ख्वबि तया: आम क्वखाया तयागु जन्त्र त्वया: अग्निइ क्वब्वाबिज्याहुँ धका: कपट मती तया: देवदत्तं बिन्ति यात। अले यशोधरा प्रतिसरादेवीया जन्त्र त्वया: सकसितं रक्षा यानाबिज्याम्हं धर्म रक्षा याई धका: थ:गु पतिव्रता धर्म प्रकाश यानाक्यने धका: मिया न्ह्य:ने बिज्याना: थ: स्वामीयात

नमस्कार याना: छ्वयाच्वंगु मिइ तिंन्हुया: क्वब्वा: बिज्यात। यशोधरा मिइ क्वब्वा: वनेमात्रं प्वाथय्च्वंम्ह मचा ग्याना: श्री प्रतिसरादेवीयात नुगलं स्मरण याना: धारणी ब्वना: बिन्ति यानाच्वन। थुकथं बिन्ति यायेवं प्रतिसरादेवीया अनुभावं यशोधरया सत्य धर्मया प्रभावं मि सिना: मिं ल: पिहांवल। थुकथं यशोधरा महारानी रक्षा जूगु खना: सकलें आश्चर्य चाया: यशोधरा महारानीयात प्रशंसा याना परमेश्वर तुल्य धका: स्तोत्र यानाच्वन।

२३. गोपा भृगुपातन परिवर्त

यशोधरा रक्षा जूगु खना: यशोधरा डाकिनी नं थ:गु मन्त्रं मि स्यात धका: देवदत्तं अग्नि देवतायात निन्दा याना: तँम्वयेकाच्वन। आ: भ्मी लिहां वंसा महाराज तँम्वयेकी धका: लोकाचार याना: द्वाऱ्यायात स्वया: महाराजं हुकुम जूथें थ्वयात पिला छ्गलय् तया: भीरं कुर्का लिहां वा धका: आज्ञा दयेकल। देवदत्तया आज्ञा न्यना सकस्यां देवदत्तयात धिक्कार यानाच्वन। देवदत्तया आज्ञानुसार द्वाऱ्यां यशोधरायाथाय् वना: छ्लपोलयात देवदत्तं बिज्याहुँ धाल धका: बिन्ति यात। अले यशोधरा देवदत्तया न्ह्योने बिज्याना: जित: छु यायेत्यना याकनं कर्मभोग याका: जिगु पाप फुकाब्यु धया बिज्यायेवं देवदत्तं यदि छ्लपोल पतिव्रताम्ह ख: धयागु जूसा पिला दुने बिज्याना: भीरं क्वब्वाना रक्षा जुया बिज्याहुँ धाल। देवदत्तया वचन न्यना: थ:गु सत्ययागु प्रभाव क्यने धका: मतिइ तया: सकलें मुंका: पर्वत गया: च्वकाय् थ्यंक: बिज्यात। अन देवदत्त सुंक च्वनाच्वनेवं थ:हे पिलाय् च्वनेमात्रं यशोधरायासत्यया प्रभावं पिला तज्याना वन। अय्सां छुं भय मकासें त्रिरत्न स्मरण याना: भीरं क्वब्वानाबिज्यात। तर क्वय् समुद्र खना: ग्याना: न्हसिकापया भीरय् बुयाच्वंगु थसिमाय् घयेपुनाच्वन। देवदत्तया यशोधरा सित जुइ धका: मनय् हर्ष याना: मिखाय् ख्वबि तया: लोकाचार याना: सकलें मुंका पर्वतं क्वहां वल।

न्हसिकापय् धर्म सुबल्लभा धैम्ह माकलं यशोधरा महारानी भीरं कुतुंवया थसिमा घयेपुनाच्वंगु खना: लिक्क वना: थन छाय् बिज्याना धका: बिन्ति यात। अले यशोधरां थ:गु दु:खया खँ कना: लिपा सर्वार्थसिद्ध कुमारया कला: जि समुद्र खना: ग्यानाच्वना धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। थ्व खँ न्यना: माकलं यशोधरायात लुकुंछिना: समुद्र पार याना: लँय् तया: थ:गु थासय् वन। सकलें अन थ्यंका: यशोधरायात खनेवं अद्भूत चाया: छु छु जुल धका: बिन्ति यासेंलि जूगु वृत्तान्त कना बिज्यात। यशोधरां कनाबिज्या:गु खँ न्यना: पतिव्रता धर्म पालन याना: सत्यवादी जुयाबिज्या:म्ह धका: सकस्यां प्रशंसा याना: नमस्कार यात। माकलं

लुकुंछिना: तयेह:गु खंम्ह देवदत्तया धा:सा माक: खना: तँम्वयेकाच्वन। तर देवदत्त यशोधराया न्ह्य:ने वना: माक:या दयां जिमिसं छलपोलया दर्शन यायेदत धका: उल्टा खँ ल्हात। अहंकारी देवदत्त थ:गु कार्य सिद्ध मजूगुलिं लज्जा चाया: शुद्धि मदयेका वँय् थें जुयावल।

२४. गुर्बिन्याशय परिवर्त

थुकथं सत्यवादी यशोधरां जिं छु यानागु पापं थज्या:गु दु:ख भोग यायेमाल ध्व खँ स्वामियाके न्यने धका: मतिइ तया: न्हिथं अष्टमीव्रत दनाच्वन। दुष्टम्ह देवदत्तया जक शुद्धोदन महाराजां दण्ड याइ, लोकं अपवाद याइ धका: धन्दा कयाच्वन। नीनिन्हु दसेंलि शुद्धोदन महाराजा देवदत्त खना: तँम्वयेका: राजसभाय् तया: छं राज्ययागु ज्या मस्व:, प्वाथयदुम्ह यशोधरायात दु:ख बिल। उकिं छं गथे यशोधरायात दु:ख बिल छन्त नं अथे हे यायेगु धका: आज्ञा दयेका बिज्यायेवं देवदत्त ग्याना: क्षमा यानाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यानाच्वन। ध्व खँ यशोधरां सीका देवदत्त दोषी मखु दोषी जि ख:, वयात क्षमा यानाबिज्याहुँ धका: धया: थ:म्हं कर्मभोग यायेमा:गु, राजुकमारं आज्ञा दयेकाबिज्या:गु खँ नं शुद्धोदन महाराजयात बिन्ति यात। थुकथं यशोधरां देवदत्तया जीव रक्षा याना: शुद्धोदन महाराजयात पालि भ्वपुया: अन्तपुरय् बिज्यागु खना: सकसिनं प्रशंसा यात , देवदत्त धा:सा अझ नं यशोधराया चुक मालाच्वन।

२५. पुत्र जन्म परिवर्त

राजकुमारं गृहत्याग यानाबिज्या:गु खुदँ दसेंलि यशोधरा महारानीया नं काय् बुल। तर व मचा हाक्कुसे च्वना: स्वये हे ग्यानापुसे च्वना: राहुथें च्वंगुलिं सखिपिं ग्याना: बिस्युंवन। ध्व मचा खना: आश्चर्य चाया: ध्व मचां पूर्वजन्मय् छु पाप यानावल ? ध्व मचाया रूप खना: सकस्यां जित: धिक्कार याइ धका: यशोधरा महारानी आज्ञा दयेका बिज्यात। गौतमी महारानी मचा स्वया: ग्याना: मिखाय् ख्वबि तया: हर्ष जूम्ह थें च्वंक धन्य यशोधरा कुलछिन मजुइक छयुचिया जन्म बिल धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। शुद्धोदन महाराजां मचा स्व:बिज्याबलय् छयुचिया ख्वा: खना: ग्याना: मतिइ संखा याना: लज्जा चाया: पिहां बिज्यात। ध्व समाचार न्यना: देवदत्त छम्ह जक खुसि जुयाच्वन।

मचाया जातकर्म यायेगु ई जूसां थज्या:म्ह शाक्य कुलय् कलंक प्यूव:म्ह मचाया छु कर्म यायेगु धका: जुजुं पुरोहितयात जातकर्म मयायेगु आज्ञा दयेका

बिज्यात। तर पुरोहितं बालकयाके छुं दोष मदु, मब्यंकुसे मगा: धका: महाराजयात बिन्ति यात। अय्सा थ्व मचाया नां जिं छुइ धका: शुद्धोदन महाराजां मचाया नां राहुल धका: तल। ब:चाधिक: जुसेंलि बाज्याम्हेस्यां गुरुयात ल:ल्हाना मब्यूसां गुरुयाथाय् वना: आख: ब्वना: शास्त्रं पारंगत जुया: पासापिन्त स्यनेकने याना: थ:गु गुण प्रकाश याना: बाज्यायात, मांयात खुसि यात। देवदत्त छम्ह जक राहुलया ज्ञानगुण खना: तँम्वयेकाच्वन। छन्हु देवदत्तं राहुल नापलाना: छ सुया काय् ? छं बौ सु ? धका: धा:गु न्यना: ख्वया मांया अन्तपुरय् वना: मांयात जिमि बौ सु ? वया नां छु ? दु ला कि मदु धका: न्यन। अले यशोधरां छ ख्वय्मते, छं बौ शुद्धोदन महाराजया काय् सर्वार्थसिद्ध जगत् संसार उद्धार याये धका: धर्मद्वीपय् बिज्यात धका: काय्यात कना बिज्यात , गुबलेतक छं बौ लिहांबिज्याइ मखुनि उबलेतक न्ह्याम्हस्यां न्ह्यागु धा:सां सहयानाच्वं, देवदत्तया संगत याय्मते धका: राहुलयात यशोधरां बोध याना बिज्यात। हानं राहुल कुमारं जित: देवदत्त जारपुत्र धका: धाइ थ्व छु धा:गु धका: बारम्बार बिन्ति यासेंलि थ्व खँ न्यनेमते छन्तं नं पाप लाइ जित: नं पाप लाइ, छिमि बौ लिहांबिज्यायेवं न्यनास्व लिपा हानं थथे धा:सा न्हाय्पं प्वा:तिना: त्रिरत्न लुमंका: वा धका: राहुलयात यशोधरां बोध याना बिज्यात।

२६. नैरञ्जना परिवर्त

सिद्धार्थकुमार खुदँतक दुष्कर चर्या याना नं बोधिज्ञान लाये मफु अले प्रीतिसुख धैगु प्रथम द्वितीय तृतीय व चतुर्थ ध्यान याना: बोधिज्ञान प्राप्त यायेफै धैगु ज्ञान उत्पत्ति जुयावल। तर भोजन मयानागुलिं शरीर दुर्बल जुल, ज्ञान प्राप्त याये मफुत, सुनानं भोजन यायेगु वस्तु बिल धा:सा भोजन याये धयाबिज्या:गु वचन पञ्चभद्रवर्गीपिसं सिया: राजकुमारं दुष्कर चर्या पुरे याये मफया: आहारा फ्वन, थ्वयाके छुं ज्ञान मदुनि धका: वसपोलयात त्व:ता मृगदावनय् च्वनाच्वन। वसपोलयात उरूविल्वा गांया ग्रामिक धैम्ह द्वाऱ्याया म्ह्याय्पिसं भोजन याकातल। सुजाताया नं जिं दान यानागु क्षीर भोजन याना: बोधिसत्वं सम्यक् संबोधि ज्ञान लानाबिज्याये फयेमा धका: आशिका यानाच्वन।

सुजातां क्षीर दान यायेत थ: दासियात श्रमण ब्राम्हण ब्वनाहिं धका: मायेके छ्वत। सुजाताया दासिं वसपोलयाथाय् वना: सुजातां छलपोलयात निमन्त्रणा यानाहल धका: बिन्ति यायेवं वसपोल बोधिसत्व सुजाताया छेँय् बिज्याना: क्षीरं पूर्णगु पिण्डपात्र दान या:गु कयाबिज्याना: क्षीर भोजन याना: निश्चय नं अनुत्तर सम्यकसम्बोधि ज्ञान लाये धका: मती तया: पिण्डपात्र ज्वना नैरन्जना खुसिया

सिथय् भोजन याना: पिण्डपात्र खुसिइ वांछ्वयाबिज्यात । थौं सुजातां ब्यूगु क्षीर भोजन यानागुलिं बलवान जुल । आ: जि सर्वज्ञता ज्ञान बोध यायेत बोधिमण्डपय् वने धका: अनं बिज्यात ।

२७. बोधिमण्डप गमन परिवर्त

नैरन्जनां बोधिसत्व बोधिमण्डप बिज्या:बलय् न्हापा जुयावंपिं तथागतपिसं तृण आसन यानाबिज्याथें वसपोलं नं घाँय्या आसनय् च्वने धका:मती तया बिज्यात । अन हे घाँय् लयाच्वंम्ह स्वस्तिक घाँसियाके घाँय् छम्हू कयाबिज्यात । अले अनं बिज्याना: बोधिसिमाया क्वय् घाँय्यागु आसन दयेका वज्रासन यानाबिज्याना: थ्व आसनय् जिगु शरीरया ला हि छ्यंगू दक्को सुकय् जुया: प्रलय् जूसां नं अति दुर्लभगु बोधिज्ञान मलासें जि गनं चिलेमखु धका: प्रतिज्ञा याना: आसन क्वातुका बिज्यात ।

२८. बोधि मण्डप व्यूह परिवर्त

बोधिसत्वं बोधि मण्डपय् बिज्याना: समाधि योग याना बिज्यासेंलि वसपोलयागु शरीरं सञ्चोदनी धैगु रश्मि पिहांवया: झिगू दिशाया आदि बुद्ध क्षेत्रय् खया: अन बिज्यानाच्वपिं बोधिसत्वपिन्त याकनं वा धका: च्वयेकल । थुकथं च्वयेकूगु न्यना झिगू दिशाय् च्वंपिं बोधिसत्वपिं बोधिमण्डपय् बिज्याना: पूजा या:वल । हानं देवगति छगू त्व:ता च्यागू गतिं उत्पत्ति जुयाच्वंपिं प्राणीपिन्त बोधिमण्डपय् बिज्यानाच्वंम्ह बोधिसत्वयात न्ह्य:ने क्यनाबिल । हानं आकाशय् वया: स्वयाच्वंपिं देवता दानवपिसं बोधिसत्वयात नाना प्रकारं पुजा याना: पुष्पवृष्टि याना: थ:थ:गु भुवनय् लिहां वन ।

२९. मार धर्षण परिवर्त

बोधिसत्व बोधिमण्डपय् ध्यान याना बिज्या:गु स्वया: ब्रम्हा, इन्द्र आदि देवतापिं सकलें लिहां बिज्यासेंलि कामधातु भुवनय् च्वना मारतय् अधिपति जुयाच्वंम्ह कृष्णबन्धुयात मसीकं अनुत्तर सम्यक संबोधि ज्ञान लाना वनेमखु धका: मती तया: सर्वार्थसिद्ध कुमारं अनुत्तरगु बोधिज्ञान लाना बिज्याइन याकनं जत्न या धका: कृष्णबन्धु मारयात वसपोलया रश्मि पिज्वया: गाथा ब्वना: च्वयेकाच्वन । थुकुन्हु चान्हय् कृष्णबन्धु मारया ३२ ता प्रकारं मभिंक म्हनाच्वन । न्ह्यलं चासेंलि कृष्णबन्धुया मन आकुल ब्याकुल जुइका थ: कायूपिन्त स:ता: रश्मि वया: गाथा ब्वंगु व म्हगसय् म्हंगु खं कना: सर्वार्थसिद्ध कुमारं जिगु बलयात दुर्बल याना: धर्मया

जुजु जुयाः तथागत जुइन धकाः कन । अले कृष्णबन्धु तँम्वयेका ग्यानापुसेच्वंपिं सैन्यतयत् खटेयाना छ्वत । इमिसं बोधिसत्वयात त्रास क्यंवन । तर बोधिसत्वया चित्त भतिचा हे अस्थीर मजू । अथे हे कृष्णबन्धुं आज्ञा जूथें अप्सरात बोधिसत्वया न्ह्यःने वनाः ३२ ता प्रकारं स्त्रीमाया क्यनाः मोहलय् भुलय् याये धकाः स्वल तर बोधिसत्वयात मोहलय् भुलय् याये मफयाः लज्जा चायाः क्षमा फ्वनाः थः बौयाथाय् वनाः बोधिसत्वनाप संग्राम यायेवं थःत महाकष्ट जुइ, संग्राम याना बिज्यायेमते धकाः बिन्ति यात ।

हानं कृष्णबन्धु सहित नमुचिमारया सैन्यतय्सं शस्त्रअस्त्र प्रहार याःवयेवं प्रतिसरादेवीया स्तोत्र ब्वना बिज्यात । थ्वया प्रभावं बोधिसत्वया चिम्संप्वालं द्वलंद्वः शस्त्रअस्त्र ज्वनाच्वंपिं पुरुषपिं प्रकट जुयाः शस्त्रअस्त्र प्रहार यायेव सैन्यत फुक्क बिस्युं वन । कृष्णबन्धु छम्ह बोधिसत्वया न्ह्यःने अचेत जुल । थ्व दृश्य खनाः फुक्क देवतापिं वयाः बोधिसत्वयात पुजा यानाः छलपोलं बोधिवृक्ष सिमाया क्वय् बिज्यानाः शत्रुया भावना यानाच्वंम्ह मारयात त्याका बिज्यात । छलपोलं थ्व आसनय् बिज्यानाः बोधिज्ञान लाना बिज्याहुँ धकाः बिन्ति यानाः थःथःगु भुवनय् लिहां बिज्यात ।

३०. अभिसंबोधन परिवर्त

बोधिसत्वं बोधिवृक्षया क्वय् बिज्यानाः फुक्क मारयात त्याकाः सांसारिक भोगया छुं कामना मयासें सवितर्क सविचारयागु विवेकं उत्पत्ति जूगु प्रीति सुख दुगु प्रथम ध्यानय् च्वनाबिज्याबलय् दिव्यचक्षु उत्पत्ति जुल । अले निर्वितर्क निर्विचार वितर्क विचार मदुगु समाधी उत्पत्ति जूगु प्रीति सुख दुगु द्वितीय ध्यान व निष्प्रीतिक प्रीति मदुगु तृतीय ध्यानय् च्वनाबिज्यानाः प्रीति निरोध याना बिज्यात । हानं सुख, दुःखयात उपेक्षा यानाः स्मृतियागु परिशुद्धं चतुर्थ ध्यानय् च्वनाबिज्यात । थुखुन्हु चाया प्रथम प्रहरय् प्राणीपिन्त दिव्यचक्षुं स्वयाबिज्याःबलय् अनेक प्रकारं दुःख सुख भोग यानाच्वंपिं प्राणीपिन्त प्रत्यक्ष खनाबिज्यात । थुखुन्हु चाया द्वितीयप्रहरय् ध्यान याना बिज्यायेवं पूर्व जन्मया फुक्क खं लुमना वल । थुकुन्हु हे तृतीय प्रहरय् ध्यान याना बिज्यायेवं थ्व समाधियागु प्रभावं हेतु प्रत्यय समुत्पाद व प्रत्यये प्रतीत्य समुत्पाद निगूयागुं ज्ञान दयाः जन्ममरणया ज्ञान दक्कों बोध जुल ।

हानं छु याःसा जन्ममरण जुइ म्वाली, जन्म, जरा, मरण निरोध यायेगु उपाय छु धकाः निवृत्ति मार्गया ज्ञान लुइकेत बिचाः याना बिज्यात । नापं सुख धैगु थ्व, दुःख धैगु थ्व धकाः प्रवृत्ति, निवृत्तियागु ज्ञान सिइका बिज्यानाः थुखुन्हु नसंचा इलय्

बोधिसत्व आश्रव क्षय यायेगु उपाय चिन्तना याना बिज्याना: दु:ख, दु:ख समुदय, दु:ख निरोध, दु:ख निरोध गामिनी प्रतिपदा धैगु चतुआर्य सत्ययागु ज्ञान प्राप्त याना बिज्याना: अर्हत् सम्यक संबुद्ध जुया बिज्यात ।

हानं षट्पारमिता (दान, शील, क्षान्ति, वीर्य, ध्यान, प्रज्ञा) या नापं मैत्री, करुणा, मुदिता व उपेक्षा चतुब्रम्ह बिहारयागु भावना उदय जुयावसेंलि सर्वज्ञ ज्ञान प्राप्त जुल । अले बोधिसत्वं सकल प्राणीपिन्त मैत्री चित्त तया: हित यायेत बुद्ध जुइ धका: मती तया: प्यंगू स्मृति पस्थान (कायानुस्मृति, वेदानुस्मृति, चित्तानुस्मृति, धर्मानुस्मृति) भावना याना: प्रथम, द्वितीय, तृतीय, चतुर्थ ध्यानय् बिज्याना: आस्फानक समाधियोग याना बिज्यात । थ्व समाधिया प्रभावं पञ्चोपादान स्कन्ध स्वरूप वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान आदि नास जुया: पञ्चज्ञान प्राप्त जुया दिव्यचक्षुं स्वयाबिज्या:बलय् फुक्क तथागतपिनिगु चित्त समान थ:गु चित्त खनाबिज्यात । थुबले हे न्हापा जुयाबिज्या:पिं सकल तथागतपिं बिज्याना: सकल प्राणीपिन्त हित यायेत धर्मचक्र प्रवर्तन या धका: आज्ञा दयेका अन्तरध्यान जुयाबिज्यात ।

३१. संस्तव परिवर्त

बोधिसत्व बुद्ध जुया बिज्याये धुंका: सकल भुवनया देवतापिसं पुजा याना: सकल प्राणीपिन्त धर्म उपदेश बिया: बोध याना: तरेयाना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यानाच्वन । थथे हे देवराज इन्द्र, चतुमहाराजापिं नापं देवतापिं मुंका: बोधिमण्डपय् बिज्याना: पुजा याना: सम्यक् संबोधि ज्ञान लाना बिज्या:म्ह छलपोलया शरणय् जिपिं वया धका: वसपोलया शरणय् वल । अथे हे आकाशय् च्वनाच्वंपिं देवतापिं, भुमिइ च्वनाच्वंपिं देवतापिं सकस्यां बोधिज्ञान लानाबिज्या:म्ह सम्यक संबुद्धयात पुजा याना: नमस्कार यानाच्वन ।

३२. त्रपुष भल्लिक परिवर्त

बोधिसत्वं सम्यक संबोधि ज्ञान लाना बिज्यायेधुनेवं वसपोलं प्रीत्याहार धैगु समाधि योग याना: न्हय्न्हु तक बोधिवृक्षया क्वय् बिज्यानाच्वन । च्यान्हु दुखुन्हु तथागत सिंहासनं दना: त्रिसाहस्र, महासाहस्र लोक धातुया बिचा:याना: चक्रमण याना बिज्यात । अले बुद्ध जुया: प्यंगूगु हप्ता दुबलय् पूर्व समुद्रं पश्चिम समुद्र तक बिचा: याना च्वनाबिज्यात । अले न्हय्गूगु हप्ताय् तारायण धैगु जङ्गलय् दुहां वना: तालवृक्षया क्वय् आसन याना बिज्यानाच्वन । थुकुन्हु त्रपुष भल्लिक धैपिं निम्ह

दाजुकिजा व्यापारया निंतिं न्यास:गू गाडा जायेक मालताल दक्षिणयागु लं उत्तर स्वया ववं तालवृक्षया वनय् दथ्वी थ्यंबलय् अनया वनदेवीं अधिष्ठान या:गुलिं गाडा दक्को रोके जुल। वनदेवी पिहां वया: थन छुं भय मदु धा:गु न्यना: गाडां सायेका वने त्यंबलय् दोहंतय्सं भगवान् बुद्ध दुगु थासय् गाडा साला यंकल। अन भगवान् बुद्ध खना: त्रपुष भल्लिक व मेमेपिं महाजनत आश्चर्य चाया: ध्वसपोलयात त्रपुष भल्लिकपिसं शुद्धगु पिण्डपात्रय् क्षीर तया: वसुपोलयात दान याना बिज्यायेवं आशिर्वाद बिया: इच्छा भोजन याना: पात्र आकाशय् वांछ्वया बिज्यात। अले त्रपुष भल्लिक आदि महाजनपिसं वसपोलयात प्रणाम याना: सकलें मुंका बुद्ध धर्म संघयागु नां क्या: थ:गु देशय् वने धका: उत्तर दिशा स्वयावन।

३३. अध्येषणा परिवर्त

बोधिसत्वं बोधिज्ञान लाना बिज्याये धुसेंलि शिखि महाब्रम्ह तथागतयाथाय् वना: छलपोलं अनुत्तर सम्यक् संबोधि ज्ञान लाना बिज्याये धुंकल, याकनं धर्मचक्र प्रवर्तन याना: धर्म उपदेश बियाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। तर भगवान बुद्ध मौन भावं सुम्क च्वना बिज्यानाच्वन। उकिं हानं इन्द्र, महाब्रम्हा आदि देवतापिसं याकनं धर्म उपदेश बिया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि तथागतं जिं कष्टसिया: लानागु ध्व ज्ञान मनूतय्सं थुइके फइमखु धका: सुम्क च्वना बिज्यात। थुगु हे इलय् मगध देशय् मनूतय्गु पाप बढे जुया: महाउत्पात जुयाच्वंगुलिं थनया मनूतय्त धर्म उपदेश बिया: याकनं रक्षा याना बिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: धर्मचक्र प्रवर्तन याना: मगध देशय् च्वंपिं मनूतय्त धर्म उपदेश बीगु जुल धका: महाब्रम्हायात आज्ञा दयेका बिज्यात। अले तुरुन्त हे भगवान बुद्धं लोकहित यायेत काशी क्षेत्रया ऋषिपतन मृगमदावनय् धर्मचक्र प्रवर्तन यानाबिज्याइन धका: देवलोकय् प्रचार जुल।

३४. धर्मचक्र प्रवर्तन परिवर्त

तथागतं धर्मचक्र प्रवर्तन याये धका: मती तया: बुद्ध चक्षुं स्वया बिज्याना: न्हापां ध्व धर्म सुयात कने, ध्व ज्ञान न्यना: सु बोध जुइ धका: बिचा: याना बिज्या:बलय् रुद्रक रामपुत्र व आराड कालामयात खना बिज्यात। तर थिपिं निम्हं मृत्यु जुइ धुंकूगुलिं शुद्ध सत्वपिं सु दु धका: स्वया बिज्या:बलय् पञ्चभद्रवर्गीपिं न्याम्ह योगीत खन। अले थिमित निं धर्म उपदेश बी धका: थिपिं च्वनाच्वंगु थासय् काशी देशय् बिज्यात। भगवान् बुद्ध काशी देशया मृगदावनय् बिज्या:बलय् पञ्चभद्रवर्गीपिसं खना: खुदं तक तपस्या याना: नं ज्ञान लाये मफया: फ्वना नया:

शरीर पुष्ट यानावल, थ्वयात भीसं सत्कार या:वने मखु धका: च्वंच्वन । तर वसपोलया तेजं सुम्क च्वने मफया सत्कार या:वन । इमिसं वसपोलयात आर्यज्ञान प्रत्यक्ष स्वया बिज्याये धुन ला धका: बिन्ति यासेंलि सकसितं हित सुख जुइगु मोक्ष वनेगु ज्ञान प्रत्यक्ष स्वये धुन । आ: छिमित कने धका: वया, थ्व धर्म छिमिगु आश्रव क्षय जुया: दिव्यचक्षुं थ्व धर्म प्रत्यक्ष खनी धका: आज्ञा दयेका बिज्यात । भगवान् बुद्ध धर्मचक्र प्रवर्तन यायेत मृगदावनय् बिज्यानाच्वन धैगु सिया: फुक्क देव मनुष्य वया: जिमित मोक्ष वनेगु धर्म उपदेश बिया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यानाच्वन । थुकथं धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्याइगु स्वये धका: वयाच्वंपिं सकसितं द्वितीय प्रहरय् संरञ्जनी कथा व तृतीय प्रहरय् पञ्चभद्रवर्गी भिक्षुपिं, ब्रम्हा आदि देवतापिन्त मोक्ष वनेगु आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग व चतुआर्य सत्यया ज्ञान उपदेश बिया बिज्यात । अले पञ्चस्कन्ध षडायतन फुक्क हेतु धका: सीका थ्व ज्ञान स्यूम्हेसित बुद्ध धाइ धका: भगवान बुद्धं उपदेश बिया बिज्यात । थ्व धर्म उपदेश न्यना: पञ्चभद्रवर्गीपिं मध्ये कौण्डन्ययात न्हापां ज्ञानचक्षु प्राप्त जुल । अनं वाष्प, भद्रीय, महानाम व अश्वजितपिन्त थ्व ज्ञान प्राप्त जुल । अले पञ्चभद्रवर्गीपिं, ब्रम्हा आदि देवतापिं, मनूत सकलें ल्यूल्यू तया: धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्यात ।

३५. ब्रम्हादिस्तुति परिवर्त

वसपोल तथागतं देवतापिं सकस्यां धर्मया खँ न्यने धका: इच्छा या:गु सिया: पञ्चभद्रवर्गीपिन्त स्वया: छिमित सद्धर्मया खँ संक्षिप्त कने धका: पञ्चस्कन्धया खँ कना बिज्यात । अले थ्व न्यागू स्कन्ध दु:खया मूल ख: धका: सिइका: चतुब्रम्ह विहारय् च्वना जन्म जरा व्याधि मरण जुइ म्वाक मोक्ष फल लाना वनेगु स्व धका: तथागतं आज्ञा दयेका बिज्यात । अले अन बिज्यानाच्वंपिं देवतापिं मध्ये अवलोकितेश्वर लोकनाथया काय् चतुर्मुख ब्रम्हा, लोकेश्वरया नुगलं पिहांव:म्ह विष्णु, लोकनाथया कपालं पिहांव:म्ह महादेव, इन्द्र आदि देवतापिन्त क्लेश नास याना: पाप कर्म यायेगु त्व:ता चतुब्रम्हा विहारय् च्वना: दशपारमिता लायेगु स्व धका: भगवान बुद्धं आज्ञा दयेका बिज्यात । नापं वसपोलं कनाबिज्या:गु आर्य अष्टाङ्गिक मार्ग व चतुआर्य सत्यया खँ न्यना: फुक्क देवतापिं खुसि जुया: न्ह्याबलें बोधिचर्या व्रत याये धका: ल्हा: बिन्ति याना: प्रशंसा याना बिज्यात ।

३६. नालक मुनिचर्या परिवर्त

भगवान बुद्ध पञ्चभद्रवर्गीपिं नापं थ:गु देशय् बिज्यायेत्यंबलय् भंद्रागी देवताया अनुरोध कथं बुद्ध धर्मया खँ न्यंका: गोष्ठिक ब्राम्हणपिं सकसितं बोध याना:

भिक्षु याना बिज्यात। थुमिगु प्रभावं सुचिर ब्राम्हण प्रमुख फुक्क ब्राम्हणपिसं भगवान बुद्धयात पालि भ्वपुया: जिपिं भिक्षु जुइ धका: बिन्ति यायेवं भगवान बुद्धं इमित चतुआर्यया खँ कना: बोध जुइवं भिक्षु याना: त्रिरत्नया नां कया: जगत् हित जुइगु ज्या या धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। थुकुन्हु हे बुद्धया शरणय् वना: पूर्ण ऋषि भिक्षु चर्या याना बिज्या:गु खना: शिष्यपिं सकसिनं भिक्षु चर्या यायेत भगवान बुद्धयात बिन्ति याय्वं सकसितं चूडाकर्म याना बिज्यात। थथे हे सद्धर्म लाये धका: इच्छा यानाच्वंम्ह नालक असित ऋषि ब्वना: बुद्धयाथाय् वनेत वन। नालक भगवान बुद्धया न्ह्योने वना: जित: भिक्षु चर्या याना: मोक्ष वनेगु ज्ञान उपदेश बिया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भिक्षु याना बिज्यात। अले नालक नापं व:म्ह वया पाजु धृत ऋषि व वया ५०० म्ह शिष्यतय्सं नं भगवान बुद्धयात जिमिसं नं बोधिचर्या व्रत याये भिक्षु याना बिज्याहुँ धायेवं थिपिं सकसितं भिक्षु याना: थ:गु संघय् दुकया बिज्यात।

३७. यशोदकुमार प्रवज्या परिवर्त

यशोदकुमार जन्म जुइन्ह्यो हे त:धिक: जुइवं छेँ त्व:ता वनी धका: स्यूगुलिं मांबौपिसं बांलाक बिचा: यानातल। यशोदकुमारया नं पूर्व जन्मया खँ लुमंका गबलें चूडाकर्म या:वने धका: मती तयाच्वन। छन्हु यशोदकुमारया दाजुकिजापिसं भगवान बुद्धया धर्म उपदेश न्यनावया वयात कनेवं यशोदकुमारं फुक्क त्याग याना: भिक्षु चर्याय् च्वने धका: मती तल। छन्हु ई स्वया: सुगति धैम्ह पासा ब्वना: छेँ पिहां वंबलय् लँय् भगवान बुद्ध नापलाय्वं वसपोलया पालि भ्वपुया: बिन्ति यानाच्वन। थुबले भगवान बुद्ध चतुआर्य सत्य आज्ञा दयेका बिज्यायेवं यशोदकुमार या इन्द्रिय फुक्क नास जुया: ऋषिश्वर समान समर्थवान् जुयावल।

उखे छेँय् यशोदकुमार मदया मांबौ सकस्यां मामां भगवान बुद्ध बिज्याना च्वंथाय् मा:वन। अन भगवान बुद्धं आज्ञा जुइवं यशोदकुमार आकाशय् थहां वना: पुरुषार्थ क्यन। थुबले यशोदकुमारया मांबौपिं खुसिजुया: बुद्धयात नमस्कार याना: यशोदकुमारयात छ्लपोलया धर्मय् तया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यायेवं भगवान बुद्धं भिक्षु याना: शील स्वभाव भिंका ब्रम्हचर्याय् च्वं धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। यशोदकुमारया पासां नं बोधिचर्या व्रत याये धका: बिन्ति यासेंलि भिक्षु याना: बुद्धं थ:गु धर्मय् तयाबिज्यात। थुकथं यशोदकुमार अर्हत पद ला:गु खना: भिक्षुपिं सकलें विस्मय चाया: पूर्वजन्मय् छु धर्म याना व:गुलिं थौं थथे जुल धिमित कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं यशोदकुमारया पूर्व जन्मया खँ नं कना बिज्यात।

३८. दिवोदासराजा प्रवज्या परिवर्त

छन्हु काशी देशय् स्वस्तिक धैम्ह निर्धनी किसानी ब्राम्हणं भगवान बुद्धयात क्षीर भोजन याकूगुलिं इमिप्रति करुणा तया: बुद्धं तछूव स्वंग: बियाबिज्यागु थ:गु बुँइ पिना: कन्हय्कुन्हु स्व:वंबलय् लुँयागु तछूव सयाच्वंगु खना: आश्चर्य चाया: दक्को तछूव कया: खुब्वय् छब्व जुजुयात बिइ धका: जुजु दिवोदासयात नापलाना जुक्को खँ कना: खुब्वय् छब्व लुँ न्ह्योने तयाबिल। जुजु नं खुसि जुया: थ्व लुँ जित: म्वाल भगवान बुद्धयात पुजा यानाब्यु धका: लित बियाहल। जुजु भगवान बुद्धयाथाय् बिज्यायेवं ब्राम्हण नं बुद्धं कना बिज्याइगु धर्म उपदेश न्यने धका: ल्यूल्यू वन। मृगदावनय् भगवान बुद्धं जुजुयात चतुआर्य सत्यया धर्म आज्ञा दयेका बिज्यागु न्यना: खुसि जुया: भिक्षुपिं सहित बुद्धयात कन्हय्या निम्तिं निमन्त्रणा याना: लिहां वन। कन्हय्खुन्हु भगवान बुद्ध काशी नगरय् बिज्याना: राजकुलय् थ्यंका भोजन याके धुंका: जुजुया चित्त शुद्ध जूगु खना: जुजुयात छलपोलं बोधिचर्या यानाबिज्याहुँ, न्ह्यावलें दान धर्म यात धा:सा मभिंगु गती वनेमाली मखु धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। अले व ब्राम्हणं नं भगवान बुद्धयात निमन्त्रणा याना: भोजन याका लिपा बुद्धयाथाय् वना: जि बोधिज्ञान लाये धका: छलपोलया शरणय् वया, जित: चूडाकर्म याना: ब्रम्हचर्याय् तयाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यायेवं भगवान बुद्धं ब्राम्हणया चित्त शुद्ध जूगु खना: चूडाकर्म याना: थ:गु शासनय् दुकया बिज्यात।

३९. गांगेय नाविक प्रवज्या परिवर्त

छन्हु भगवान बुद्ध थाय्थासय् बिज्याना: मनूतयूत उद्धार याये धका: मृगदावनं पिहां बिज्याना: गङ्गा खुसिया तीरय् बिज्या:गु खना: गांगेय माझि खुसिजुया: पालि भ्वपुया: न्हापायागु खँ लुमना पश्चात्ताप चाया: नमस्कार याना: न्हापा छलपोलयात यानागु अपराधयात क्षमा याना: डुंगाय् बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। तर डुंगा अन हे पँचाय् तुनावन। वहे डुंगाय् भगवान बुद्ध बिज्यायेवं डुंगा चले याये धका: स्व:बलय् चले याये मफुगु खना: भगवान बुद्धं माझियात छं दस्तुर कया: न जक नयाच्वन, डुंगा नं सफा मया: थ्व यच्चुक सिलाछूवल कि तिनि पं कं छुटे जुया पार वनी, वथें छंके च्वंगु राग द्वेषरूपी पापयात सिला: निर्मल याये फुसा मोक्ष फल लाये दै। काय्, वाक, चित्त शुद्ध याना: ब्रम्हचारी जुया: इन्द्रिययात बसय् कया: समाधि यात धा:सा जक निर्वाण पद लाइ धका: भगवान बुद्धं आज्ञा दयेकूगु न्यना: गांगेय माझि बोध जुया: गंगायागु लखं छूवाका: डुंगा सिसेंलि पं कं छुटे जुया: तुरुन्त पार यानाबिल। अले डुंगां क्वहां वया गांगेय माझि भगवान

बुद्धया पालि भ्वपुया: छलपोलया उपदेश न्यना जि बोध जुइ धुन जित: नं निर्वाण पद लाइगु धर्मय् तयाबिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: भगवान बुद्धं व गांगेय माभियात भिक्षु याना बिज्यात ।

४०. फुल्लविल्वादि प्रवज्या परिवर्त

अनं भगवान बुद्ध आकाशमार्ग ब्वया: समाधियागु प्रभावं द्व:छिम्ह जटाधारी योगीपिं उत्पन्न याना: गयाय् बिज्याना: फुल्लविल्वा काश्यपया नाग दुगु अगिंमथलय् दुहां वना: ध्यान याना व नागयात बोध याना: पिहां बिज्या:गु खना: सकलें आश्चर्य चायाच्वन। काश्यप ऋषि नं आश्चर्य चाया: न्यास: शिष्यपिं सहित बोधिचर्या व्रत यायेगु इच्छा याना बिज्यात। नापं थ्वया किजापिं नदि काश्यप व गया काश्यप ऋषिपिं, भिंचा उपसेन ऋषि नं स्वस: स्वस: शिष्यपिं सहित बोधिचर्या व्रत यायेगु इच्छा याना बिज्यात। थिपिं फुक्कसिगु इच्छाकथं ऋषिपिन्त चूडाकर्म याना: भिक्षु याना बिज्यात ।

४१. सुजातादि प्रवज्या परिवर्त

भगवान बुद्धं भिंस्वस: भिक्षुपिं मुंका: धर्मारण्य वन उरूविल्वागामय् बिज्या:बलय् नन्दिक धैम्ह द्वाऱ्या खुसि जुया: सुजाता आदि भिम्ह म्हयाय्पिसं पुजा याका: धर्म कथा न्यने धका: बिन्ति यानाच्वन। भगवान बुद्धं नं सकसितं रक्षा जुइगु बोधिचर्या व्रत यायेगु धर्म उपदेश बिया बिज्यात। अले नन्दिक द्वाऱ्याया सुजाता आदि भिम्ह म्ह्याय्पिं बोधिचर्या व्रत यायेगु इच्छा याना: बौयाके वचन कया: भगवान बुद्धयाथाय् वना: न्हापा छलपोलं तपस्या याना बिज्या:बलय् छलपोलयात क्वल:, हामो आदि भोजन याकाच्वनापिं दासिपिन्त मोक्षफल लायेत बोधिचर्या व्रत याना: चूडाकर्म याये धका: इच्छा यानाच्वना धका: बिन्ति यात। सुजाता आदि सकस्यां चित्त शुद्ध जूगु खना: भगवान बुद्धं सकसितं चूडाकर्म याना बिज्यात ।

४२. विम्बिसार नराधिप समागम परिवर्त

छन्हु राजगृहया जुजु विम्बिसारं भगवान बुद्धयात लुमंका आ:तकं भगवान बुद्ध थन बिमज्यानि धका: दु:ख तायाच्वंम्ह जुजुयात भगवान बुद्ध थ:गु राज्यय् बिज्याये धका: उरूविल्वा गामय् बिज्याना च्वन। वसपोलयात निमन्त्रणा याना बिज्याहुँ धका: शुद्धानन्द पुरोहितं बिन्ति या:गु न्यना: विम्बिसार जुजु खुसि जुल। अले जुजुं सकलें मुंका: भगवान बुद्ध बिज्यानाच्वंगु यष्टि वनय् वना: धर्मया खँ न्यने

धकाः इच्छा याःथें अन भगवान बुद्धं धर्म उपदेश ब्यूगु न्यनाः सकलें बोध जुल। थुकथं जुजु बोध जूगु खनाः भगवान बुद्ध आसनं दनाः जुजुयात आशिर्वाद बियाः भिक्षुपिं सकलें मुंकाः आम्रवनय् बिज्यात।

४३. शालिपुत्र मौगल्यायन परिवर्त

भगवान बुद्ध आम्रवनय् बिज्यायेवं सकलें वयाः नमस्कार यानाः पुजा यानाः धर्म कथा न्यने धकाः च्वनाच्वन। थुबले राजगृहया नारद धैगु गामय् च्वंम्ह शालिपुत्र व कोलिका गांया मौगल्यायन निम्हं वेदय् पारंगत जुइधुनेवं निम्हस्यां संसार अनित्य धैगु सिइका राजगृह नगरय् वनाः संजयी धैम्ह संन्यासीयाथाय् वनाः संन्यासी जुल। निम्हस्यां धर्म शास्त्रं पूर्ण यानाः ज्ञानं बिचाः यानाः स्वःबलय् थ्व धर्म मोक्ष वनेगु लँ मखना थ्वयासिनं तःधंगु मोक्ष वनेगु धर्म माःवने माल धकाः सल्हा यानाः निम्ह निगू दिशा स्वयाः वन।

थुबले शालिपुत्रं उपसेन भिक्षु नापलाना छलपोल सु ? गन बिज्याये त्यना धकाः न्यंसेंलि उपसेन भिक्षुं जि भगवान बुद्धया सेवक खः जि भिक्षा फ्वने धकाः वया धकाः आज्ञा दयेकूगु न्यनाः छलपोलया गुरुं छु धर्म उपदेश बिया बिज्यात जितः कना बिज्याहुँ धकाः बिन्ति यात। अले उपसेनं भिक्षुं जिमि गुरु तथागतं आज्ञा दयेका बिज्याःगु धर्म संसारय् न्यागू हेतु उत्पत्ति जुयाच्वंगु न्हय्गू धर्म दु। थ्वयात निरोध यायेगु प्रतित्यसमुत्पाद, प्यंगू आर्य सत्ययागु धर्म खः धकाः कना बिज्यात। थुलि ज्ञान दयेके मात्रं शालिपुत्रया चित्त निर्मल जुयाः धर्म चक्षु उत्पत्ति जुयाः गुरु लुल धकाः खुसि जुयाः मौगल्यायन नापलानाः गुरुयागु खबर न्यनावये धुन धकाः आज्ञा दयेकल। गुरुं उपदेश ब्यूगु धर्म शालिपुत्रं आज्ञा दयेके मात्र मौगल्यायनया चित्त निर्मल जुयाः धर्म चक्षु उत्पत्ति जुल। अले शालिपुत्र वेणुवनय् बिज्यानाः भगवान बुद्धया पालि भ्वपुयाः जिमित बोधिज्ञान साधन याये फैगु धर्म उपदेश बियाबिज्याहुँ धकाः बिन्ति याःगु न्यनाः भगवान बुद्धं सकसितं भिक्षु यानाः संघय् दुकया बिज्यात। नापं भगवान बुद्धं संसारय् अविद्यां यानाः तृष्णा प्रत्यय जुयाः प्राणीपिं जन्म जुयाः थम्हं यानावयागु कर्म अनुसारं सुख दुःख भोग यानाच्वन धकाः आज्ञा दयेका बिज्याःगु न्यनाः शालिपुत्र व मौगल्यायन प्रमुख भिक्षुपिं सकलें बोध जुल। अले शालिपुत्र व मौगल्यायन निम्ह भिक्षुपिं मध्ये मुख्यपिं शिष्य जुयाः भगवान बुद्धया जवय् व खवय् बिज्यानाच्वन।

४४. कुशलानन्द आनन्द प्रवज्या परिवर्त

शालिपुत्र, मौगल्यायन आदि भिक्षुपिं मुंका भगवान बुद्ध मगध देशय् बिज्याना: अनं श्रावस्तीपुरय् बिज्यात। श्रावस्तीपुरय् थ्यंका जेत ऋषि बिज्यानाच्वंगु वनय् दुहां बिज्या:बलय् जेत ऋषि खुसि जुया: भगवान बुद्धया पालि भ्वपुया: कुशल वार्ता याना बिज्यात । थुबले मिथिला नगरय् च्वंपिं जनतातय् धर्म कथा न्यनेगु इच्छा यानाच्वगुलिं भगवान बुद्धं सकसितं बोधिचर्या व्रत यायेगु धर्म उपदेश बिया: बोध याना बिज्यात। कुशलानन्द ब्राम्हणनं उपदेश न्यना थ:गु छेँ लिहां वया: आनन्द ब्राम्हणयात भगवान बुद्धया उपदेश न्यना: वया धायेवं भगवान बुद्ध गन बिज्यानाच्वन, छु धर्म आज्ञा दयेका बिज्यात धका: न्यन। कुशलानन्दं बुद्धया उपदेश कंगु न्यना: कुशलानन्द नाप आनन्द भगवान बुद्ध बिज्यानाच्वंगु जेत ऋषिया आश्रमय् वना: भगवान बुद्धया पालि भ्वपुया, नमस्कार यानाच्वन। निम्हसिगुं चित्त निर्मल जूगु खना: भगवान बुद्धं इमित चतुआर्य सत्यया खँ कनेवं निम्हं बोध जुया: निम्हं भिक्षु जुल । भगवान बुद्ध जेत ऋषिं दान याना बिज्या:गु जेतवन विहारय् दच्छितक च्वना बिज्यात ।

४५. नरदत्तादि ऋषिगण प्रवज्या परिवर्त

दच्छितक जेतवन विहारय् बिज्यानाच्वंबलय् असित ऋषियां भिंचा नरदत्त ऋषि जेतवन विहारय् बिज्याना: भगवान बुद्धयाथाय् वना: छलपोलया स्मरण याना: भिक्षु जुइ धका: इच्छा यानाच्वना जित: चूडाकर्म याना: बोधिचर्या व्रतया धर्म उपदेश बियाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यात । भगवान बुद्धं वयात भिक्षु याना: थ:गु शासनय् दुकया स्यनेकने याना बिज्यागुलिं नरदत्त ऋषिं अर्हत् पद प्राप्त याना बिज्यात । थथे हे शाक्य ब्राम्हणी व पद्मा ब्राम्हणी निम्हं जेतवन विहारय् वना: भगवान बुद्धया शरणय् वना: चूडाकर्म याना बिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गुलिं निम्हसितं चूडाकर्म याना: सुजातापिं नापं च्वना बोधिचर्या व्रत यानाच्वं धका: आज्ञा दयेका बिज्यात ।

थथे हे रुद्रक रामपुत्र मदयेवं वया न्हयूस: शिष्यपिं, रेवतमुनि जेतवन विहारय् बिज्याना: जिमित भिक्षु याना बोधिचर्या व्रत याकाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं चूडाकर्म याना: थ:गु शासनय् दुकया बिज्यात । अन श्रावस्तीपुरय् च्वंपिं पूर्ण महाजन, अनाथपिण्ड महाजन प्रमुख यक्को मनूतय्त धर्म उपदेश बिया: भगवान बुद्ध निदँतक जेतवन विहारय् च्वना बिज्यात। अले भगवान

बुद्ध जेतवन विहारं पिहां बिज्याना: वेणुवनय् बिज्याना: सकसितं धर्म उपदेश आज्ञा दयेका बिज्यात ।

४६. उदायी छन्दक प्रवज्या परिवर्त

थुकथं भिक्षुपिं मुंका: भगवान बुद्ध वेणुवनय् च्वनाबिज्याना च्वंबलय् जुजु विम्बिसार नं थ: परिवार सहित भगवान बुद्धयाथाय् बिज्याना: उपदेश न्यना: बुद्धया सेवा यानाच्वन । उखे कपिलवस्तु नगरय् च्वंपिं मनूतय्सं सिद्धार्थकुमार बुद्ध जुया: धर्म उपदेश बियाच्वन धैगु खँ सिया: गुबले वसपोलया ख्वा: स्वये दइ धका: सकलें तत्पर जुयाच्वन । छन्हु सकसिगुं बिन्ति न्यना: शुद्धोदन महाराजं बुद्धयात निमन्त्रणा याके छ्वव धका: मन्त्रीतय्त आज्ञा बिल । महाराजया आज्ञा न्यना: राजकुमारया योपिं पासापिं छन्दक व उदायी निम्हसित वेणुवनय् वना: बुद्धयात निमन्त्रणा याना वा धका: छ्वत । निम्हं वेणुवनय् वना: वसपोलया पालि भ्वपुयाच्वनेवं भगवान बुद्ध छिपिं फुक्क कुशल जू मखुला धका: आज्ञा दयेका बिज्यात । अले उदायी व छन्दक निम्हस्यां शुद्धोदन महाराजं छलपोलया धर्म न्यनेगु इच्छा जुया: जिमित छ्वयाहल, भिक्षुपिं मुंका: थ:गु देशय् बिज्याना: धर्म उपदेश बिया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात । थ्व खँ न्यना: भगवान बुद्ध थ: बौ शुद्धोदन, कला: यशोधरा, मां गौतमी, किजा देवदत्तपिनिगु खँ कं धका: आज्ञा दयेका बिज्यायेवं ग्याग्यां वसपोलं गृहत्याग यायेधुंका: जूगु घटना फुक्क कना: छलपोल बिमज्यायेकं अन्धकार नाश जुइमखु धका: बिन्ति यात । थ्व खँ न्यना: निम्हसितं भगवान बुद्धं चूडाकर्म याना: थ:गु संघय् दुकया बिज्यात । निम्हस्यां न्हिथं समाधि धारणी बिद्या साधन याना: अर्हत् पद प्राप्त यात ।

छन्हु उदायी भिक्षु न्हापा जुयाबिज्या:पिं तथागतपिसं थें छलपोलं थ:गु राज्यय् बिज्याना: सकसितं धर्म उपदेश बिया: उद्धार याना बिज्याहुँ धका: बिन्ति याना बिज्यात । उदायी भिक्षुया बिन्ति न्यना: शालिपुत्रं छलपोल भिक्षुपिं मुंका: थ:गु राज्यय् बिज्याना: मांबौ, दाजुकिजा बन्धुपिं सकसितं बोध यानाबिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: भगवान बुद्ध आसनं दना: भिक्षुपिं मुंका उदायी, छन्दक न्ह्य:ने तया: थ:गु राज्यय् वने धका: वेणुवन त्व:ता बिज्यात । ववं थ:गु राज्यय् थ्यंका: अन च्वंगु न्यग्रोधाराम आश्रमय् दुहां बिज्याना: भिक्षुपिं मुंका: सभा दयेका बिज्यात ।

४७. पितापुत्र समागम परिवर्त

भगवान बुद्ध कपिलवस्तु नगरया न्यग्रोधारामय् बिज्यानाच्वन धैगु खँ न्यना:

बुद्धया दर्शन या:वनेत शुद्धोदन महाराजां गौतमी महारानी, यशोधरा, दाजुकिजापिं, शाक्य कुमारपिं, मन्त्री, पुरोहित, प्रजात सकलें मुंका बिज्यात । कपिलवस्तु नगरय् भिक्षा बिज्यापिं भिक्षुपिन्त महाराजं छिमिगु ख्वा: स्वयेगु इच्छा मया: धका: देवदत्तं लित छ्वयाबिल । देवदत्तं शुद्धोदन महाराजायात नं बोध याना: दरबारय् लित हल । उखे भिक्षुपिं लिहां व:गु खना: बुद्धं छाय् लिहां वया धका: न्यना बिज्यायेवं फुक्क खँ बिन्ति यात । भगवान बुद्धं नं अय्सा नगरय् भिक्षा फ्वनेमते, जिमि बौ शुद्धोदनयात थन ब्वनाहजि धका: उदायीयात आज्ञा दयेका बिज्यात । उदायी नं शुद्धोदन महाराजाया सभाय् बिज्याना: ऋद्धि प्रतिहार्य क्यना: भगवान बुद्धया सत्‌गुणया महात्म्य कना: बोध याना बिज्यात । अले उदायी भिक्षुं छलपोल भगवानयाथाय् बिज्यायेवं संघ सहित वसपोल दरबारय् बिज्याना: सकसितं हित जुइगु धर्म उपदेश बियाबिज्याइ धका: आज्ञा दयेकूगु न्यना: शुद्धोदन महाराजां छलपोलया खँ न्यना: जि बोध जुल, छलपोलया धर्म न्यनेगु इच्छा जुल धका: बिन्ति यायेवं उदायी भिक्षुं चतुआर्य सत्यया खँ कना: महाराजां ब्यूगु पिण्डपात्र कया: जुजुयात आशिर्वाद बिया: आकाश मार्ग न्यग्रोधारामय् बिज्यात । अन थ्यंका: भगवान बुद्धं छु उपदेश बिया धका: आज्ञा दय्केवं उदायी भिक्षुं छलपोलया आज्ञा थें अन वना: धर्म उपदेश बिया: जुजुयात बोध याये धुन, याकनं हे थन बिज्याइ धका: बिन्ति यायेवं भगवान बुद्ध प्रसन्न जुया बिज्यात ।

उखे दरबारय् शुद्धोदन महाराजां गौतमी महारानी, यशोधरा, शाक्य कुमारपिं, इष्टमित्र, प्रजापिं सकलें मुंका न्यग्रोधारामय् बिज्यात । अन वसपोलं चतुर्महाराजा, वज्रपाणि आदि ऋषिमुनि, भिक्षु, प्रत्येक शुद्ध, बोधिसत्व, चक्रवर्ती जुजुया रूप कया दर्शन बिया बिज्यात । थ्व खना: सकलें आश्चर्य चाया: भगवान बुद्धयात नमस्कार यात । अले वसपोलं थ:गु छ्‌चनय्‌च्वंगु अमृतयागु सार कया: गौतमीयात तयेकेवं मिखां खना: खुसि जुल । उबले भोजनया निम्तिं सकलें राजकुलय् बिज्याहुँ धका: शुद्धोदन महाराजां बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्ध सुम्क च्वना बिज्याना च्वन । कन्हय्‌खुन्हु दूतत छ्वया: भगवान बुद्धयात राजकुलय् बिज्याहुँ धका: बिन्ति याके छ्वसेंलि भगवान बुद्ध भिक्षुपिं मुंका: राजकुलय् दुहां बिज्याना: आसनय् बिज्यात । थ: परिवार सकलें च्वना: पुजा याना: भोजन याके धुनेवं शुद्धोदन महाराजां धर्म कथा न्यने धका: बिन्ति यानाच्वन । भगवान बुद्धं नं सकसितं हित जुइगु चतुआर्य सत्ययागु धर्म उपदेश बियाबिज्याना: सकसितं बोध याना: आशिर्वाद बिया: भिक्षुपिं मुंका: न्यग्रोधारामय् बिज्यात ।

४८. राहुल भद्र प्रशंसाभिबोधिनी परिवर्त

थुकथं भगवान बुद्ध न्यग्रोधारामय् बिज्याना: सकसितं बोध यानाबिज्याना च्वन। शुद्धोदन महाराजां राहुलयात बौ म्हसीका बीमते, वं नं गृहत्याग याइ धका: यशोधरायात आज्ञा दयेका बिज्यात। न्हिन्हि थें छन्हु गौतमी महारानीं निमन्त्रणा यासेंलि भगवान बुद्ध भिक्षुपिं नापं मांया अन्तपुरय् बिज्यात। थुबले राहुलकुमार यात अन हया: भगवान बुद्धया किपालुं दायेके मात्रं राहुलया रूप बांलाना: पापमोचन जुल। भगवान बुद्ध लिहां बिज्यायेधुंका: राहुलभद्रं थ: सुन्दर जूगु खना: खुसि जुया: थ: मांयाके जि बौ गन बिज्यात ? झीगु राजगृहय् बिज्यानाच्वंम्ह सु ? वसपोलया किपालुं दायेमात्रं जिगु रूप बांलाना वल, सत्य खँ कनाबिज्याहुँ धासेंलि सत्य खँ कंसा स:स:अबु तँचाइ धका: ग्या:सां कर्मय् च्वयाह:थें जुइ धका: बौयागु खँ कन्हय् कने धका: यशोधरां काय्यात बोध यात। कन्हय्कुन्हु राहुल कुमार थ: बौया खँ न्यने धका: मांयाथाय् वना: बौया खँ कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। थुबले हे भगवान बुद्ध दरबारय् बिज्यानाच्वंगु खना: यशोधरां काय्यात छं बौ राजकुमार बोधिरत्न ज्वना बिज्यानाच्वन याकनं स्व:वा धका: झ्यालय् वंबलय् ध्वाकां दुहां बिज्यानाच्वंगु खना: नमस्कार याना: हुं का छं बौ बिज्यात, छं स्वये धका: इच्छा यानाच्वंगु यक्को दत, याकनं दर्शन या धका: भगवान बुद्धयात क्यना: भगवान बुद्धया गुण प्रशंसा याना बिज्यात।

थुकथं मामं थ: बौया खँ फुक्क कनाबिज्या:गु न्यना: राहुल कुमार विस्मय चाया मुसुमुसु न्हिलाच्वन। भोजन सिधयेका भगवान बुद्धं सकसितं हित जुइगु प्यंगू आर्य सत्ययागु धर्म कनाबिज्याना सकसितं आशिर्वाद बिया: न्यग्रोधारामय् बिज्यात। थुकथं हे शुद्धोदन महाराजाया दाजुकिजापिं शुक्रोदन, अमृतोदन, घौतोदन आदि सकसिनं निमन्त्रणा याना: भगवान बुद्ध सहित भिक्षुपिन्त भोजन याका बिज्यात। छन्हु यशोधराया नं थ:गु अन्तपुरय् थ: स्वामी भगवान बुद्धयात बिज्याकेगु इच्छा जुया: शुद्धोदन महाराजाया बचं कया: भिक्षु संघ सकसितं निमन्त्रणा याना: भोजन याका: भगवान बुद्धं कना बिज्या:गु बोधिचर्या व्रत यायेगु धर्म उपदेश न्यना: बोध जुल।

४९. यशोधरा राहुलभद्र कर्म विपाक परिवर्त

थुकथं सकस्यां पुजा याका: न्यग्रोधारामय् च्वनाबिज्याना च्वंबलय् छन्हु सभाय् च्वंपिं सकस्यां यशोधरां छु पाप यानाबिज्यागुलिं पुखुली, मी, भीरं कुर्के छ्वल, खुदँतक गर्भ धारण यायेमाल ? अथे हे राहुल कुमार खुदँतक गर्भवास च्वनेमाल,

ख्वा: बिरूप जुल धका: बिन्ति या:गु न्यना: भगवान बुद्धं यशोधरा राहुल निम्हसिगुं पूर्व जन्मया खँ कना बिज्यात। न्हापा विदेहया सुपुर धैगु गामय् भद्राहरिणी धैपिं निम्ह माचा सा म्ये लहिना:, धौ-दुरु मिया: जीविका यानाच्वन। छन्हु म्ह्यायम्ह हरिणीं मांम्हेसित झ्यातुगु दुरु घ: ज्वंकूगुलिं ज्वने मफया बुलुं वनाच्वन। म्ह्यायम्हं न्हापान्हापा वना: लिफ: स्व:बलय् बुलुं वयाच्वंगु खना: याकनं वा, जित: दु:ख ब्यूव:म्ह छ बुरियात मि छ्वयेका: मी कुर्के, पुखुली कुर्के, भीरं कुर्काछ्वये धका: मांयात निन्दा याना: तँम्वंयेका वन। थुकथं म्ह्यायम्हं सरा: ब्यूगुलिं मिखाय् ख्वबि तया: तसकं दु:ख ताया: मतिमति छं हे भोगय् याये मालेमा धका: धया: खुक्वय्तक झ्यातुगु दुरु घ: ज्वना: दुरु मिया छेँय् लिहां वल। थ्वहे पापं हरिणी धैम्ह म्ह्यायम्ह यशोधरा धायेका जन्म जुया: खुदँतक झ्यातुगु गर्भ धारण यायेमाल।

थथेहे राहुल कुमार नं थम्हं याना वयागु कर्म भोग यात। न्हापा विदेहया मिथिला नगरय् जुजु पुष्पदेवया चन्द्र व सूर्य धैपिं निम्ह काय्पिं दु। जुजु सीवं पुरोहितं दाजुम्हेसित जुजु जुया बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात, तर माने मजुसें तपोवन वना: मुनिचर्या यानाच्वने किजायात जुजु या धका: धा:गु न्यना: पुरोहितं किजाम्हेसित जुजु यात। छन्हु चन्द्र मुनिश्वरं थ: गुरुया कमण्डलुइच्वंगु ल: मन्यंसें त्वनेधुंका: पश्चात्ताप चाया: आ: जित: पाप लाइगु जुल, थ्व पाप मोचन यायेत जुजुयाथाय् वने धका: सूर्य जुजुयाथाय् बिज्याना: जूगु वृत्तान्त कना बिज्यात। तर जुजुं थुलि याना नं पाप लाइला ? मती संखा तया बिज्यायेमते धका बिन्ति यातं मुनीश्वरं जुजुं दण्ड मयासें थ्व पाप शोधन जुइ मखु धका: आज्ञा दयेकूगु न्यना: जुजुं कन्हय् पाप शोधन यायेगु ज्या याये धका: धयाबिज्यागु न्यना बोध जुया जुजुया उद्यानय् बिज्याना सिमाक्वय् बिज्यानाच्वन। धयां नं माने मजूम्हेसित न्यान्हुखुन्हु अथें तयाति धका: जुजुया राजकाज याना बिज्यानाच्वन। न्हय्न्हु दुखुन्हु स्व:बिज्याबलय् दाजुम्ह गंसि जुइका ध्यान याना बिज्यानाच्वंगु खना: लज्जा चाया: पालि भ्वपुया ब्राम्हणपिन्त बोध याका: भोजन याका: क्षमा फ्वना: थ:गु आश्रमय् बिज्याहुँ धका: बिदा बियाछ्वत।

थुकथं दाजुयात विवेक मयासें खुन्हुतक द्यांलाका: बन्धनय् तयात:गु पापं थ्व जन्मय् खुदँतक गर्भवास याये माल।

५०. मातृपोष हस्ति जातक परिवर्त

न्ह्याबलें थें त:न्हु न्यग्रोधारामय् धर्म उपदेश बियाबिज्याना च्वंबलय् भिक्षुपिं सकस्यां यशोधरा छाय् झ्यालं कुतु वल ? छाय् मोह जुया: छलपोलं

ल्हा:ज्वना: थनाबिज्याना ? यशोधरा छलपोलनाप बायाच्वने मा:गु कारण छु जिमित कनाबिज्याहुँ धका: बुद्धयात बिन्ति यायेवं थ्वया कारण बुद्धं कना बिज्यात। जित: स्वयेत तत्पर जुया: झ्यालं क्वस्व:बलय् स्मृतिहीन जुया: झ्यालं कुतुं वल। पूर्व जन्मय् जि नं थ्वयागु कारणं संताप जुया: दु:ख सियावया। यशोधरा मनोहरा किन्नर कन्या धायेका जन्म जूबलय् थ्वयागु ख्वा: स्वयेगु इच्छा जुया: उखेंथुखें स्व: जुया। अथे हे थौं यशोधरा नं जिगु विरहनं ताप जुइका कामरूपी अग्निं दाह जुया: मोह जुयाच्वन। थथे हे न्हापा काशी देशया इक्ष्वाकु जुजुया काय् वीरकुश धायेका जन्म जुया: यशोधरा कन्याकुब्ज नगरया समुद्रक जुजुया म्ह्याय् सुदर्शना धायेका जन्म जुल। जि बिरुप जूगुलिं निर्माया जुया: त्याग याना: थ:छें वनाच्वन। वथें थ्व जन्मय् जि नं थ्वयात त्व:ता तपोवन वना। अबले वीरकुश जि हे ख:, सुदर्शना यशोधरा ख:। अथे हे पूर्व जन्मय् बोधिज्ञान लाये धका: सुप्रिय सार्थबाह धायेका लोक रक्षा याये धका: बोधिसत्व जुया: स्त्री आदि परिवारपिं सकलें त्व:ता: वरदीप यात्रा याना: दुष्कर चर्या याना: बोधिचर्या व्रत यानावयागु पुण्यं बोधिज्ञान लाना धका: भगवान बुद्धं आज्ञा दयेका बिज्या:गु न्यना: सकलें बोध जुल।

छन्हु न्यग्रोधारामय् भगवान बुद्धयात भिक्षुपिं उपासकपिसं गौतमी महारानी कां जुइ धुंकूम्ह हानं गथे मिखां खन कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि थुकिया कारण भगवान बुद्धं कना बिज्यात। न्हापा चन्द्रागिरी पर्वतया क्वसं च्वंगु छगू वनय् गजराज धायेका जन्म जुया: बुरीम्ह मिखां मखंम्ह मांयात नके त्वंके याना: सेवा यानाच्वन। छन्हु व किसियात मनूतय्सं घेरे याना: खिपतं चिना: नरदत्त जुजुयाथाय् यंकल। अन व किसियात नकेत्वंके याकलं मनसें थ: मां जक लुमंका ख्वबि हायेका च्वन। जुजु हे वया: भोजन या धका: धयाबिज्या:गु न्यना: जुजुयात बोध याये धका: मनूया भाषां जि मिखां मखंम्ह बुरिम्ह मां चण्डारण्य वनय् च्वनाच्वन, जि मखनेवं जिमि मामं जित: मालाच्वन जुइ। जि मांयागु ख्वा: मस्वसें छुं नये मखु धा:गु न्यना जुजुया माया वना: व किसियात बन्धन छुटे यानाबिल। किसि खुसि जुया: चण्डारण्य वनय् वना: थ: मां नापलाना जुक्को खँ वृत्तान्त कन। अले कायम्हं मांम्हसित सफा याना मिखाय्च्वंगु पिच: लिका:बलय् मिखाया पिलि गुना: मिखां खना: काय्या ख्वा: खना: खुसि जुल।

थुकथं पूर्व जन्मय् किसि जुया: जन्म जुयाबलय् नं जिमि मांया मिखां मखं, जिं उपकार यासेंलि तिनि मिखां खन। मिखां मखंम्ह जिमि मां हस्तिनी गौतमी महारानी ख:। गजराज धैम्ह किसि जि हे ख: धका: कनाबिज्यात।

५१. सुन्दर नन्दादि पञ्चशत कुमार प्रवज्या परिवर्त

छन्हु शुद्धोदन महाराजा भगवान बुद्धया गुण न्यना: बोध जुया: शुद्धोदन महाराजां शाक्य कुमारपिं स:ता: बुद्धया शरणय् वना: बोधिचर्या व्रत या:सा छिमिगु इन्द्रिय शुद्ध जुया: अर्हत् पद लाइ धका: आज्ञा दयेकूगु न्यना: कुमारपिं सकलें बोध जुया: शुद्धोदन महाराजां आज्ञा जूथें वृत्तान्त फुक्क मांबौपिन्त कना: मांबौपिंके बिदा कया: राजकुलय् वन। थुकथं मुनाच्वंपिं न्यास:म्ह राजकुमारपिन्त शुद्धोदन महाराजां न्यग्रोधारामय् वना: बुद्धया शरणय् वना: बोधिचर्या व्रत यानाच्वं धका: आज्ञा दयेका बिज्या:थें न्यग्रोधारामय् वना: भगवान बुद्धयात दर्शन याना: सुम्क च्वनाच्वन। शाक्य कुमारपिं सकस्यां चूडाकर्म याये धका: बुद्धया न्ह्य:ने वना: बिन्ति यात। भगवान बुद्धं न्यास:म्ह शाक्य कुमारपिन्त चूडाकर्म याना: थ:गु शासनय् दुकया बिज्यात।

५२. सकलानन्द जन्म राहुलभद्र प्रवज्या परिवर्त

छन्हु निमन्त्रणा यानात:थें गौतमी महारानीया अन्तपुरय् भोजन सिधयेका सकलें धर्म उपदेश न्यने धका: च्वनाच्वन। थुबले राहुल कुमार भगवान बुद्धया किपालुइ वना: विश्राम याये मात्रं चित्त शुद्ध जुया: चूडाकर्म यायेगु इच्छा जुया: भगवान बुद्धयात जित: पैतृक धन बियाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। भगवान बुद्धं जिके च्वंगु धन कायेगु जूसा जिगु शासनय् च्वना: चूडाकर्म या धका: आज्ञा दयेका बिज्या:गु न्यना: राहुल कुमारया चूडाकर्म याये धका: इच्छा यानाच्वन। भगवान बुद्ध थन चतुआर्य सत्ययागु धर्म आज्ञा दयेका बिज्या:गु न्यना राहुल कुमार बोध जुल। अले जिमि बौ नं थें ज्ञान लायेत चूडाकर्म यायेगु इच्छा जुल धका: बिन्ति याना: मां यशोधरा व अजि गौतमी महारानीयात नं बोध याना: आशिर्वाद काल। थुकथं आशिर्वाद कया: न्यग्रोधारामय् बिज्यागु शुद्धोदन महाराजां सिया: न्यग्रोधारामय् बिज्याना: भगवान बुद्धयात राहुल कुमार चूडाकर्म याये धका: वल थ्वयात भिक्षु यात धायेवं जिगु वंश छिन्न जुइ। उकिं राहुलया बिहा: याना: मचा मदुतले छलपोल थन हे बिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: बुद्धं ज्यू धका: आज्ञा दयेका अन हे बिज्यानाच्वन। छय्‌चा राहुलयात ब्वना राजकुलय् लिहां वया: गुखुन्हु छं काय्‌मचा दइ उकुन्हु छन्त छ्वयाबी धका: राहुलयात बोध याना बिज्यात। अले याकनं हे राहुल कुमारयात पुण्यमित्र शाक्यया म्ह्याय् कमला नापं बिहा यानाबिल। याकनं सन्तान दयेके धका: राहुल कुमारया भोग यायेगुली उत्सुक जुयाच्वन। भगवान बुद्धया अनुभावं बिहा याना: निला स्वला दयेवं गर्भ धारण जुया:

भिला दयेवं कमलां सुन्दर कुमारया जन्म बिल । उबले छुइचिया ख्वा: स्वया: शुद्धोदन महाराजा सन्तोष जुया बिज्यात । बौम्ह राहुल कुमारया नं राज्य स्थीर याइम्ह काय् जन्म जुल धका: खुसि जुल । थ्व समाचार न्यना: बुद्ध राजदरबारय् बिज्याना: छ्यूचिया ख्वा: स्वया: आशिर्वाद बिया: भोजन याना: न्यग्रोधारामय् बिज्याना: राहुल कुमार वइ धका: लँ स्वयाबिज्यात । थुबले हे राहुल कुमारं थ: आजु शुद्धोदन महाराजयाके बेला कया: भगवान बुद्धयाथाय् वया पालि भ्वपुया: बोधिचर्या व्रत याये धका: इच्छा यायेव राहुल कुमारयात चूडाकर्म याना: शुद्ध याना बिज्यात । थ्व समाचार दरबारय् थ्यनेवं शुद्धोदन महाराजा, गौतमी महारानी, यशोधरा आदि फुक्क राहुलयात स्वये धका: न्यग्रोधारामय् बिज्या:बलय् राहुल कुमारयात खना: विस्मय चाया: भगवान बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिन्त वन्दना याना: एकान्तय् बिज्यानाच्वन । थुबले भगवान बुद्धं फुक्कसित चतुआर्य सत्य धर्म आज्ञा दयेका बिज्या:बलय् सकलें बोध जुया: थ:थ:गु छेँय् लिहां वन ।

५३. संबुद्ध धर्मानु परिवर्त

छन्हु राहुल कुमार भिक्षा बिज्याज्यां राजद्वारय् बिज्याबलय् यशोधरां स:ता: भोजन याके धुनेवं गौतमी महारानी आदि सकलें धर्म उपदेश न्यने धका: इच्छा यानाच्वन । राहुल कुमारं बोधिचर्या व्रत यायेगु धर्म आज्ञा दयेका बिज्या:बलय् गौतमी महारानी, यशोधरा प्रमुख मेमेपिं मिस्त बोध जुया: त्रिरत्नया शरण वना: चूडाकर्म याना: बोधिचर्या व्रत याये धका: इच्छा यानाच्वन । छन्हु यशोधरादेवी त्रिरत्नया शरण वना: व्रत यायेत माजु गौतमी महारानीयाके बिन्ति या:बिज्या:बलय् जि नं वये धका: निम्हस्यां जुजुयाके आज्ञा कया: बुद्धया शरणय् वनेत्यंबलय् अन्तपुरय् च्वनाच्वंपिं मिस्त नं ल्यूल्यु वल । इमित ल्यूल्यू तया यशोधरा, गौतमी महारानी न्यग्रोधारामय् थ्यंक: बिज्यात । अन भगवान बुद्धया न्ह्योने बिज्याना: जिमित चूडाकर्म याना: छलपोलया शासनय् दुकया बिज्याहुँ धका: बिन्ति या:गु न्यना: निम्हेसित चूडाकर्म याना: त्रिरत्नया भजन याना: बोधिचर्या व्रतय् च्वं धका: आज्ञा दयेका बिज्यात । अले मेमेपिं मिस्तय्सं नं चूडाकर्म यायेग इच्छा या:गुलिं गौतमी महारानी चूडाकर्म याना बिज्यात । थुकथं सकलें बोधिचर्या व्रतय् च्वनाच्वंगु खना: शुद्धोदन महाराजा नापं मन्त्री, प्रजा आदिपिं नं भगवान बुद्धया शिक्षा न्यना बोधिचर्या व्रतय् च्वनाच्वन । देवदत्त छम्ह जक भगवान बुद्ध खना: तँम्वयेकाच्वन । उकिं छन्हु देवदत्तं भगवान बुद्ध व भिक्षुपिन्त निमन्त्रणा याना: विष तया: भोजन याकल । तर सकस्यां विष शोधन याना: जक भोजन यानाबिज्यागुलिं

सुयातं छुं मजू। ध्व खना: देवदत्त आश्चर्य चायाच्वन। देवदत्त छम्हेसित थम्हं यानागु पाप थ:त लगे जुया: म्हुतुं ला: स्व:स्व: वयेका, म्ह छम्हं च:ति वयेका बँय् ग्वाराग्वारा तुला तमाशा क्यनाच्वन। अले देवदत्तया बौ शुक्रोधनं भगवान बुद्धया न्ह्योने वना: मूर्खम्ह किजायात क्षमा यानाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं पापी देवदत्तयात क्षमा याये धका: मिखा ब्वयेमात्रं विष दक्को हरण जुल। बौम्हस्यां देवदत्तयात बोध याना: भगवान बुद्धया शरणय् हुँ धका: छ्वत। तर भिक्षु चर्या यायेगु इच्छा मजुया: बुद्धयात स्यायेत मन्त्र साधन याये धका: संन्यासी जुया: त्रिरत्न धर्मयात निन्दा याना: उखेंथुखें जुया सकस्यां निन्दा याकाजुल।

५४. सकलानन्द राज्याभिषेक परिवर्त

छन्हु भगवान बुद्ध भिक्षुभिक्षुणीपिन्त जि थासंथासय् वना: धर्म उपदेश बिया: मनूतय्त बोध यायेत वने त्यल धका: आज्ञा दयेका बिज्या:गु जुजुं सिया: न्यग्रोधारामय् वना: जि छम्ह दत्तले छलपोल गनं बिज्यायेमते धका: बिन्ति यात। बौया खँ न्यना: जि छगू थासय् जक च्वने धका: बुद्ध जुयागु मखु जगत संसार हित यायेत बुद्ध जुयागु ख:। छलपोलपिनि धर्म लायेगु इच्छा द:सा बुद्ध भगवानपिं सकलें बिज्याइगु चैत्य दयेका सेवा यानाबिज्याहुँ धका: बुद्धं आज्ञा दयेकूगु न्यना: शुद्धोदन महाराजा बोध जुयाबिज्यात। अले महाराजां बिन्ति यानाबिज्या:थें भगवान बुद्धं थ:गु सँ, लुसि बिया: पुन्हिकुन्हु चैत्य प्रतिष्ठा याना: सकलानन्दयात नं राज्याभिषेक बिइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। शुद्धोदन महाराजां भिंगु थाय् स्वया: बिधिं चैत्य दयेके सिधयेका कतिंपुन्हिकुन्हु भगवान बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिं लाय्कुली बिज्याका महाराजां चैत्य प्रतिष्ठा यानाबिज्याना: छुइचा सकलानन्दयात राज्याभिषेक बिल। थुकथं न्हयन्हुतक लाय्कुली बिज्याना: धर्म उपदेश बिया: सकसितं बोध याना: च्यान्हु दुखुन्हु लुम्बिनी बिज्यायेत सकसितं आशिर्वाद बिया: भिक्षुपिं मुंका: लाय्कुलीं पिहां बिज्यात। भगवान बुद्ध बिज्या:गु खना: शुद्धोदन महाराजाया नुग: मछिना: वैराग्य चित्त उत्पन्न जुया: फुक्क त्याग याना: तपोवन बिज्याये धका: बिज्यात। भगवान बुद्ध कपिलवस्तु नगरं देव, मनुष्य, गन्धर्व, असुर सकस्यां पुजा याका: जात्रा याका: लुम्बिनी वनय् बिज्यात।

५५. नेपाल महात्म्य परिवर्त

लुम्बिनी वनय् थ्यंका: सकसितं धर्म उपदेश बियाबिज्याये धुंका देवतापिं भिक्षुपिं मुंका: श्री स्वयम्भू भगवानया दर्शन यायेत लुम्बिनीं पिहां बिज्याना: नेपालय् थ्यंका: गोपुच्छ पर्वतय् थहां बिज्यात। अन श्री स्वयम्भू भगवान्या दर्शन याना:

शिष्यपिं मुंका: श्री स्वयम्भू भगवान्या पश्चिम दिशाय् च्वंगु पुच्छाग्र पर्वतय् थहां बिज्यात। थुबले थन बिज्यानाच्वंम्ह मैत्री बोधिसत्वं नेपाल महात्म्य न्यनेगु इच्छा जुल कनाबिज्याहुँ धका: भगवान बुद्धयात बिन्ति यासेंलि नेपाल महात्म्यया खँ कना बिज्यात।

न्हापा सत्य युगय् वन्धुमति धैगु नगरय् जि सत्यधर्म धैम्ह बोधिसत्व धायेका: विपस्वी तथागतया सेवा यानाच्वना। उगु इलय् नेपाल क्षेत्रय् लखं जाया: कर्कोटक आदि नागराजापिं विभिन्न प्रकारया जलजन्तुं जाया: छ्चाखेर पर्वतं चाहिलाच्वंगु नागबास दह धका: प्रसिद्ध जुयाच्वन। छन्हु विपश्वी तथागतं थ्व दहलय् ख्वा: सिले धका: शिष्यपिं ब्वना: वायुव्य कोणय् (जामाच्वय्) च्वंगु पर्वतय् थहां बिज्याना: योग याना: पलेस्वांया सकि (पुसा) वांछूवया बिज्यात। थ्व सकिया पलेस्वां गुबले बुयावइ धका: शिष्यपिसं बिन्ति यासेंलि लिपा पलेस्वां उत्पत्ति जुया: अनं ज्योतिरूप भगवान् थ:थम्हं उत्पत्ति जुइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यात।

हानं द्वापर युगय् अरुण्यपुर धैगु देशय् जि क्षमंकर बोधिसत्व धायेका: शिखि तथागतया सेवा यानाच्वना। थबले थ्वहे दहया दथुं पलेस्वां उत्पत्ति जुया: पलेस्वांया दथुं श्री स्वयम्भू ज्योतिरूप थ:थम्हं उत्पत्ति जुयाबिज्यात। छन्हु शिखि तथागतं श्री स्वयम्भूया दर्शन याये धका: थ्व दहया नैऋत्यकोणय् (ध्यानाच्वय्) च्वंगु पर्वतय् थहां बिज्याना: पलेस्वांया दथुं उत्पत्ति जुयाबिज्याम्ह श्री ज्योतिरूप भगवानयात दर्शन याना बिज्यात।

अनं द्वापर युगय् हे मनूतय् आयु खुइद्व: जूबलय् अनुपम धैगु नगरय् जि पर्वताव्य बोधिसत्व धायेका: विश्वभू तथागतया सेवा यानाच्वना। छन्हु विश्वभू तथागत श्री स्वयम्भू ज्योतिरूपया दर्शन यायेत दहया अग्नि दिशाय् (फुलोच्वय्) च्वंगु पर्वतय् थहां बिज्याना: श्री स्वयम्भू ज्योतिरूपया दर्शन याना बिज्यात। उबले महाचीनय् मञ्जुश्री गुरुं लोकदर्शन धैगु समाधि योग याना: बिचा: यानास्व:बलय् थ्वहे नागबास दहस पलेस्वांया दथुं श्री स्वयम्भू ज्योतिरूप उत्पत्ति जुयाबिज्या:गु खना: ल: छूवनाछूवत कि मनूतय्सं पुजा याइ धका: मती तया: श्री स्वयम्भू ज्योतिरूप दर्शन यायेत थ्व दहस थ्यंका: स्व:बलय् दहया दथुइ पलेस्वांया दथुं श्रीज्योतिरूप प्रकाश जुयाबिज्या:गु खना: श्री स्वयम्भूया दर्शन याना बिज्यात। कन्हय्कुन्हु मञ्जुश्री गुरु चन्द्रहास खड्ग ज्वना: दक्षिण दिशाय् खड्गं प्रहार याना: कर्कोटक नागराजायात बासस्थान दह छ्गू तया: मेगु ल: दक्को छूवनाछूवसेंलि भूमि खनेदत। थबले मञ्जुश्री गुरुया अनुभावं पूर्व दिशां फय् वया: पलेस्वां ग्वतुला

गोपुच्छ पर्वतय् लिधनाच्वन। थुबले गुह्येश्वरी उत्पत्ति जुयाबिज्या:गु खना: दर्शन याना: गोपुच्छ पर्वतय् थहां बिज्यात।

थुकथं हे ई बिते जुजुं मनूतय् आयु पीद्वः जुयाच्वंबलय् समावति नगरय् जि ज्योतिपाल बोधिसत्व धायेका ककुछन्द तथागतया सेवा यानाच्वना। छन्हु श्री ककुछन्द तथागत शिष्यपिं मुंका: श्री स्वयम्भु ज्योतिरूप, गुह्येश्वरीया दर्शन याना बिज्याना: शिष्यपिसं सेवा याका: गुह्येश्वरीदेवीया महात्म्य न्यना: अन हे च्वना बिज्यात। थुबले श्री स्वयम्भू, श्री गुह्येश्वरी, श्री मञ्जुवज्र आदि पिनिगु प्रभावं लोक रक्षा याये धका: अष्ट वैतराग उत्पत्ति जुयाबिज्यात। थुकथं मनूत वया: बस्ती दयेका: च्वंगु खना: मन्जुदेव आचार्यं मन्जुपतन धैगु नगर दयेका: थम्हं ब्वनाहयाम्हं जुजु धर्माकरयात राज्याभिषेक बिया बिज्यात धका: भगवान बुद्धं कना बिज्यात। अनं भगवान बुद्धं तीर्थयागु महात्म्य, उपतीर्थयागु महात्म्यया खँ आज्ञा दयेका बिज्यात।

थुकथं हे ई बिते जुजुं मनूतय् आयु स्वीद्वः जूबलय् सोमावती धैगु नगरय् जि धर्मराज बोधिसत्व धायेका कनकमुनि तथागतया सेवा यानाच्वना। थबले काशी देशया विकशील धैगु विहारये धर्मश्री मित्र धैम्ह भिक्षुं शिष्यपिं मुंका: श्री नामसंगीतियागु अर्थ व्याख्या यानाबिज्यात। तर द्वादशाक्षर धैगु भिंनिग: आख:या अर्थ कने मफया: महाचीन वना: मञ्जुश्री गुरुयाके न्यने धका: मती तया: श्री स्वयम्भूया दर्शन याना बिज्याये धका: उत्तर दिशा स्वया बिज्यात। अन मञ्जुश्री गुरुयात हे थनं महाचीनय् वनेगु ख:ला धका: धर्मश्री मित्रं न्यसेंलि जित: हे नापला:व:म्ह धका: सीका मञ्जुश्री गुरुं महाचीन तापानि थौं जिगु छेँय् च्वं धका: ब्वना यंका: भोजन याका: द्यों धका: आज्ञा दयेका कोथाय् दुहां बिज्यात। उकुन्हु हे बहनी कला:म्ह केशीनी देवीनाप खँ ल्हानाबिज्या:गु ताया: थ्वसपोल हे मञ्जुश्री ख: धका: सीका कन्हय्कुन्हु द्वादशाक्षरया अर्थ कनाबिज्याहुँ धका: धर्मश्री मित्रं बिन्ति यासेंलि द्वादशाक्षरया अर्थ कनाबिज्याना: छं थुकिया अर्थ कनीबलय् जिं नं न्यं वये। उफोस्वां ज्वनाव:म्ह जि धका: सीकि धका: आज्ञा दयेकूगु न्यना: थ:गु विहारय् लिहां वया: द्वादशाक्षरया व्याख्या याना बिज्यात। थुबले अघोरीया रूप कया: उफोस्वां ज्वना बिज्याम्ह मञ्जुश्री गुरुयात नाले मछाला: मखंपह: याना: लिपा बाखं कने धुंका: गुरुयात नापलायेत धर्मश्री मित्र ब्वांवना गुरुयात नापलाना: छलपोल बिज्या:गु जिं मखना धका: पालि भ्वपूबलय् मिखा निपां मञ्जुश्री गुरुया पालिइ कुतुंवन। लिपा जिं छलपोलयात अपराध याना क्षमा यानाबिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि आवंलि छं नुगलं खनी धका: दृष्टि दान याना थनिनिसें छंगु नां

ज्ञानश्री मित्र जुल धकाः आज्ञा दयेका मञ्जुश्री गुरु अन्तरध्यान जुयाः थःगु आश्रमय् बिज्यात ।

थुकथं हे ई बिते जुजुं मनूतय् आयु निद्वः जूबलय् काश्यप तथागतया पालय् गौड धयागु नगरय् च्वंम्ह प्रचण्डदेव जुजु तीर्थ यात्रा यायां नेपालय् थ्यंकाः श्री स्वयम्भू, गुह्येश्वरीया दर्शन यानाः झिंनिगू तीर्थय् बिज्यानाः स्नान यानाः अष्ट वैतराग दर्शन यानाः नेपाल त्वःता वनेगु इच्छा मजुयाः मञ्जुश्री पर्वतय् वनाः भिक्षु जुयाः शान्तिकर आचार्य धायेका धर्मधातु वागीश्वरया सेवा यानाः बिज्यानाच्वन । लिपा कलि कालय् मनूतय्सं ध्वंस याइ धकाः ल्वहतं त्वपुयाः पञ्चबुद्ध स्थापना यानाः पुच्छाग्र पर्वतय् चैत्य दयेका शान्तिपुर, बसुपु, अग्निपुर, नागपुर, वायुपुर दयेका लोक रक्षा यायेत कान्तिपुरय् दुहां बिज्यानाः समाधि योग याना बिज्यात धकाः भगवान बुद्धं आज्ञा दयेका बिज्यात ।

थथे हे ई बिते जुया ववं छकः नेपालय् न्हय्दँतक वा मगाना दुर्भिक्ष जुयाः मनूतय्सं तसकं दुःख सिल । छन्हु गुणकामदेव जुजु शान्तिपुरय् बिज्याःम्ह शान्तिकर आचार्यजुं थ्व दुर्भिक्ष शान्त यायेत नाग साधना याये माल धकाः नवनाग साधना यानाः फुक्क नागराजापिन्त पुजा यानाः थ्व नेपाल मण्डलय् वा मगाःगु यक्को दत इलय्ब्यलय् वा गाका बिज्याहुँ थुकिया निंतिं छलपोलपिन्त बिज्याकागु खः धकाः शान्तिकर आचार्यजुं बिन्ति यासेंलि नागराजापिं सकलें खुसि जुया याकनं वा गाका बिज्यात । थुबलेनिसें बखत बखतय् वा गानाः सुर्भिक्ष जुल ।

५६. यम नियम सुचि शान्ति परिवर्त

थुकथं भगवान बुद्ध गोपुच्छ पर्वतय् बिज्यानाः शिष्यपिन्त नेपाल महात्म्य कनाः श्री स्वयम्भू, गुह्येश्वरीया दर्शन यानाः पांचाल देशय् बिज्याःबलय् लँय् छथाय् दुष्कर चर्या याना बिज्याःम्ह बोधिसत्वयागु अस्थिपंजर स्वयेगु इच्छा दु ला धकाः भगवान बुद्धं आज्ञा दयेकूगु न्यनाः भिक्षुपिसं इच्छा दु, कनाबिज्याहुँ धकाः बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं ल्हाःतं बँय् थियाबिज्यायेवं भूमि तज्याना लुँया चैत्य छगः पिहां वल। अले थ्व चैत्यया गर्भय् च्वंगु पाता प्वला स्वःबलय् तुयूगु अस्थिपंजर पिहां वल । भगवान बुद्धं थ्व अस्थिपंजरयात कयाः अन्याना बिज्यात । थ्व खनाः आनन्द भिक्षुं छलपोलं छाय् थ्व अस्थिपंजरयात अन्याना बिज्याना धकाः बिन्ति यासेंलि थ्व जिगु हे खः, पूर्व जन्मय् जि महासत्व राजकुमार धायेका थ्व थासय् च्वनाः धुंयात ला नका वयागु अस्थित दक्को स्वथनाः चैत्य दयेका गुप्त याना तल । लिपा अस्थिपंजर स्वथनाः अधिष्ठान याना बिज्यायेवं कनक चैत्य अन हे अन्तरध्यान जुयावन ।

थनं भगवान बुद्ध भिक्षुपिं मुंका: पोतलाक धैगु पर्वतय् बिज्याना: देवतापिं सहित याना: धर्म कथा आज्ञा दयेका बिज्यात। थुबले थ्व सभाय् च्वनाबिज्या:म्ह वज्रपाणि दना: मनूतयूत च्याता प्रकारया भय दु, व भय शान्त जुइगु उपाय आज्ञा दयेका बिज्याहुँ धका: भगवान बुद्धयात बिन्ति यासेंलि अमिताभ तथागतं आज्ञा दयेका बिज्याथें प्रणिधानयागु वंश उत्पत्ति जुया: करुणायुक्त जुयाबिज्या:म्ह तारादेवी दु। भयं आकुल जुइबलय् सुनां वसपोलया नां काइ, वयात वसपोलं रक्षा याइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। थुबले हे देवतापिं सकसिनं तथागतपिसं, बोधिसत्वपिसं आज्ञा दयेका बिज्या:गु श्री तारादेवीयागु सच्छि व च्याता नां आज्ञा दयेका बिज्याहुँ धका: वज्रपाणिं भगवान बुद्धयात बिन्ति यात। अले भगवान बुद्धं वज्रपाणियात ताराया सच्छि व च्याता नां न्यना: अनुमोदन या:सा छिपिं सकलें निर्वाण प्राप्त याइपिं जुइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यात। थनं भगवान बुद्ध श्रावस्ती-पुरया जेतवन विहारय् बिज्यात। अन सकसितं भगवान बुद्धं मनूतयूसं याइगु यम नियम सुचि शान्तियागु मनूतयूत हित जुइगु, भी बुसांनिसें सीधुंका: लिपातकं यायेमा:गु क्रिया, कर्म आज्ञा दयेका बिज्यात।

५७. श्री शाक्यसिंह जातकमाला परिवर्त

छन्हु काश्यप भिक्षु व मेमेपिं भिक्षुपिसं छलपोलं कर्मभोग याना बिज्यानागु जातक मालायागु पुण्य कथा मानसरोवर बिज्याना: कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भिक्षुपिं नापं देव, नाग, असुर, यक्ष आदि फुक्क मुंका: ऋद्धिं आकाश मार्ग जेतवन विहारं उत्तर दिशाय्च्वंगु मानसरोवरय् बिज्यात। अन थ्यंका: सभा दयेका बिज्या:बलय् अन च्वंपिं फुक्क प्राणीपिं नं भगवान बुद्धं कना: बिज्याइगु जातकमाला न्यने धका: वयाच्वन। तर नन्द र उपनन्द धैपिं नागराजापिनि धा:सा छाय् भगवान बुद्ध थन बिज्याना: जातकमाला कने धका: बिज्यात धका: मती तया: मानसरोवरया दथुं द्व:छि ह: दुगु रत्नया पलेस्वां उत्पत्ति यानाबिल। भगवान बुद्ध व पलेस्वानय् च्वना बिज्याना: भिक्षुपिन्त हलय् आसन याका: जातकमाला कना बिज्याये त्यंबलय् शालिपुत्र मदुगुलिं शालिपुत्र गृद्धकुट पर्वतय् च्वना: चीवर सुयाच्वन स:ता वा धका: मौगल्यायनयात छ्वत। मौगल्यायन गृद्धकुट पर्वतय् वना: निकोस्वको बिन्ति यात नं नमवासेंलि गृद्धकुट पर्वतया त्वाथ: ज्वना: संकेवं व पर्वत तसकं कम्प जुया: शालिपुत्र सुमेरु पर्वतय् बिज्यात। अन नं कम्पमान जुया: मान सरोवर वना: व पलेस्वां ज्वंबिज्यात। शालिपुत्र पर्वतं कुतुंवन जुइ धका: मती तया: भगवान बुद्धयाथाय् बिज्याना: भगवानया खवय् बिज्या:बलय् शालिपुत्रयात खन। थुकथं स:त:वंम्ह स्वया: शालिपुत्र न्हापा थ्यंगुलिं मेमेपिं भिक्षुपिसं थ्व गथे जुल धका:

भगवान बुद्धयात बिन्ति यायेवं बुद्धं थ्व जन्मय् जक शालिपुत्रं त्याकूगु मखु, न्हापा न्हापाया जन्मय् नं शालिपुत्रं मौगल्यायनयात त्याकूगु दु धका: पूर्व कथा कना बिज्यात ।

थुबले हे काश्यप भिक्षुं भगवान बुद्धयात छलपोलं पूर्व जन्मय् यानाबिज्यानागु जातकमालायागु खँ कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि कना बिज्यात । न्हापा सुप्रभास जुजु, महासत्व राजुकमार, शिवि जुजु, कोशल देया जुजु, श्रेष्ठी महाजन, अतिसध्य महाजन, खराचा, अगस्त्य ऋषि, मैत्रीबल जुजु, विश्वन्तर जुजु, इन्द्र ब्राम्हण, माफि, न्या, बखुं, हँय्, संन्यासि, माक:, चल्ला, क्षान्तिवादी तपश्वी, ब्रम्हलोकय् ब्राम्हण, नाग, किसि, मेय्, म्हय्खा, सिंह आदि धायेका जन्म कया वया । आ: थ्व जन्मय् सर्वार्थसिद्ध राजकुमार धायेका जन्म कया: बोधिज्ञान लाना शाक्यमुनि भगवान धायेका: सकसितं हित यानाच्वना धका: भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त जातकमालायागु बाखं आज्ञा दयेका बिज्यात ।

५८. सक्रच्यवनाबदान परिवर्त

भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त पूर्व जन्मय् यानावयागु जातकमालायागु खँ कना बिज्यायेधुंका: भिक्षुपिं मुंका: उरुमुण्ड धैगु पर्वतय् बिज्याना: भविष्य कालयागु खँ कना बिज्यात । जि निर्वाण जुया: सच्छिदँ लिपा अर्हत् धायेका: प्राणीपिन्त हित याइम्ह उपगुप्त धैम्ह भिक्षु जुया: थ्व पर्वतय् वास यानाच्वनी । थ्वहे इलय् पटना शहरय् जुजुपिनि नं अधिपति जुयाबिज्याइम्ह अशोक महाराजा धायेका जन्म जुया: चक्रवर्ती जुजु जुइ । थ्व जुजुं जिगु शरीरया धातु दक्को विस्तार याना: सकल प्राणीपिन्त हित यायेत नं त:धंगु कीर्ति तैम्ह जुइ । अले चय्प्यद्व: धर्म स्कन्ध स्थापना याना: थ:म्हं न्यनागु धर्म कथा सकसितं न्यंकी धका: लिपा जुइगु खँ कनाबिज्याना: भिक्षुपिं मुंका: इन्द्रमाला गुफाय् बिज्यात ।

छन्हु इन्द्रं देवतापिं मुंका: सभा यानाच्वंबलय् इन्द्र अकस्मातं सिंहासनं कुतुं वल । थथे इन्द्र सिंहासनं कुतुं व:गुलिं इन्द्रया जिगु पुण्य भोग फुत जुइ, जि स्वर्गं कुतुंवना दु:ख भोग याये मालीन धका: ख्वा: खिउँका च्वन । थुकथं थ: भा:त शोक यानाच्वंगुलिं शचिरानीं थुकिया उपाय याना बिज्याहुँ शोक यानाबिज्यायेमते धका: बिन्ति यात । अय्सां इन्द्र शोक याना बिज्यागुलिं जम्बुद्विपय् सकसितं हित याना बिज्याइम्ह शाक्यसिंह बुद्ध दु धका: शचिरानीं बिन्ति यासेंलि अन हे वने धका: देवतापिं मुंका: इन्द्रमाला गुफाय् बिज्याना: बुद्धयात पुजा याना: धर्म उपदेश न्यने धका: च्वनाबिज्यात । इन्द्रया चित्त शुद्ध जूगु खना: भगवान बुद्धं प्यंगू आर्य सत्ययागु धर्म आज्ञा दयेका बिज्यात । अले इन्द्रं जि वयागु कारण छलपोलं सि हे स्यू जित:

रक्षा याना बिज्याहुँ धकाः बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्ध न्हिलाः छं ताःकालतक म्वाना च्वनेगु इच्छा दुसा अपरिमिता धैगु महाविद्यायागु धारणी पाठ या । अले बोधिज्ञान लाना मोक्ष फल लाइ धकाः आज्ञा दयेका बुद्धं धारणी पाठ यानाः कना बिज्यात ।

५९. जेतवन विहार प्रत्यागमन परिवर्त

भगवान बुद्ध इन्द्रमाला गुफां पिहां बिज्यानाः गृद्धकुट पर्वतय् बिज्यानाः वंधुनागर धैम्ह जुजुया बाखं कना बिज्यानाः अनं क्वहां बिज्यानाः वेणुवनय् दुहां बिज्यानाः भिक्षुपिं मुंकाः मभा याना च्वनाबिज्यात । थुबले देवदत्तं खनाः थ्वयात थें जितः नं माने याका च्वने मफुसा प्राण त्याग याना वने धकाः छ्थाय् सुलाच्वन । थ्वहे चान्हय् गृद्धकुट पर्वतय् थहां वनाः भगवान बुद्धयात स्याये धकाः तग्वःगु ल्वहं छ्गः कयाः प्रहार याना हल । ल्वहं कुतुंवया भगवान बुद्धयात कये मछ्याला आकाशय् चाचाहिलाच्वन । थ्व खनाः भगवान बुद्ध देवदत्तं जितः स्याये धकाः प्रहार यात धकाः मती तयाः पूर्व जन्मय् जिं प्रहार यानागुलिं थौं जितः प्रहार याना हल भोग मयासे मगाः धकाः थःगु जवगु तुतिया म्हालापतिं फया बिज्यात । थ्वहे पचिनय् लानाः घाः जुयाः हि पिहां वल । कन्हय्खुन्हु भिक्षुपिसं भगवान बुद्धया तुती घाः जूगु खनाः छलपोलया तुती गय् घाः जुल धकाः बिन्ति यासेंलि पूर्व जन्मय् देवदत्तयात थम्हं प्रहार यानागु कबीर कुमारयागु बाखं कना बिज्यात । थथे हे राजगृह, काशी, कपिलवस्तु नगरय् धर्म उपदेश कना बिज्यानाः श्रावस्तीपुर बिज्यानाः जेतवन विहारय् दुहां बिज्यात । थ्व समाचार अनाथ पिण्ड महाजनं सिइका भगवान बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिन्त भोजन याकाः धर्म उपदेश न्यनाः बोध जुयाच्वन ।

६०. महेश्वरादि देव समुत्पादन परिवर्त

जेतवन विहारय भगवान बुद्ध बिज्यानाच्वंगुलिं जुजु प्रजा संन्यासी आदि सकसितं इच्छा कथं वसपोलं धर्म कथा आज्ञा दयेका बिज्यानाच्वन । थुकथं ई बिते जुजुं छन्हु सर्व निवरण विष्कंभी बोधिसत्वं भगवान बुद्धयात संसार सृष्टियागु बाखं कना बिज्याहुँ धकाः बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं विपश्वी तथागतं आज्ञा दयेका बिज्याःथें कने धकाः कना बिज्यात । न्हापा युग आदि महाशून्य जुयाच्वन । थ्व शून्यं पञ्चमहाभूत धैगु पृथ्वी, लः, तेज, वायु, आकाश उत्पत्ति जुल । अले पञ्चमहाभूतं निरञ्जन निराकार जुयाबिज्याःम्ह आदि बुद्ध श्री अमिताभ तथागत ज्योतिस्वरूप उत्पत्ति जुया बिज्यात । अमिताभ तथागतं मनूत सृष्टि याये धकाः

लोक संसर्जन धैगु समाधि योग याना: लोकनाथ श्री करुणामययात उत्पत्ति याना बिज्यात। थ्वसपोलं लोकोत्भव धैगु समाधि योग याना बिज्याना: मिखां चन्द्रसूर्य, कपालं माहाद्यो, बोहलं चतुरमुख ब्रम्हा, नुगलं नारायण, वाभ्रो निभ्रोलं सरस्वती, म्हुतुं वायु देवता, पालीं पृथ्वीमाता, प्वाथं वरुण देवता, त्यफुचां अग्नि देवता, जवगु पुलीं कुबेर, देपागु पुलीं लक्ष्मी उत्पत्ति याना बिज्यात। छन्हु माहाद्यो लोकनाथया न्ह्य:ने बिज्याना: नमस्कार याना: छलपोलं जिमित छाय् सृष्टि याना धका: बिन्ति यासेंलि लोकनाथं उत्पत्ति जूपिं फुक्क द्योपिन्त स:ता: छिमिसं थ:थ:गु ज्या याना सत्वप्राणीपिन्त बोधिमार्गय् तया: पालना या धका: आज्ञा दयेका बिज्यात।

उकिं थ्वसपोलया शरण वना: भजन या:सा दुर्गति गुबलें वने मालीमखु। सत्गति जन्म कया: सद्धर्म साधना याना: सिना सुखावती भुवनय् बास लाइ धका: शाक्यमुनि भगवानं सकसितं आज्ञा दयेका बिज्यात। भगवान बुद्धं कना बिज्या:गु धर्म कथा न्यना: विष्कंभी बोधिसत्व नापं सकलें बोध जुल।

६१. सदाप्ररूदित बोधिसत्व परिवर्त

छन्हु भिक्षुपिं मुना: गृद्धकुट पर्वतय् बिज्या:बलय् अन सुभुति धैम्ह भिक्षुं प्रज्ञापारमिता देवीयागु गुण महात्म्य कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं अष्टसहस्रिकायागु बाखं आज्ञा दयेका बिज्यात। न्हापा सदाप्ररूदित बोधिसत्वं श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु ज्ञान गुण न्यनेगु इच्छा याना: भीष्म गर्जित निर्घोषेश्वर तथागतयाके शरण वना: गुरुयागु उपदेश न्यना: राग द्वेष मोहं वर्जित जुया: प्रज्ञापार मितायात दर्शन याये फयेमा धका: आशिका याना: देशान्तरय् वने धका: वन। गन धका: सीके मफया ववं छगू वनय् थ्यंबलय् ल: मदया: ख्वयाच्वन। थुबले हे छं धैर्य या, एकचित्त याना: पूर्व दिशा स्वया: हुँ वन फोचाला मैदान थ्यनकि श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु खबर न्यनेदइ धका आकाशवाणी जुया: आज्ञा दयेका हल। थथे आकावाणी दय्कूथें पूर्व दिशा स्वया: ववं वन फोचाला मैदान थ्यन। थुकथं ववं च्यान्हु दसेंलि बोधिसत्वया न्ह्य:ने तथागत छम्ह बिज्याना: छं दु:ख जुल धका: हरेस नय्मते थनं न्यास: योजन तापाक्क गन्धवती धैगु नगरया दथ्वी धर्मोद्गत बोधिसत्व बिज्याना: मनूतय्त श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु व्याख्या यानाबिज्याना च्वन। थ्वसपोलं छन्त श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु उपाय कुशल मूल धर्म कना: छंगु इच्छा पुरे यानाबी। थ्व खँ न्यना: गुबले श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु उपाय कुशल मूल्यगु ज्ञान न्यनेदइ धका: मती तयेमात्रं बोधिसत्वयात ख्वीछ्ता

प्रकारयागु समाधि उत्पत्ति जुयावल। अले भिगू दिशाय् बिज्यानाच्वंपिं तथागतपिं बिज्याना: छं धैर्य या, न्ह्याबलें कल्याणमित्र नाप जक सङ्गत या। छन्त उपदेश बीम्ह कल्याणमित्र धर्मोद्गत बोधिसत्व ख: धका: बोधिसत्वयात आज्ञा दयेका तथागतपिं थ:थ:गु थासय् लिहां बिज्यात।

ववं छन्हु छगू नगर खने दया: आ: धर्मोद्गत बोधिसत्वयात छु ज्वना वने धका: मती वया बजारय् वना: जिगु ला न्या:वा धका: हालाच्वन। थ्व खँ इन्द्रं सिया: धात्थें पाइम्ह ख:ला स्वये धका: भेष हिला: परीक्षा याना स्वल। सदाप्ररूदित बोधिसत्वं धात्थें श्री प्रज्ञापारमिता देवी लुमंका प्राणया माया मकासें जवगु लप्पा खंपाय्च्वंगु ला ध्यना: न्ह्योने तयाबिल। थुबले अन हे झ्यालय् च्वंच्वंम्ह महाजनया म्ह्याय्चं बोधिसत्वं ला ध्यना: दुष्कर चर्या यानाच्वंगु खना: क्वहां वया: छाय् थथे याना बिज्याना धका: न्यनेवं बोधिसत्वं थ्व दामं पुजा सामान न्याना: प्रज्ञापारमिता देवीया पुजा याना: धर्मोद्गत बोधिसत्वयात सत्कार याये धका: थ्व ज्या यानाच्वना धका: बोधिसत्वं आज्ञा दयेका बिज्यात। थ्व खँ न्यना: व मिसां जित: नं थ्व धर्म यायेगु इच्छा दु। तर थज्यागु कर्म छता यानाबिज्याये मते पुजा सामानयात माक्को पुरे यानाबी छलपोलनापं जित: नं ब्वनायंका बिज्याहुँ धका: व मिसां बिन्ति यात। भेषधारी इन्द्र नं भेष हिला: इन्द्रया भेषय् वया: छंगु चित्त शुद्ध जूगु खना: जि खुसि जुल। जित: ला हि छुं म्वा: धका: बोधिसत्वया ला हि दक्को पुरे याना: दिव्य देह यानाबिल। अले व महाजनया म्ह्याय्चं बोधिसत्वयात थ:गु छेँय् यंका: माक्को सामान पुरे यानाबिल।

पुजायात मा:गु सामान तयार याना: बोधिसत्व रथय् बिज्याका: मांबौपिं न्ह्य:न्ह्य: तया: गन्धवती नगरय् वनेत प्रस्थान यात। उकुन्हु हे गन्धवती नगरय् थ्यंका: नगरय्च्वंगु देवालय आकारगु विहारया दथुइ धर्म उपदेश बिया बिज्यानाच्वंम्ह धर्मोद्गत बोधिसत्वयात खन। बोधिसत्व सकलें मुंका: पुजा सामान ज्वंकाबिज्याना दर्शन याना बिज्यात। अले बोधिचर्या व्रतय् च्वनाबिज्याम्ह धका: प्रशंसा याना: लिपाया जन्मय् अर्हत् पद लाना सम्यक् संबुद्ध जुया: बोधिज्ञान लाये फयेमा धका: आशिका याना: धर्मोद्गत बोधिसत्वया चरणकमलय् भ्वपुया: ल्हा: बिन्ति याना: थ:त जूगु वृत्तान्त खँ कना बिज्यात। अन धर्मोद्गत बोधिसत्वं आज्ञा दयेका बिज्या:गु धर्म न्यना: चय्प्यद्व: प्राणीपिन्त ज्ञान उत्पत्ति जुल। अले न्हय्दँतक धर्मोद्गत बोधिसत्वं ध्यानागारय् उपाय कुशलयागु समाधि योग याना बिज्यागुलिं वसपोलयात दर्शन याये धका: न्हय्दँतक सदाप्ररूदित बोधिसत्वं तयार यानात:गु सिंहासनय् बिज्यासेंलि पुजा याना: धर्म लाये धका: इच्छा यानाच्वंगुलिं

श्री प्रज्ञापारमिता देवीयागु उपाय कुशलयागु धर्म व्याख्या याना बिज्यात । अले गथे सकल धर्म समान स्वरूप जुयाच्वन वथें प्रज्ञापारमिता नं समान स्वरूप खः । समान निर्मल अचल, चैतन्य स्वभाव धकाः सीकी धकाः धर्मोद्गत बोधिसत्वं आज्ञा दयेका बिज्यात गथे आकाश, सागर, समुद्र अन्त कायेमफु अथेहे प्रज्ञापारमिता नं अन्त काये फइमखु । गथे रूप, वेदना, संज्ञा, संस्कार, विज्ञान अन्त काये मफु अथे हे प्रज्ञापारमिता नं अन्त काये फइमखु । उकिं थ्व धर्म व श्री प्रज्ञापारमिता देवी छुं फरक मदु । थ्व धर्म न्यनाः सदाप्ररूदित बोधिसत्व ख्वीद्वः समाधियागु ज्ञान उत्पत्ति जुयाः अनन्त ज्ञान लानाः सर्वज्ञाता जुल धकाः सकसितं आज्ञा दयेका बिज्यात ।

६२. महेश्वर उमादेवी व्याकरण परिवर्त

छन्हु जेतवन विहारय् रश्मि खयाः न्ह्यइपुसेच्वंच्वंगु खनाः सर्वनिवर्ण विष्कंभी धैम्ह बोधिसत्वं थ्व रश्मि गनं वल धकाः बिन्ति यासेंलि भगवान बुद्धं श्री आर्यावलोकितेश्वर थन बिज्याये धकाः रश्मिं खयेकाः शुद्ध याना बिज्यात धकाः आज्ञा दयेका बिज्याःगु इलय् लोकनाथ जेतवन विहारय् दुहां बिज्यात । लोकनाथ दुने बिज्यायेवं भगवान बुद्धं कुशलवार्ता याना बिज्यात । अले थ्व लुँया पलेस्वां अमिताभ तथागतं बिया कुशल वार्ता यानाहल कयाबिज्याहुँ धकाः लोकनाथं धायेवं बुद्धं पलेस्वां कयाः लोकनाथया प्रशंसा यानाः बुद्ध सुम्क च्वनाबिज्यात ।

थुबले हे माहाद्यो पार्वती नं जेतवन विहारय् बिज्यानाः भगवान बुद्धया शरणय् वनाः महायानया ज्ञान दान याना बिज्याहुँ धकाः बिन्ति याना बिज्यात । थुबले भगवान बुद्धं थ्व ज्ञान न्यनेत लोकनाथया शरणय् हुँ धकाः आज्ञा दयेका बिज्यायेवं माहाद्यो पार्वती लोकनाथयाथाय् बिज्यानाः पालिभ्वपुयाः प्रशंया याना बिज्यात । वसपोलपिनिगु बिन्ति कथं श्री लोकनाथं लोक रक्षाया निंतिं बोधिज्ञान लायेत व्याकरण उपदेश बिया बिज्यात । अले पार्वतीं लोकनाथयात छलपोलं जितः मिसायागु भाव छुटे यानाः गर्भवास जुइम्वाःक तथागतपिनिगु गती छूवया बिज्याहुँ धकाः बिन्ति यासेंलि लोकनाथं छं निर्वाण यायेगु इच्छा दुसा चित्त शुद्ध यानाः अमिताभ तथागतया शरण वनाः धर्म कथा न्यनाः बोधिचर्या व्रत याःसा बोधिज्ञान लाना उमेश्वर तथागत धायेके दइ । अले हिमालय पर्वतया दक्षिण दिशाय् छंगु बुद्ध क्षेत्र जुइ । तिर्थिकपिसं छंगु धर्म प्रचार याइ धकाः लोकनाथं आज्ञा दयेका बिज्याःगु न्यनाः खुसि जुयाः नमस्कार याना बिज्यात । अले भगवान बुद्धं विष्कंभी

बोधिसत्वयात पार्वती थें छिमिसं नं लोकनाथया शरणय् वना: बोधिचर्या व्रत या:सा बोधिज्ञान लाना: मोक्षफल लाइ धका: आज्ञा दयेका बिज्यायेव बोधिसत्व प्रमुख सकलें बोध जुया: लोकनाथया शरणय् वना: नमस्कार यात। अले लोकनाथं नं सकसितं बोधिज्ञान लाये फयेमा धका: आशिर्वाद बिया बिज्यात।

६३. मायादेवी संप्रबोधन परिवर्त

छन्हु भगवान बुद्ध मौगल्यायन छम्हेसित जक धया: स्वर्ग भुवनया नन्दन वनय् बिज्याना: ध्यान याना बिज्यात। भगवान बुद्ध बिज्यात धैगु सिया: मायादेवीया थ: काय्यात दर्शन याये धका: नन्दन वनय् बिज्यात। कुशल वार्ता लिपा भगवान बुद्धं इन्द्र आदि सकसितं चतुरआर्य सत्य व मेमेगु धर्म कथाया नापं बोधिज्ञान साधन यायेगु धर्म उपदेश बिया बिज्यात। थ्व उपदेश न्यना: इन्द्र आदि सकलें द्योपिं बोध जुयाच्वन। अले मायादेवी भगवान बुद्धयात छलपोल न्ह्याबलें थन हे बिज्याहुँ धका: बिन्ति याय्वं भगवान बुद्धं छलपोल छम्हेसित जक उद्धार याये धका: बुद्ध जुयागु मखु सत्वप्राणीपिन्त उद्धार याये धका: बुद्ध जुयागु ख:, उकिं जि थन न्ह्याबलें च्वनेमखु वर्षावास स्वला जक च्वने धका: धया बिज्यायेवं मायादेवी सन्तोष जुयाबिज्यात। थुकथं स्वलातक नन्दन वनय् च्वना: भगवान बुद्धं धर्म उपदेश बिया बिज्यात।

६४. सुचन्द्रावदान परिवर्त

अनं भगवान बुद्ध कौशाबी नगरया महाजन घोषिलं दयेकात:गु घोषिला उद्यानय् बिज्याना: धर्म उपदेश बिया बिज्यात। थुबले थ्व नगरया सुचन्द्रगृहपति धैम्ह महाजनया काय् सुनन्द धैम्हस्यां मभिंपिनिगु उपदेश न्यना: चैत्य स्यंकूगुलिं इपिं दरिद्र जुल। थ्वहे सुचन्द्रगृहपति भगवान बुद्धयाथाय् वया: संसारे दरिद्र जुया: दु:ख सियाच्वंपिं मनूत छु या:सा धनाढय जुइ व उपाय कना बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। थ्व खँ न्यना भगवान बुद्धं तथागतपिनि मां श्री वसुन्धरा देवीयागु धारणी ब्वना: धारणा या। अले दरिद्र नाश जुइ धया बिज्या:गु न्यना: थ्व महाजन बोध जुया: व्रत याये धका: इच्छा यात। थुकिया प्रभावं सुचन्द्रगृहपतिया भण्डार न्हापायासिनं दुगंछि पूर्ण जुया वल। सुचन्द्रगृहपतिया छेँ वना स्व:वंबलय् दक्कोभनं पूर्ण जुयाच्वंगु खना: खुसि जुया: बुद्धयात लुमंका: वसुन्धरा देवीया धारणी ब्वन।

भगवान बुद्धया आज्ञा कथं सुचन्द्रगृहपतिया छेँय् वना: स्व:बिज्या:बलय्

स्वया स्वयाथाय् सकभनं परिपूर्ण जुयाच्वंगु खना: भगवान बुद्धयाथाय् वया: छु जुया थथे जुल छलपोलं कना बिज्याहुँ धका: आनन्द भिक्षुं बिन्ति यासेंलि सुचन्द्रगृहपतिं वसुन्धरा देवीयागु धारणा या:गुलिं ख: धका: कना बिज्यात। थुकथं सुचन्द्रगृहपति छेँ धन सम्पत्ति सकतां नं परिपूर्ण जूगुलिं भगवान बुद्धयाथाय् वना: पालि भ्वपुया: नमस्कार याना: छलपोल प्रमुख भिक्षुपिं सकलें भोजनया निम्तिं जिगु छेँय् बिज्याहुँ धका: बिन्ति यात। ई जुइवं भगवान बुद्धं भिक्षुपिं सकलें मुंका: सुचन्द्रगृहपतिया छेँय् बिज्याना: भोजन याना बिज्यात। भोजन सिधय्वं भगवान बुद्धं सकसितं श्री वसुन्धरा देवीयागु गुण महात्म्य कना: व्रतयागु धारणी ब्वनेगु त्व:तेमते धका: उपदेश बिया बिज्यात।

६५. निर्वाण गमन परिवर्त

घोषिला उद्यानं जेतवन विहारय् बिज्याना: सकसितं हित जुइगु पञ्चरक्षाया धर्म उपदेश बियाबिज्याना च्वन। छन्हु भिक्षुपिन्त भगवान बुद्धं थौंतक जिं सकसितं हित याना वयाच्वना छिमिसं नं जिगु धर्म प्रचार याना: निर्वाण पद लायेगु स्व। जिगु ज्या सिद्ध जुल हानं जन्म काये म्वायेक निर्वाण जुया वने छिमिसं जित: बेला बियाछ्व जि कुशीनगरय् वनेत्यल धका: भगवान बुद्धं धयाबिज्याय्वं आनन्द भिक्षु ख्वयाबिज्यागुलिं ख्वयेमते धका: धयाबिज्याना: कुशीनगरय् बिज्यात। श्रावस्तीपुर त्व:ता: मगधं वैशाली अम्वपालिया बगिचाय् बिज्यात। अम्वपालिं भगवान बुद्ध बिज्या:गु खना: खुसि जुया: भगवान बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिन्त भोजन याकल। अनं गामंगामं बिज्याज्यां पांचाग्राम आम्रवनय् बिज्यात। थन वनय् च्वनाच्वंम्ह चुन्दा धैम्ह मिसां भगवान बुद्ध बिज्या:गु खना: भोजन याके धका: जाकि मह्रि छुना: भोजन याकल। तर थ्व भोजन यायेधुंका: भगवान बुद्धया शरीरय् रोग प्रवेश जुल। थ:त म्हसुख मदुगुलिं बुद्ध याकनं कुशीनगरय् बिज्याये धका: बिज्यात। चुन्दां त:धंगु पुण्य यात, वं प्रदान या:गु भोजनं मृत्यु जुया: निर्वाण पद लाना वने धयाब्यु धका: आनन्दयात धया बिज्यात। थनं कुशीनगरया लिक्क च्वंगु सालवृक्षया वनय् बिज्याना: सालवृक्षया क्वय् विश्राम याना बिज्याना: उपदेश बिया: गुथाय्तक जि शिष्यपिसं शुद्ध आचरण याना: सत्मार्गय् चले यानाच्वनी उबलेतक जिगु धर्म पृथ्वी दक्कोभनं प्रचार जुयाच्वनी। न्याद्वदँ लिपा थ्व धर्म लोप जुयावनी। तर उबले मैत्री बोधिसत्वं मल्ल जुजुयागु कुलय् जन्म जुया: जिगु धर्म हानं प्रचार याइ धका: भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त कना बिज्यात।

कन्हय्खुन्हु भगवान बुद्धं फुक्कसितं न्ह्योने तया: छिमिके छुं सन्देह जूसा न्यं धका: धया बिज्यायेवं आनन्द भिक्षुं बुद्ध धर्म संघ प्रति जिमि हामो छुग: प्रमाणं शंखा मदु धका: बिन्ति यासेंलि छिमिसं सत्य व धर्म निता पालन याना: मोक्ष वनेगु ज्या या धका: धया बिज्याना: समाधि योग याना बिज्यात । थुबले शालिपुत्र व मौगल्यायन निम्हस्यां समाधि योग याना: देह त्याग याना: मोक्ष पद लाना बिज्यात । अनं भगवान बुद्धया मां गौतमी, कला: यशोधरा, काय् राहुलभद्रपिसं समाधि योग याना: देहत्याग याना: मोक्ष पद लाना बिज्यात । भगवान बुद्धं थुखुन्हुया चा बिते जुया: सुथसिया प्रहरे चतुर्थ योग याना: देह त्व:ता: निर्वाण जुया बिज्यात । अले भिक्षुपिसं सकसितं बोध याना: भगवान बुद्धया अग्नि संस्कार याना बिज्यात । देह भस्म जुयावंसेंलि अस्थिक्रिया च्या भाग याना: च्याम्ह जुजुपिसं यंकल, ल्यं दुगु तीर्थय् यंका: चुइका बिज्यात । फुक्क जुजुपिसं भगवान बुद्धया अस्थि ज्वना: थ:थ:गु राज्यय् बिज्याना: अस्थि गर्भय् तया: चैत्य दयेका: पुजा याना तल ।

६६. निगम परिवर्त*

भगवान बुद्धं ललितविस्तर महायान सूत्र धर्म देशना याना बिज्या:बलय् तथागतं अधिष्ठान यानात:गु धर्म पर्यायया खँ न्यनेत १८ गू भुवनया देवपुत्रपिं तथागतया धर्मचक्र प्रवर्तन या:बलय् क्वहां वया: न्यनाच्वन । भगवान बुद्धं थिपिं देवपुत्रपिन्त स:ता थ्व ललितविस्तर धर्म पर्याय महावैपुल्य सूत्र बोधिसत्व विक्रिदित धैपिं सकस्यां बुद्धया विषय सिइके मा:गु ललितचिस्तरय् प्रवेश जुइगु धर्म तथागतया वचन ख: धका: कना बिज्यात । थ्व ललितविस्तरया धर्म पर्याय ज्ञानयात सुनां ग्रहण याइ वयात च्याता प्रकारं धर्म लाभ जुइ । सुनां थ्व ललितविस्तर पर्याय व्याख्या याना: कनीम्हेसित आदर तया: कंकी वयात च्याता प्रकारया आसन प्राप्त जुइ । अले सुनां थ्व ललितविस्तरया धर्म पर्याय भाषण या:म्हेसित साधुकर बी वया च्याता प्रकारं वचन शुद्ध जुइ । हानं सुनां थ्व ललितविस्तरया धर्म पर्याय च्वया: धारणा याइ, माने याइ, पुजा याइ, वया च्याता प्रकारं महानिधान जुइ । अले सुनां थ्व ललितविस्तरया धर्म पर्याय भिंक रक्षा याना धारणा याइ वया च्याता प्रकारया सम्भारं पूर्ण जुइ । सुनां थ्व ललितविस्तर धर्म पर्याय मेपिन्त मद्वंक कना: प्रकाश याइ वयात च्याता महापुण्य लाभ जुइ । हानं सुनां थ्व ललितविस्तर धर्म कंगु एकचित्त याना: न्यनी, न्यंकी वया च्यागू प्रकारं चित्त निर्मल जुइ । गुगु थासय् थ्व ललितविस्तरया धर्म पर्याय प्रचार याइ व थासय् च्याता भय दइमखु । थुकथं तथागतया शील समाधि, प्रज्ञा विमुक्ति ज्ञान दर्शन यायेगु दुर्लभ जुइगुलिं सुनां थ्व

ललितविस्तरया धर्म पर्याय ब्वनी, ब्वंकी, च्वइ, च्वकी सकभनं प्रचार याकी वयात तसकं उद्धारगु धर्म लाभ जुइ धका: अनं भगवान बुद्धं आयुष्मान् महाकाश्यप, आनन्द, मैत्री बोधिसत्व, महासत्वपिन्त स:ता: जिं यक्को कोसिस याना अनुत्तर सम्यक् संबोधि ज्ञान लानागु ख:, थ्व धर्म जिं छिमिगु ल्हा:तय् त्व:ता बीधुन, छिमिसं धारणा याना: मेपिन्त नं कना: थ्व धर्म प्रकाश या धका: धया बिज्यात । लिपा थ्व हे खँ उपगुप्त भिक्षु पटना शहरया कुक्कुटाराम विहारय् बिज्याना: अशोक महाराजा व मेमेपिन्त कना बिज्या:गु ख: ।

*(*च्वय् बियागु निगम परिवर्त छंगू निष्ठानन्द वज्राचार्यया मूल ललितविस्तर सफुती दुथ्याकात:गु मदु । थ्व निगम परिवर्त मीनबहादुर शाक्यजुं सम्पादन यानादीगु निष्ठानन्द वज्राचार्यया ललितविस्तर सफुतिं लिकयागु ख: ।)*

ने. सं. १०९८ य् अर्थशास्त्रय् एम. ए. क्वचायेका ने.सं. १११० य् नेपालभाषाय् एम.ए. यानाद्यूम्ह प्रेमहिरा तुलाधरजु यात दकलय् न्हापां पद्म कन्या क्याम्पसया उपप्राध्यापक कथं म्हसीकाम्ह मयुजु तुलाधर ने.सं. १०७५ सालय् मरु पीगंननी अबुजु नीलवीरसिं ताम्राकार मां हेरालानी ताम्राकारया म्ह्याय् थौकन्हे असं, बालकुमारीया खापामद् दुवातय् भाजु सर्वज्ञ रत्न तुलाधरया जीवन पासा आदर्स छेंया भौमचाय् जक लुदंना च्वनेगु वयक:या जीवनया आजु मखु ।

धर्म, जाति संस्कृति व थ: माँभाय् त्व:ता: थ:यात तंकावनाच्वंगु इलय् च्या:गु मतजला शसक्तिकरणया छकचा नेपालभाषा मिसां खल:या दुज: ख: प्रेमहिरा तुलाधर ।

सरल, सहिष्णुता, कोमल, मिलनसार स्वभावय् ब्वलनाच्वंगु वयक:या म्हसीकाय् जिं खंकाच्वना नेपालभाषा साहित्यया संरचनाय् अति आवश्यकता तायेका च्वंगु अनुसन्धानया ख्यलय् नेपालभाषा पुनर्जागरणया सिसिथां निष्ठानन्द बज्राचार्यया बृहत "ललितविस्तर" यात "इलं ल्हययया ललितविस्तर" नामं नेपालभाषा गद्य साहित्यय् जक मखु बौद्ध धर्मया ब:चाधंगु क्यानभास दुने **Landscape** या रुपय् न्ह्यब्वये फुगु विशेषता हे मयुजु प्रेमहिरा तुलाधरजुया म्हसीका ख: । थ्वयां छतं च्वय् सललं न्हया:गु भाषा शैलीं "मतया: छग् लुमन्ति" "असंभलु अजिमायाथाय् तायमालं छाये पिइगु", "असनय् द्य:ल्वाकेगु जात्रा" आदि च्वखँ अनुसन्धानात्मक खुबिया थूर ख: प्रेमहिरा ।

च्वसां न्ह्यब्व:म्ह प्रेमहिरा "सन्ध्या टाइम्स", "विश्वभूमि", "पलेस्वाँ", "पौभा", "त्रिबोधि", "चकना" आदि पत्रिकाय् चकना: न्यना वनाच्वंथे गद्यगुरु निष्ठानन्दजुया गद्यरुप व बौद्धधर्मया सविस्तारय् नं पला: च्वयेकायंकातु च्वनी ।

परिमार्जित जीवन अभियानया लँपुइ आदर्श छेंयाज: शिक्षा धर्म व भाषा फुक्क छथाय् मुंका: जिं म्हसीका च्वना प्रेमहिरा उर्जा ख:, मतजला कन्हे न्यनीगु ज: जुया ।

अस्तु ।

पुष्प चित्रकार